

Federalna Ustawa Konstytucyjna Republiki Austrii

Verfassungen Österreichs: Bundes-Verfassungsgesetz

**Federalna Ustawa Konstytucyjna Republiki Austrii
z dnia 1 października 1920 r.
według tekstu jednolitego Federalnej Ustawy Konstytucyjnej
z 1 stycznia 1930 r. (w wersji z 7 grudnia 1929 r.)**

Tłumaczenie: Piotr Czarny i Bogumił Naleziński

Tekst pierwotny Konstytucji Austrii był wielokrotnie nowelizowany. Ostatnio zmieniony przez konstytucyjną ustawę federalną, ogłoszoną w urzędowym organie publikacyjnym Republiki Austrii „Bundesgesetzblatt”, nr 43/2011. Tekst ujednolicony oraz teksty poszczególnych zmian zamieszczone są na stronie internetowej <www.ris.bka.gv.at>.

Ostatnia zmiana z dnia 7 lipca 2011 r.

Spis treści

Część pierwsza. Postanowienia ogólne. Unia Europejska	23
A. Postanowienia ogólne	23
B. Unia Europejska	36
Część druga. Ustawodawstwo Federacji	40
A. Rada Narodowa	40
B. Rada Federalna	42
C. Zgromadzenie Federalne	43
D. Federalna procedura ustawodawcza	44
E. Udział Rady Narodowej i Rady Federalnej w wykonawstwie federalnym	46
F. Status członków Rady Narodowej i Rady Federalnej	50
Część trzecia. Wykonawstwo federalne	51
A. Administracja	51
1. Prezydent Federalny	51
2. Rząd Federalny	53
3. Federalne organy bezpieczeństwa	55
4. Federalne siły zbrojne	56
5. Federalne władze oświatowe	57
6. Uniwersytety	58
B. Wymiar sprawiedliwości	58
Część czwarta. Ustawodawstwo i władza wykonawcza krajów	60
A. Postanowienia ogólne	60
B. Stolica Federacji Wiedeń	63
Część piąta. Samorząd	64
A. Gminy	64
B. Pozostałe formy samorządu	67
Część szósta. Kontrola rachunkowa zarządzania finansami	68
Część siódma. Gwarancje Konstytucji i administracji	72
A. Niezależne senaty administracyjne w krajach	72
B. Trybunał Azylowy	73
C. Trybunał Administracyjny	74
D. Trybunał Konstytucyjny	75
Część ósma. Adwokatura Ludowa	81
Część dziewiąta. Postanowienia końcowe	83

Część pierwsza **Postanowienia ogólne.** **Unia Europejska**

A. Postanowienia ogólne

Artykuł 1

Austria jest republiką demokratyczną¹, władza pochodzi od Narodu.

Artykuł 2²

- (1) Austria jest państwem federalnym.
- (2) Federację tworzą samodzielne kraje: Burgenland, Karyntia, Dolna Austria, Górna Austria, Salzburg, Styria, Tyrol, Voralberg i Wiedeń.
- (3) Zmiany dotyczące istnienia krajów lub ich ograniczenie we współdziałaniu przewidzianym w tym ustępie oraz w artykule 3 wymagają także podstawy w ustawach konstytucyjnych krajów.

Artykuł 3³

- (1) Terytorium federacji obejmuje terytoria krajów federalnych.
- (2) Traktaty międzypaństwowe, na mocy których zostają zmienione granice federacji, mogą być zawarte tylko za zgodą zainteresowanych krajów.
- (3) Zmiany granic wewnątrz terytorium federacji wymagają zgodnych ustaw: federalnej i zainteresowanych krajów. Dla korekty granic⁴ wewnątrz terytorium federacji wystarczają zgodne ustawy właściwych krajów.
- (4) Jeżeli zmiana granic nie polega na ich korekcie uchwała Rady Narodowej, o której mowa w ust. 2 i ust. 3, podejmowana jest większością $\frac{2}{3}$ głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby członków.

Artykuł 4

- (1) Terytorium federacji tworzy jednolity obszar walutowy, gospodarczy i celny.
- (2) Wewnątrz federacji nie mogą być ustanawiane granice celne lub inne ograniczenia ruchu.

¹ Zgodnie z § 1 ustawy federalnej z 1975 r. o zadaniach, finansowaniu i agitacji wyborczej partii politycznych „istnienie i różnorodność partii politycznych stanowi istotny element demokratycznego ustroju Republiki Austrii”; przepis ten ma rangę normy konstytucyjnej.

² BGBl. I Nr. 2/2008.

³ BGBl. I Nr. 2/2008.

⁴ W oryginale: „Grenzbereinigungen”.

Artykuł 5

- (1) Stolicą federacji i siedzibą jej najwyższych organów jest Wiedeń.
- (2) W przypadku sytuacji nadzwyczajnej Prezydent Federalny może na wniosek Rządu Federalnego przenieść siedzibę najwyższych organów federacji w inne miejsce na terytorium federacji.

Artykuł 6

- (1) W Republice Austrii istnieje jednolite obywatelstwo.
- (2) Obywatele [Republiki Austrii], którzy mają miejsce stałego zamieszkania w danym kraju, są jego obywatelami; ustawy krajowe mogą jednak przewidywać, że również obywatele austriaccy, którzy w danym kraju mają miejsce zamieszkania, nie będąc jednak ich stałym miejscem zamieszkania, są jego obywatelami.
- (3) Stałe miejsce zamieszkania danej osoby znajduje się tam, gdzie osoba ta osiedliła się z zamiarem – który może być udowodniony lub wynikający z okoliczności – stworzenia centrum swoich spraw życiowych; jeżeli to kryterium rzeczowe przy ogólnej ocenie zawodowych, gospodarczych i społecznych stosunków danej osoby pasuje do wielu miejsc zamieszkania, osoba ta określa jedno z nich – to które jest jej najbliższe – jako stałe.
- (4) W sprawach związanych z przeprowadzeniem wyborów prezydenckich, wyborów do ogólnych organów władzy oraz do Parlamentu Europejskiego, wyborów burmistrza przez osoby upoważnione do wyboru rady gminy, a także w sprawach związanych z realizacją społecznej inicjatywy ustawodawczej, referendum oraz konsultacji społecznych na podstawie Konstytucji Federalnej lub konstytucji krajów związkowych oraz w sprawach związanych z bezpośrednim udziałem osób uprawnionych do wyboru rady gminy w realizacji spraw gminy na obszarze jej działalności, za miejsca zamieszkania lub główne miejsce zamieszkania w okresie aresztowania lub zatrzymania w rozumieniu Federalnej Ustawy Konstytucyjnej o ochronie wolności osobistych, BGBl. nr 684/1988 uznaje się ostatnie miejsca zamieszkania lub ostatnie główne miejsce zamieszkania osoby aresztowanej lub zatrzymanej⁵.

Artykuł 7⁶

- (1) Wszyscy obywatele są równi wobec prawa. Przywileje urodzenia, płci, stanu, klasy i wyznania

⁵ Dodany ustawą BGBl. I Nr. 43/2011.

⁶ BGBl. I Nr. 100/2003.

są wykluczone. Nikt nie może być pokrzywdzony z powodu swojej niepełnosprawności. Republika (federacja, kraje i gminy) zobowiązuje się do równego traktowania osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia codziennego.

(2) Federacja, kraje i gminy zapewniają rzeczywistą równość kobiet i mężczyzn. Dopuszczalne są działania sprzyjające osiągnięciu faktycznej równości kobiet i mężczyzn, w szczególności przez usunięcie istniejących nierówności.

(3) Oficjalne nazwy urzędów mogą być używane w formie, która wyraża płęć piastuna lub piastunki urzędu. To samo dotyczy tytułów, stopni akademickich i określeń zawodowych.

(4) Funkcjonariuszom służb publicznych, włączając w to żołnierzy federalnych sił zbrojnych, zapewnia się pełne korzystanie z praw politycznych.

Artykuł 8⁷

(1) Język niemiecki jest, nie naruszając praw przyznanych w ustawach federalnych językom mniejszości narodowych, językiem państwowym Republiki.

(2) Republika (federacja, kraje i gminy) uznaje swoją językową i kulturalną różnorodność, która znajduje swój wyraz w istnieniu autochtonicznych grup narodowościowych. Język, kulturę, istnienie i trwanie tych grup narodowościowych należy szanować, zachować i wspierać.

(3) Uznaje się austriacki język migowy za samodzielny język. Szczegóły określają ustawy.

Artykuł 8a

(1) Barwami Republiki są kolory czerwono-biało-czerwony. Flaga składa się z trzech pasów o równej szerokości, z których środkowy jest biały, a dolny i górny są czerwone.

(2) Godło Republiki Austrii (godło federalne) przedstawia swobodnie unoszącego się w powietrzu, jednogłowego, czarnego, uzbrojonego w kolorze złotym orla z czerwonym językiem, którego pierś pokryta jest czerwoną tarczą, z przechodzącym przez nią poprzecznym srebrnym pasem. Orzeł ma na głowie złotą koronę mурową⁸ z trzema widocznymi blankami. Oba szpony ptaka obejmują zerwany łańcuch.

⁷ BGBl. I Nr. 81/2005.

⁸ W oryginale: „Mauerkrone”; element ten określany jest również jako korona mурalska (*Corona muralis*).

W prawym szponie orzeł trzyma złoty sierp z ostrzem zwróconym do wewnątrz, a w lewym złoty młot.

(3) Szczegółowe postanowienia, w szczególności o ochronie barw i godła oraz pieczęci Republiki, określa ustawa federalna.

Artykuł 9⁹

(1) Ogólnie uznane zasady prawa międzynarodowego obowiązują jako części składowe prawa federalnego.

(2) Na mocy ustawy lub traktatu międzypaństwowego zaakceptowanego zgodnie z art. 50 ust. 1 poszczególne prawa władcze federacji mogą być przekazane innym państwom lub strukturom międzypaństwowym. W ten sam sposób może być uregulowana działalność organów innych państw lub struktur międzypaństwowych wewnątrz federacji, jak i działalność organów austriackich zagranicą oraz przekazanie organom austriackim poszczególnych praw władczych innych państw lub struktur międzypaństwowych. Może być przy tym przewidziana podległość organów austriackich instrukcjom innych państw lub struktur międzypaństwowych, jak i ich podległość instrukcjom organów austriackich.

Artykuł 9a¹⁰

(1) Austria zapewnia całościową obronę krajową¹¹. Jej zadaniem jest ochrona niepodległości zewnętrznej oraz nienaruszalności i jedności terytorium federalnego, w szczególności zachowanie i obrona wieczystej neutralności. Także instytucje konstytucyjne i ich zdolność do działania, jak również demokratyczne wolności mieszkańców podlegają ochronie i obronie przed zamachami z zewnątrz z użyciem przemocy.

(2) Do całościowej obrony kraju należy obrona militarna, duchowa, cywilna i gospodarcza.

(3) Każdy obywatel płci męskiej podlega obowiązkowi służby wojskowej. Obywatelki mogą dobrowolnie odbywać jako żołnierze służbę wojskową w federalnych siłach zbrojnych i mają prawo taką służbę zakończyć.

(4) Kto ze względów sumienia odmówił wypełnienia obowiązku służby wojskowej i został od niej zwolniony, winien odbyć służbę zastępczą (służbę cywilną).

⁹ BGBl. I Nr. 2/2008.

¹⁰ BGBl. I Nr. 106/2005.

¹¹ W oryginale: „umfassende Landesverteidigung”.

Artykuł 10^{12 13 14}

(1) Sprawą federacji jest ustawodawstwo i wykonawstwo¹⁵ w następujących dziedzinach:

1. Konstytucja Federalna, w szczególności wybory do Rady Narodowej, głosowania ludowe na podstawie Konstytucji Federalnej; sądownictwo konstytucyjne; sądownictwo administracyjne;
2. sprawy zagraniczne, włączając w to polityczne i gospodarcze przedstawicielstwo wobec zagranicy, a w szczególności zawieranie traktatów, jednak bez naruszania właściwości krajów zgodnie z art. 16 ust. 1; oznakowanie granicy, obrót towarami i bydlętem z zagranicą; sprawy celne;
3. regulacja i kontrola wjazdu i wyjazdu z terytorium federacji; sprawy emigracji i imigracji, sprawy paszportowe, zakaz pobytu, deportacja, wydalenie, azyl; ekstradycja;
4. finanse federalne, w szczególności daniny publiczne, które w całości lub częściowo są ściągane przez federację; sprawy monopoli;
5. sprawy pieniądza, kredytów, giełd, banków; sprawy miar, wag, normalizacji i znaków probierczych;
6. prawo cywilne, włączając w to sprawy zrzeczeń gospodarczych, jednak z wyjątkiem przepisów, które poddają ograniczeniom administracyjnym obrót nieruchomościami przez cudzoziemców i obrót nieruchomościami zabudowanymi lub przeznaczonymi do zabudowy, łącznie ze sprawami nabycia praw w wyniku śmierci przez osoby, które nie należą do kręgu spadkobierców ustawowych; sprawy fundacji prywatnych; prawo karne z wyłączeniem prawa karnoadministracyjnego i postępowania karnoadministracyjnego w sprawach należących do samodzielnego zakresu działania krajów; ochrona prawna; instytucje służące ochronie społeczeństwa przed przestępcami i innymi niebezpiecznymi osobami; prawo autorskie, sprawy prasy; sprawy wywłaszczenia, o ile nie dotyczą sytuacji należących do samodzielnego zakresu działania kra-

jów; sprawy notariuszy, adwokatów i zawodów pokrewnych;

7. zachowanie spokoju, bezpieczeństwa i porządku publicznego, włączając w to sprawy świadczenia pierwszej pomocy, jednak z wyjątkiem lokalnej policji porządkowej; prawo stowarzyszeń i zgromadzeń; sprawy stanu cywilnego, łącznie ze sprawami akt stanu cywilnego i zmiany nazwisk; kontrola ruchu ludności i sprawy meldunkowe, sprawy broni, amunicji i materiałów wybuchowych, sprawy strzelectwa.
8. sprawy rzemiosła i przemysłu; publicznych i prywatnych pośrednictw w prowadzeniu interesów; zwalczanie nieuczciwej konkurencji; sprawy patentowe i ochrona znaków, marek i innych oznaczeń towarowych; sprawy rzeczników patentowych; sprawy inżynierów i techników cywilnych; izby handlu, rzemiosła i przemysłu; tworzenie przedstawicielstw zawodowych w zakresie, w jakim obejmują one całe terytorium federacji, z wyjątkiem dziedziny rolnictwa i leśnictwa;
9. sprawy komunikacji kolejowej, lotniczej, a także wodnej, w zakresie niepodlegającym pod art. 11; sprawy ruchu samochodów; sprawy szlaków drogowych, które z powodu swojego znaczenia dla ruchu tranzytowego przez terytorium federacji uznane zostały za drogi federalne, z wyjątkiem policji drogowej; policja rzeczna i żegluga, w zakresie niepodlegającym pod art. 11, sprawy poczty i telekomunikacji; badanie oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, przy których należy się liczyć z istotnym wpływem na środowisko i dla których przepisy administracyjne przewidują ustalenie linii przebiegu w drodze rozporządzenia;
10. górnictwo i leśnictwo, łącznie ze spławem drewna; prawo wodne; regulacja i zachowanie akwenów wodnych dla celów nieszkodliwego odprowadzenia nadmiaru wody lub w celu ruchu statków i tratw; budowa zapór wodnych, budowa i zachowanie dróg wodnych; normalizacja i typizacja aparatury i urządzeń elektrycznych; środki bezpieczeństwa w tej dziedzinie; sprawy prądu elektrycznego o dużym napięciu, o ile instalacje rozciągają się na dwa lub więcej krajów; sprawy kotłów parowych i silników; sprawy pomiarowe;
11. prawo pracy w zakresie niepodlegającym pod art. 12, ubezpieczenia społeczne i umowne; iz-

¹² BGBl. I Nr. 153/2004.

¹³ BGBl. I Nr. 106/2005.

¹⁴ BGBl. I Nr. 2/2008.

¹⁵ W oryginale: „Vollziehung”; przyjęcie dosłownego tłumaczenia podkreślać ma z jednej strony przeciwstawienie tej funkcji ustawodawstwu, a z drugiej strony sygnalizować swoje ujęcie w Konstytucji Austrii zasady podziału władzy.

- by pracownicze, z wyjątkiem dziedziny rolnictwa i leśnictwa;
12. sprawy ochrony zdrowia, z wyjątkiem spraw zwłok i pogrzebów, jak również gminnej służby sanitarnej i ratowniczej, jednakże tylko nadzór sanitarny odnośnie do instytucji opiekuńczych i leczniczych oraz spraw uzdrowisk i źródeł leczniczych; środki ochrony przed niebezpiecznym oddziaływaniem na środowisko przez przekroczenie granic emisji; zachowanie czystości powietrza, jednak bez naruszenia właściwości krajów w sprawach instalacji grzewczych; gospodarka odpadami, odpadami niebezpiecznymi, a w odniesieniu do innych w zakresie, w jakim istnieje potrzeba ujednoczenia przepisów; sprawy weterynaryjne; sprawy żywienia łącznie z kontrolą środków spożywczych; regulacja zawodowego obrotu materiałem siewnym i roślinnym, środkami karmienia zwierząt oraz środkami i urządzeniami ochrony roślin, łącznie z ich dopuszczaniem, a przy materiałach siewnych i roślinnych także ich atestami;
 13. naukowa i techniczno-zawodowa służba archiwalna i biblioteczna; sprawy artystycznych i naukowych zbiorów i instytucji federalnych; sprawy teatrów federalnych, z wyjątkiem spraw budownictwa; ochrona pomników, sprawy kultury; sprawy spisów powszechnych, a także – przy zachowaniu prawa krajów do prowadzenia własnej statystyki – innych statystyk w zakresie, w którym nie służą one interesowi tylko jednego kraju, sprawy fundacji i funduszy w zakresie, w jakim chodzi o fundacje i fundusze, które zgodnie ze swoimi celami wykraczają poza zakres interesów jednego kraju i nie były wcześniej autonomicznie zarządzane przez kraje;
 14. organizacja i kierowanie policją oraz żandarmérią federalną; regulacja tworzenia i organizowania innych straży, z wyjątkiem straży gminnych; regulacja uzbrojenia tych straży i prawa do użycia broni;
 15. sprawy wojskowe, sprawy odszkodowań wojennych i opieki nad uczestnikami wojny i ich zstępными; opieka nad grobami wojennymi; podejmowanie środków, które są konieczne dla zagwarantowania jednolitego kierowania gospodarką w razie wojny lub w jej wyniku, w szczególności także odnośnie do zaopatrzenia ludności w potrzebne towary;

16. tworzenie władz federalnych i innych urzędów federalnych, prawo urzędnicze i przedstawicielstwo pracowników federalnych;
17. polityka ludnościowa w zakresie, w jakim jej przedmiotem jest zapewnienie pomocy finansowej dzieciom i stworzenia równowagi obciążeń w interesie rodziny;
18. wybory do Parlamentu Europejskiego.

(2) W ustawach federalnych o rolniczym prawie dziedziczenia, a także w ustawach wydanych na podstawie ust. 1 pkt 10, można upoważnić ustawodawcę krajowego do wydawania przepisów wykonawczych do poszczególnych dokładnie określonych przepisów. Do tych ustaw krajowych stosuje się odpowiednio art. 15 ust. 6. Wykonywanie wydanych w tych przypadkach ustaw wykonawczych należy do federacji, jednakże rozporządzenia wykonawcze w zakresie, w jakim odnoszą się do postanowień wykonawczych ustaw krajowych, wymagają uprzedniej zgody zainteresowanego rządu krajowego.

(3) Przed zawarciem traktatów, wymagających środków wykonawczych, o których mowa w art. 16, albo dotyczących w inny sposób zakresu samodzielnego działania krajów, federacja winna zapewnić krajom możliwość zajęcia stanowiska. W razie przedłożenia federacji jednolitego stanowiska krajów, jest ona związana tym stanowiskiem przy zawieraniu traktatu międzynarodowego. Federacji wolno odstąpić od niego wyłącznie z nieodpartych powodów związanych z polityką zagraniczną.

[(4) do (6) uchylone]

Artykuł 11^{16 17 18}

(1) Sprawą federacji jest ustawodawstwo, a krajów wykonawstwo w następujących dziedzinach:

1. obywatelstwo;
2. przedstawicielstwa zawodowe w zakresie niepodlegającym pod art. 10, z wyjątkiem rolnictwa i leśnictwa, a także przewodników górskich i narciarskich i z dziedziny sportu podlegającego zakresowi samodzielnego działania krajów;
3. sprawy mieszkań socjalnych, z wyjątkiem popierania budowy mieszkań i odnowy substancji mieszkaniowej;

¹⁶ BGBl. I Nr. 114/2000.

¹⁷ BGBl. I Nr. 100/2003.

¹⁸ BGBl. I Nr. 118/2004.

4. policja drogowa;
5. ochrony przed działaniami szkodliwymi dla zdrowia;
6. wewnętrzny ruch statków odnośnie do zezwoleń na jego prowadzenie; nabrzeża i przymus cumowania do nich, w zakresie w jakim nie odnosi się do Dunaju, jeziora Bodeńskiego; jeziora Nezyderskiego i odcinków granicznych innych wód; policja wodna i żegluga na wodach wewnętrznych w wyjątku Dunaju, jeziora Bodeńskiego, jeziora Nezyderskiego i odcinków granicznych pozostałych wód granicznych;
7. badanie oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, przy których należy liczyć się z istotnym wpływem na środowisko; w zakresie, w jakim istnieje potrzeba wydania jednolitych przepisów, zezwalanie na takie przedsięwzięcia.

(2) W zakresie, w jakim istnieje potrzeba wydania jednolitych przepisów, ustawa federalna reguluje również postępowanie administracyjne, ogólne postanowienia prawa karnoadministracyjnego, postępowanie karnoadministracyjne i egzekucję administracyjną także w sprawach, w których ustawodawstwo należy do krajów, w szczególności również w dziedzinie danin publicznych; odstępstwa w ustawach federalnych i krajowych regulujących poszczególne dziedziny administracji mogą zostać przyjęte tylko wówczas, gdy są niezbędne dla regulacji danej dziedziny.

(3) Rozporządzenia wykonawcze do ustaw wydanych na podstawie ust. 1 i 2 są wydawane przez federację, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Sposób ogłoszenia rozporządzeń wykonawczych, do których wydania w dziedzinach określonych w ust. 1 pkt 4 i 6 zostały upoważnione kraje, może być uregulowane w ustawie federalnej.

(4) Stosowanie ustaw wydanych zgodnie z ust. 2 i wydanych do nich rozporządzeń wykonawczych należy do federacji lub do krajów, w zależności od tego, czy okoliczności, określające przedmiot postępowania należą do obszaru wykonawstwa krajów czy federacji.

(5) O ile występuje potrzeba wydania jednolitych przepisów, w ustawie federalnej mogą zostać określone wartości graniczne emisji substancji szkodliwych dla powietrza. Nie mogą one zostać zwiększone w przepisach federalnych i krajowych regulujących poszczególne dziedziny administracji.

(6) Jeżeli istnieje potrzeba wydania jednolitych przepisów, ustawa federalna ureguluje postępowanie

w sprawach uczestnictwa obywateli w przedsięwzięciach określonych w ustawach federalnych, uczestnictwo w postępowaniu administracyjnym, następującym po postępowaniu z udziałem obywateli, uwzględnianie wyników postępowania z udziałem obywateli przy udzielaniu zezwoleń wymaganych na te przedsięwzięcia, jak również zezwolenia na przedsięwzięcia wymienione w art. 10 ust. 1 pkt 9. Przy wykonaniu tego przepisu stosuje się ust. 4.

(7) W sprawach z ust. 1 pkt 7 rozstrzygnięcie podejmowane jest po wyczerpaniu toku instancji w zakresie wykonawstwa krajów przez niezależny senat środowiska. Jest on poza tym rzeczowo właściwą wyższą władzą w rozumieniu przepisów postępowania administracyjnego. Niezależny senat środowiska składa się z przewodniczącego, sędziów, innych członków o kwalifikacjach prawniczych i działa przy właściwym ministrze. Organizację, zadania i postępowanie przed senatem reguluje ustawa federalna. Jego rozstrzygnięcia nie podlegają uchyleniu ani zmianie w toku instancji, skarga do Trybunału Administracyjnego jest dopuszczalna.

(8) Jeżeli przedsięwzięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 obejmuje teren kilku krajów, to kraje te powinny działać we wzajemnym porozumieniu. Jeżeli uzgodniona decyzja nie zostanie wydana w terminie określonym w ustawie federalnej, sprawa przechodzi na wniosek kraju lub strony uczestniczącej w postępowaniu, do niezależnego senatu środowiska.

(9) W sprawach wymienionych w ustępie 1 pkt 7 i 8 Rządowi Federalnemu i poszczególnym ministerstwom federalnym przysługują wobec rządu krajowego uprawnienia do:

1. żądania przez organy federalne wglądu do akt władz krajowych;
2. żądania przekazania sprawozdań o wykonywaniu wydanych przez federację ustaw i rozporządzeń;
3. żądania wszelkich informacji o wykonywaniu potrzebnych do przygotowania ustaw i rozporządzeń;
4. żądania w konkretnych przypadkach informacji i przedłożenia akt w zakresie, w jakim jest to potrzebne do wykonywania innych uprawnień.

Artykuł 12

(1) Sprawą federacji jest ustawodawstwo dotyczące zasad, a sprawą krajów wydanie ustaw wykonawczych i wykonawstwo w następujących dziedzinach:

1. sprawy ubóstwa; polityka ludnościowa w zakresie niepodlegającym pod art. 10; domy opieki społecznej, opieka nad matką, niemowlęciem i młodzieżą; zakłady zdrowotne i opiekuńcze; wynikające ze zdrowotnego punktu widzenia wymagania w stosunku do miejscowości sanatoryjnych oraz zakładów i urzędzeń sanatoryjnych; naturalne źródła lecznicze;
2. publiczne instytucje pozasądowego postępowania pojednawczego;
3. reforma rolna, w szczególności operacje agrarne i ponowne zasiedlanie;
4. ochrona roślin przeciwko chorobom i szkodnikom;
5. sprawy elektryczności w zakresie niepodlegającym pod art. 10;
6. prawo pracy, jak również ochrona pracowników, w zakresie w jakim nie chodzi o pracowników rolnych i leśnych.

(2) W sprawach reformy rolnej rozstrzygnięcie w najwyższej instancji i w instancji krajowej należy do senatów, które składają się z przewodniczącego oraz z sędziów, urzędników administracji i biegłych jako członków. Senat powołany do orzekania w najwyższej instancji działa przy właściwym ministrze federalnym. Organizację, zadania i postępowanie przed senatami, jak również zasady organizacji innych władz zajmujących się sprawami reformy rolnej reguluje ustawa federalna. Określa ona, czy rozstrzygnięcia senatu podlegają uchyleniu lub zmianie w drodze administracyjnej. Wyłączenie zwyczajnego środka prawnego od rozstrzygnięć organu pierwszej instancji do instancji krajowej jest niedopuszczalne.

(3) Jeżeli i w takim zakresie, w jakim zachodzi rozbieżność decyzji instancji krajowych w sprawach elektryczności lub jeżeli rząd krajowy jest właściwy jako jedyna instancja, właściwość w takiej sprawie przechodzi – jeżeli strona w terminie określonym w ustawie federalnej tego zażąda – na rzeczowo właściwe ministerstwo federalne. O ile to nastąpi, tracą moc decyzje wydane wcześniej przez władze krajowe.

(4) Ustawy dotyczące zasad, jak również poszczególne postanowienia dotyczące zasad w ustawach federalnych, winny być wyraźnie oznaczone.

Artykuł 13

(1) Właściwość federacji i krajów w sprawach danin publicznych uregulowana zostanie odrębną

federalną ustawą konstytucyjną (finansową ustawą konstytucyjną)¹⁹.

(2) Federacja, kraje i gminy winny przy prowadzeniu gospodarki budżetowej dążyć do zabezpieczenia równowagi ogólnogospodarczej i długofalowo uporządkowanych budżetów. Ze względu na te cele winny one koordynować wykonywanie budżetów.

(3) Federacja, kraje i gminy winny przy wykonywaniu budżetu dążyć do osiągnięcia faktycznie równego statusu kobiet i mężczyzn.

Artykuł 14²⁰

(1) Sprawą federacji jest ustawodawstwo i wykonawstwo w dziedzinie spraw szkolnych, a także w dziedzinie wychowania w odniesieniu do domów ucznia i domów studenta, o ile w ustępach następnych nie postanowiono inaczej. Do spraw szkolnych i wychowawczych w rozumieniu niniejszego artykułu nie należą sprawy uregulowane w art. 14a.

(2) Sprawą federacji jest ustawodawstwo, a sprawą krajów wykonawstwo w sprawach stosunków służbowych i przedstawicielstwa nauczycieli publicznych szkół obowiązkowych, o ile w ust. 4 lit. a) nie postanowiono inaczej. W ustawach federalnych można upoważnić ustawodawcę krajowego do wydawania ustaw wykonawczych w odniesieniu do ściśle określonych przepisów; postanowienia art. 15 ust. 6 stosuje się odpowiednio. Rozporządzenia wykonawcze do tych ustaw wydaje federacja, o ile ustawy te nie stanowią inaczej.

(3) Sprawą federacji jest ustawodawstwo o zasadach, a sprawą krajów wydawanie ustaw wykonawczych i wykonawstwo w następujących dziedzinach:

- a) skład i podział kolegiów, które tworzone są w ramach władz szkolnych federacji, krajów i okręgów, łącznie z powoływaniem członków tych kolegiów i ich wynagradzaniem;
- b) organizacja wewnętrzna publicznych szkół obowiązkowych (struktura, formy organizacyjne, zakładanie, utrzymanie, przekazywanie, okręgi szkolne, liczba uczniów w klasach, okres zajęć szkolnych);
- c) organizacja wewnętrzna publicznych internatów, które wyłącznie lub w przeważającej mierze przeznaczone są dla uczniów szkół obowiązkowych;

¹⁹ Jest to federalna ustawa konstytucyjna z 21 stycznia 1948 r., (wielokrotnie nowelizowana o regulacji relacji finansowych między federacją a innymi wspólnotami terytorialnymi (finansowa ustawa konstytucyjna).

²⁰ BGBl. I Nr. 31/2005.

- d) wymagania fachowe dla powoływanych przez kraje, gminy i związki gmin przedszkolank i wychowawców w świetlicach i internatach, które wyłącznie lub w przeważającej mierze przeznaczone są dla uczniów szkół obowiązkowych.
- (4) Sprawą krajów jest ustawodawstwo i wykonawstwo w następujących sprawach:
- właściwość władz do wykonywania nadzoru służbowego nad nauczycielami publicznych szkół obowiązkowych, wykonywanego zgodnie z ustawami wydanymi na podstawie ust. 2; ustawy krajowe określają przy tym, że federalne władze szkolne w krajach i okręgach współdziałają przy nominowaniu i obsadzaniu pozostałych stanowisk, wyróżnieniach, jak również w postępowaniach kwalifikacyjnych i dyscyplinarnych. Współdziałają w nominowaniu, obsadzaniu pozostałych stanowisk oraz wyróżnianiu obejmuje w każdym przypadku prawo stawiania wniosku przez federalną szkolną władzę pierwszej instancji.
 - sprawy przedszkoli i świetlic.
- (5) Odmienne od postanowień ust. 2 do 4 sprawą federacji jest ustawodawstwo i wykonawstwo w następujących dziedzinach:
- publiczne szkoły ćwiczebne, przedszkola, świetlice, internaty, które przyłączone zostały do szkoły publicznej w celu ćwiczeń przewidzianych w planie nauki;
 - publiczne internaty, które wyłącznie lub w przeważającej części przeznaczone są dla uczniów szkół określonych pod lit. a);
 - stosunki służbowe i przedstawicielstwo nauczycieli, wychowawców i przedszkolank w instytucjach określonych pod lit. a) i b).
- (5a) Demokracja, humanizm, solidarność, przyjaźń i sprawiedliwość, jak również otwartość i tolerancja wobec ludzi, są podwalinami szkolnictwa, na gruncie których zapewnia ono całemu społeczeństwu – niezależnie od pochodzenia, pozycji społecznej i możliwości finansowych – najwyższy z możliwych poziom kształcenia, przy stałym zagwarantowaniu i dalszym rozwoju najlepszej z możliwych jakości kształcenia. W partnerskim współdziałaniu uczniów, rodziców i nauczycieli umożliwia się dzieciom i młodzieży optymalny umysłowy, duchowy i fizyczny rozwój, celem uczynienia z nich zdrowych, samodzielnych, szczęśliwych, przedsiębiorczych, opiekuńczych, wrażliwych estetycznie²¹ i kreatywnych ludzi, zdolnych wziąć odpowiedzialność za siebie, bliźnich, środowisko i następne generacje, zorientowaną na wartości społeczne, religijne i moralne. Rozwój i kształcenie każdego młodocianego winny być prowadzone odpowiednio do jego samodzielnej oceny i świadomości społecznej, przy otwarciu dla politycznych, religijnych i światopoglądowych idei innych ludzi, a także dla uczynienia go zdolnym do udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym Austrii, Europy i świata, a także do współdziałania w duchu umiłowania wolności i pokoju w realizacji wspólnych zadań ludzkości.

liwych estetycznie²¹ i kreatywnych ludzi, zdolnych wziąć odpowiedzialność za siebie, bliźnich, środowisko i następne generacje, zorientowaną na wartości społeczne, religijne i moralne. Rozwój i kształcenie każdego młodocianego winny być prowadzone odpowiednio do jego samodzielnej oceny i świadomości społecznej, przy otwarciu dla politycznych, religijnych i światopoglądowych idei innych ludzi, a także dla uczynienia go zdolnym do udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym Austrii, Europy i świata, a także do współdziałania w duchu umiłowania wolności i pokoju w realizacji wspólnych zadań ludzkości.

(6) Szkoły są instytucjami, w których uczniowie są uczeni wspólnie, według kompletnego, ustalonego planu nauczania, w których w związku z przekazywaniem wiedzy ogólnej albo ogólnych i zawodowych wiedzy i umiejętności dąży się do osiągnięcia wszechstronnego celu wychowawczego. Szkołami publicznymi są te szkoły, które zostały założone i są utrzymywane przez powołaną ustawowo instytucję zarządzającą. Jest nią federacja, o ile ustawodawstwo i wykonawstwo w dziedzinie zakładania, utrzymania i przekazywania szkół publicznych należy do federacji. Kraje są ustawową instytucją zarządzającą lub też są nimi według przepisów krajowych gminy albo związki gmin, o ile ustawodawstwo i wykonawstwo w dziedzinie zakładania, utrzymania i przekazywania szkół publicznych należy do krajów. Szkoły publiczne są ogólnie dostępne w ramach wymagań ustawowych bez różnic z uwagi na urodzenie, płeć, rasę, stan, klasę społeczną, język i wyznanie. To samo dotyczy przedszkoli, świetlic i internatów.

(6a) Ustawodawstwo winno wprowadzać zróżnicowany system szkolny, który powinien dzielić się według nauczanych treści na szkoły ogólnokształcące i zawodowe, a według stopnia na szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe²², przy czym szkoły ponadpodstawowe winny być stosownie podzielone.

(7) Szkoły niebędące szkołami publicznymi są szkołami prywatnymi. Stosownie do postanowień ustawy przyznaje się im prawa szkół publicznych.

(7a) Obowiązek szkolny wynosi co najmniej 9 lat, istnieje także obowiązek szkolenia zawodowego.

(8) W sprawach, które według ust. 2 i 3 należą do wykonawstwa krajów, federacji przysługuje prawo uzyskiwania informacji o przestrzeganiu ustaw i rozporządzeń wydanych na podstawie tych przepisów,

²¹ W oryginale: „musischen”.

²² W oryginale: „Sekundarschulbereich”.

w tym celu może ona także wysłać swoje organy do szkół i internatów. Jeśli zostaną stwierdzone uchybienia, to w instrukcjach (art. 20 ust. 1) można zlecić naczelnikowi kraju ich usunięcie w określonym czasie. Naczelnik kraju winien troszczyć się o zgodne z przepisami ustawowymi usunięcie uchybień i jest zobowiązany działać dla wypełnienia tych instrukcji, także stosując środki, które ma do dyspozycji jako organ samodzielnego zakresu działania krajów.

(9) W zakresie prawa dotyczącego stosunku służbowego nauczycieli, wychowawców i przedszkolank obowiązuja odnośnie do podziału właściwości co do ustawodawstwa i wykonawstwa w zakresie stosunków służbowych między federację, kraje, gminy i związki gmin odpowiednie ogólne regulacje art. 10 i art. 21. To samo obowiązuje w sprawach przedstawicielstwa nauczycieli, wychowawców i przedszkolank.

(10) W sprawach wolności finansowej szkół, jak również stosunków między szkołami i kościołami (związkami wyznaniowymi), łącznie z nauczaniem religii w szkołach, o ile nie chodzi o sprawy uniwersytetów i szkół wyższych, ustawy federalne mogą być uchwalane przez Radę Narodową tylko większością $\frac{2}{3}$ oddanych głosów w obecności do najmniej połowy jej członków. To samo obowiązuje w przypadku odstępstwa od zasad określonych w ust. 6a, jak i zgody na zawarcie traktatów określonych w art. 50, dotyczących wymienionych wyżej spraw.

[(11) uchylony]

Artykuł 14a²³

(1) W dziedzinie szkolnictwa rolniczego i leśnego, a także wychowania rolniczego i leśnego w sprawach internatów oraz przepisów regulujących stosunki służbowe i przedstawicielstwo nauczycieli i wychowawców w szkołach, o których mowa w tym artykule, ustawodawstwo i wykonawstwo są sprawą krajów, o ile w następnych ustępach nie postanowiono inaczej. Sprawy szkolnictwa wyższego nie należą do szkolnictwa rolniczego i leśnego.

(2) Sprawą federacji jest ustawodawstwo i wykonawstwo w następujących sprawach:

- a) szkoły średnie w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa oraz instytucje kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół rolniczych i leśnych;
- b) specjalistyczne szkoły kształcenia personelu leśnego;

- c) publiczne rolnicze i leśne szkoły specjalistyczne, które w celu przeprowadzenia przewidzianych w planie nauczania zajęć są organizacyjnie połączone ze szkołą wskazaną pod lit a) lub b) albo z rolniczym lub leśnym instytutem badawczym federacji;
- d) internaty, które wyłącznie lub w przeważającej mierze przeznaczone są dla uczniów szkół wymienionych pod lit. a) do c);
- e) stosunki służbowe oraz przedstawicielstwo nauczycieli i wychowawców w instytucjach wymienionych pod lit. a) do d);
- f) subsydiowanie kosztów osobowych wyznaczonych szkół rolniczych i leśnych;
- g) rolnicze i leśne federalne instytuty badawcze, które są organizacyjnie związane ze szkołą rolniczą lub leśną utrzymywaną przez federację dla zapewnienia zajęć przewidzianych w programach nauczania.

(3) O ile nie chodzi o dziedziny wskazane w ust. 2, do federacji należy ustawodawstwo, a do krajów wykonawstwo w następujących dziedzinach:

- a) zajęcia z religii;
- b) stosunki służbowe i przedstawicielstwo nauczycieli publicznych rolniczych i leśnych szkół zawodowych i specjalistycznych oraz wychowawców w publicznych internatach, które wyłącznie lub w przeważającej mierze przeznaczone są dla uczniów tych szkół, z wyłączeniem spraw właściwości w zakresie do wykonywania zwierzchnictwa służbowego nad nauczycielami i wychowawcami. W ustawach federalnych wydanych na podstawie postanowień lit. b) można upoważnić ustawodawcę krajowego do wydawania przepisów wykonawczych do dokładnie wskazanych postanowień; przepis art. 15 ust. 6 stosuje się odpowiednio. Rozporządzenia wykonawcze do tych ustaw federalnych wydaje federacja, o ile nie postanowiono inaczej.

(4) Sprawą federacji jest ustawodawstwo o zasadach, a sprawą krajów wydawanie ustaw wykonawczych i wykonawstwo:

- a) odnośnie do szkół zawodowych rolniczych i leśnych: w sprawach ustalenia zarówno celu kształcenia, jak i przedmiotów obowiązkowych oraz bezpłatnej nauki, jak i spraw dotyczących obowiązku szkolnego oraz przejścia ze szkoły w jednym kraju do szkoły w drugim kraju;

²³ BGBl. I Nr. 31/2005.

- b) odnośnie do szkół specjalistycznych rolniczych i leśnych: w sprawach ustalenia warunków przyjęcia, celów kształcenia, form organizacyjnych, wymiaru zajęć i przedmiotów obowiązkowych, bezpłatnych zajęć i przejścia ze szkoły w jednym kraju do szkoły w innym kraju;
- c) w sprawach nadawania statusu szkół publicznych prywatnym rolniczym i leśnym szkołom zawodowym i specjalistycznym, z wyjątkiem szkół określonych w ust. 2 lit. b);
- d) odnośnie do organizacji i zakresu działania ciał doradczych, które współuczestniczą w wykonawstwie krajów w sprawach wskazanych w ust. 1.

(5) Tworzenie określonych w ustępie 2 lit. c) i g) rolniczych i leśnych szkół zawodowych oraz instytutów doświadczalnych jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy wyrazi na to zgodę rząd kraju, gdzie szkoła lub instytut mają mieć swoją siedzibę. Zgoda nie jest wymagana, gdy chodzi o założenie zawodowej szkoły rolniczej lub leśnej, która związana jest organizacyjnie z instytucją kształcącą lub doksztalającą nauczycieli szkół rolniczych i leśnych dla zapewnienia ćwiczeń przewidzianych w programie nauczania.

(6) W sprawach, które zgodnie z ust. 3 i 4 podlegają wykonawstwu krajów, federacji przysługuje uprawnienie do czuwania nad przestrzeganiem wydanych przez siebie przepisów.

(7) Postanowienia art. 14 ust. 5a, 6, 6a, 7, 7a i 9 stosuje się odpowiednio także w dziedzinach wskazanych w zd. 1 ust. 1.

(8) Art. 14 ust. 10 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 14b²⁴

(1) Sprawą federacji jest ustawodawstwo dotyczące zamówień publicznych, w zakresie nieobjętym przez ust. 3.

(2) Wykonawstwo w sprawach, o których mowa w ust. 1 jest:

- 1. sprawą federacji w zakresie:
 - a) rozdziału zamówień złożonych przez federację;
 - b) rozdziału zamówień złożonych przez fundacje, fundusze i instytucje w rozumieniu art. 126b ust. 1;
 - c) rozdziału zamówień złożonych przez przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 126 ust. 2, jeśli udział finansowy federacji lub jej wpływ uzyskany poprzez pozostałe środki gospodarcze lub or-

- ganizacyjne są co najmniej tak duże jak udział lub wpływ krajów;
- d) rozdziału zamówień złożonych przez ciała samorządowe utworzone przez ustawy federalne;
- e) rozdziału zamówień złożonych przez podmioty niewymienione pod literą od a) do d) i pkt 2 pod literą od a) do d), które
 - aa) są finansowane przez federację i jej udział finansowy jest co najmniej tak duży jak krajów;
 - bb) w zakresie kierowania polegają nadzorowi federacji, o ile zamówienie nie jest objęte ppkt aa) lub pkt 2) lit. e) ppkt aa);
 - cc) których organy administracyjne, kierownicze lub nadzorcze składają się z członków powoływanych przez federację i powołuje ona co najmniej tyle samo członków co kraje, o ile zamówienie nie jest objęte ppkt aa) lub bb) albo pkt 2 lit. e) ppkt aa) lub bb);
 - f) rozdziału wspólnych zamówień złożonych przez federację i kraje, jeśli udział federacji w szacowanej łącznej wartości zamówienia jest co najmniej tak duży jak suma udziałów krajów;
 - g) rozdziału zamówień złożonych przez podmioty niewymienione pod lit. od a) do f) i w pkt 2.
- 2. sprawą krajów odnośnie do:
 - a) rozdziału zamówień złożonych przez kraj, gminy i związki gmin;
 - b) rozdziału zamówień złożonych przez fundacje, fundusze i instytucje w rozumieniu art. 127 ust. 1 i 127a ust. 1 i 8;
 - c) rozdziału zamówień złożonych przez przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 126b, o ile nie są objęte przez pkt 1 lit. e);
 - d) rozdziału zamówień złożonych przez ciała samorządowe utworzone przez ustawy krajowe;
 - e) rozdziału zamówień złożonych przez podmioty niewymienione w pkt 1 lit. od a) do d) i pkt 2 lit. od a) do d), które
 - aa) są finansowane przez sam kraj lub wspólnie z federacją albo innymi krajami, o ile nie jest objęte przez pkt 1 lit. e) ppkt aa);
 - bb) w zakresie kierowania podlegają nadzorowi kraju, o ile nie są objęte pkt 1 lit. e) ppkt aa) lub bb) lub ppkt aa);
 - cc) których organy administracyjne, kierownicze lub nadzorcze składają się z członków powoływanych przez kraj, o ile zamówienie nie jest objęte przez pkt 1 lit. e) ppkt od aa) do cc) albo ppkt aa) lub bb) niniejszej litery;

²⁴ BGBl. I Nr. 99/2002.

- f) wspólnego rozdziału zamówień złożonych przez federację i kraje, o ile zamówienia nie są objęte przez pkt 1 lit. f), jak również wspólny rozdział zamówień przez kilka krajów.

Niezależnie od liczby mieszkańców, gminy uważane są za podmioty, które pod względem wskazanym w pkt 1 lit. b) i c) oraz pkt 2 lit. b) i c) podlegają właściwości Trybunału Obrachunkowego. W ramach pkt 1 lit. b), c), e) i f) zamawiający zostają przypisani pod względem wskazanym w pkt 1 federacji lub pod względem wskazanym w pkt 2 poszczególnym krajom. Jeżeli w sytuacji opisanej w pkt 2 lit. c), e) i f) w złożeniu zamówienia uczestniczy kilka krajów, to właściwość wyznacza się według przewagi tych cech, które według odpowiedniej litery (podpunktu) pkt 1 są lub byłyby miarodajne dla odgraniczenia właściwości wykonawstwa federacji i krajów; w następnej kolejności według: siedziby zamawiającego, głównego przedmiotu jego działalności, siedziby (główniej siedziby) placówki, która otrzymała zamówienie w sytuacji, gdy według powyższych kryteriów nie da się ustalić właściwości, wówczas właściwy jest ten z uczestniczących krajów, który w momencie wszczęcia postępowania w sprawie zlecenia zamówienia lub bezpośrednio wcześniej był powołany do przewodniczenia Radzie Federalnej.

(3) Sprawą krajów jest ustawodawstwo i wykonawstwo w sprawach kontroli w sferze rozdziału zamówień złożonych przez zamawiających w rozumieniu ust. 2 pkt 2.

(4) Federacja zapewnia krajom możliwość współdziałania w przygotowaniu projektów ustaw w sprawach określonych w ust. 1. Ustawy wydane zgodnie z ust. 1, które regulują sprawy należące do sfery wykonawstwa krajów, mogą być ogłoszone tylko za ich zgodą.

(5) Rozporządzenia wykonawcze do ustaw wydanych na podstawie ust. 1 są wydawane przez federację, o ile ustawy te nie stanowią inaczej. Ust. 4 stosuje się do nich odpowiednio.

(6) Organy administracji właściwe w sprawach przeprowadzania następczego postępowania kontrolnego mogą być ustawowo upoważnione do kontroli wskazanych w art. 19 ust. 1 najwyższych organów wykonawczych, a także gmin i związków gmin oraz osób prywatnych.

Artykuł 15

(1) Jeżeli określona dziedzina nie została przez konstytucję federalną wyraźnie przekazana ustawodaw-

stwu lub również wykonawstwu federacji pozostaje ona w zakresie samodzielnego działania krajów.

(2) W sprawach lokalnej policji porządkowej, to jest tej części policji porządkowej, która utworzona jest wyłącznie lub w przeważającej mierze w interesie ucieleśnionej w gminie wspólnoty lokalnej i przeznaczona jest do dbałości wewnątrz granic lokalnych o zachowywanie publicznej przyzwoitości i ochrony przed przeszkadzającymi hałasami wywołanymi bez uiszczenia odpowiedniej opłaty, federacji przysługuje prawo do nadzorowania wykonywania tych zadań i usuwania stwierdzonych braków w drodze instrukcji dla naczelnika kraju (art. 103). W tym celu mogą być wysyłane do gmin federalne organy inspekcyjne; przy tym w każdym takim przypadku należy powiadomić naczelnika kraju.

(3) Postanowienia ustaw krajowych w sprawach teatrów i kin, jak również publicznych widowisk, występów i zabaw, winny przekazywać federalnym komendom policji w zakresie ich właściwości miejscowej co najmniej kontrolę imprez, o ile nie należy ona do służb przemysłowych, budowlanych lub przeciwpożarowych, oraz współdziałanie w pierwszej instancji przy wydawaniu zezwoleń, które w ustawach tych są przewidziane.

(4) W zakresie, w jakim federalnym dyrekcjom policji przekazuje się w ramach ich właściwości miejscowej administrację w dziedzinie policji drogowej, z wyjątkiem lokalnej policji drogowej (art. 118 ust. 3 pkt 4) oraz w dziedzinie policji wodnej i żeglugowej na wodach wewnętrznych z wyjątkiem Dunaju, jeziora Bodeńskiego, jeziora Nezyderskiego i odcinków granicznych innych wód, jest to regulowane przez zgodne ze sobą ustawy federacji i zainteresowanych krajów.

(5) Jeżeli akty wykonawstwa w sprawach budowlanych dotyczą budynków będących własnością federacji, które służą celom publicznym, takim jak umiejscowienie w nich władz lub urzędów federalnych, instytucji publicznych – w tym szkół i szpitali – albo pobytu na sposób skoszarowany osób należących do lądowych sił zbrojnych lub innych osób w służbie federalnej, akty te należą do pośredniej administracji federalnej; tok instancji kończy się na naczelniku kraju. Określenie linii zabudowy i wysokości należy jednak w tym przypadku do administracji krajowej.

(6) Jeżeli dla federacji zastrzeżone zostało tylko ustawodawstwo dotyczące zasad, to wykonanie w ramach ustalonych w ustawach federalnych spoczywa

na ustawodawstwie krajowym. Ustawa federalna może ustanawiać termin wydania ustaw wykonawczych, który bez zgody Rady Federalnej nie może być krótszy niż 6 miesięcy i dłuższy niż rok. Jeżeli ten termin nie zostanie dotrzymany w którymś z krajów, właściwość do wydania ustaw wykonawczych dla tego kraju przechodzi na federację. Federalne ustawy wykonawcze tracą moc, kiedy tylko kraj wyda ustawy wykonawcze. Jeśli ustawodawca federalny nie ustanowił zasad, ustawodawca krajowy może swobodnie regulować określone dziedziny. Kiedy tylko federacja ustanowi zasady, postanowienia ustaw krajowych należy do nich dostosować w terminie określonym w ustawie ustanawiającej te zasady.

(7) Jeśli akt wykonawczy kraju w dziedzinach wskazanych w art. 11, 12, 14 ust. 2 i 3 oraz art. 14a ust. 3 i 4 ma być skuteczny w kilku krajach, winny one w pierwszej kolejności działać w porozumieniu. Jeżeli zgodna decyzja nie zostanie wydana w ciągu sześciu miesięcy od wszczęcia sprawy właściwość do podjęcia takiego aktu przechodzi, na wniosek kraju lub strony postępowania, na właściwego ministra federalnego. Szczegóły mogą regulować ustawy wydane na podstawie art. 11, 12, 14 ust. 2 i 3 oraz 14a ust. 3 i 4.

(8) W sprawach, które według art. 11 i 12 zastrzeżone są dla ustaw federalnych, federacji przysługuje prawo czuwania nad przestrzeganiem wydanych przez nią przepisów.

(9) Kraje są upoważnione w dziedzinie należącego do ich kompetencji zakresu ustawodawstwa do regulowania potrzebnych spraw także z dziedziny prawa karnego i prawa cywilnego.

(10) Ustawy krajowe, które zmieniają lub na nowo regulują istniejącą organizację administracji państwowej o właściwości ogólnej w tych krajach mogą być ogłoszone tylko za zgodą Rządu Federalnego.

Artykuł 15a

(1) Federacja i kraje mogą zawierać między sobą porozumienia w sprawach z zakresu ich działania. Zawarcie takich porozumień w imieniu federacji należy, w zależności od przedmiotu, do Rządu Federalnego lub ministrów federalnych. Porozumienia, które mają być wiążące dla federalnych organów ustawodawczych mogą być zawierane przez Rząd Federalny tylko po zatwierdzeniu przez Radę Narodową, przy czym do uchwał Rady Narodowej stosuje się odpowiednio art. 50 ust. 3; podlegają one ogłoszeniu w *Bundesgesetzblatt*.

(2) Porozumienia między krajami mogą dotyczyć tylko spraw należących do ich samodzielnego zakresu działania i należy je niezwłocznie przedłożyć Rządowi Federalnemu do wiadomości.

(3) Zasady międzynarodowego prawa traktatów stosuje się odpowiednio do porozumień, o których mowa w ust. 1. To samo obowiązuje w stosunku do porozumień, o których mowa w ust. 2, o ile co innego nie zostało postanowione przez zgodne ustawy konstytucyjne zainteresowanych krajów.

Artykuł 16

(1) Kraje mogą w sprawach należących do ich samodzielnego zakresu działania zawierać traktaty z państwami graniczącymi z Austrią lub ich państwami składowymi.

(2) Naczelnik kraju zawiadamia Rząd Federalny o podjęciu rokowań w sprawie takiego traktatu. Przed jego zawarciem naczelnik kraju winien uzyskać zgodę Rządu Federalnego. Zgodę uważa się za udzieloną, jeżeli Rząd Federalny w ciągu ośmiu tygodni, od dnia kiedy wpłynęła prośba o zgodę, nie zawiadomi naczelnika kraju o odmowie. Upoważnienie do podjęcia negocjacji i zawarcia traktatu wydaje Prezydent Federalny na wniosek rządu krajowego i za kontrasygnatą naczelnika kraju.

(3) Na żądanie Rządu Federalnego kraj winien wypowiedzieć traktaty, o których mowa w ust. 1. Jeżeli kraj we właściwym czasie nie wykona tego obowiązku, prawo wypowiedzenia traktatu przechodzi na federację.

(4) Kraje są zobowiązane do podejmowania środków niezbędnych do wykonania traktatu w zakresie samodzielnego działania krajów. Jeżeli kraj we właściwym czasie nie wypełni tego obowiązku, kompetencja do podjęcia tych środków, w szczególności do wydania potrzebnych ustaw, przechodzi na federację. Środek, podjęty przez federację, na podstawie tego postanowienia, w szczególności wydana w tym trybie ustawa lub rozporządzenie traci moc, gdy kraj podejmie potrzebne środki.

(5) W sprawach wykonywania traktatów międzynarodowych federacji przysługuje prawo nadzoru także w tych sprawach, które należą do zakresu samodzielnego działania krajów. W tym zakresie przysługują federacji takie same uprawnienia wobec krajów, jak w sprawach pośredniej administracji federalnej (art. 102).

[[6] uchylony]

Artykuł 17

Przepisy od art. 10 do art. 15, dotyczące właściwości w zakresie ustawodawstwa i wykonawstwa w żaden sposób nie naruszają pozycji federacji i krajów jako podmiotów praw z zakresu prawa prywatnego.

Artykuł 18^{25 26}

(1) Cała administracja państwowa może być wykonywana tylko na podstawie ustaw.

(2) Każda władza administracyjna może na podstawie ustaw wydawać rozporządzenia w swoim zakresie działania.

(3) Jeżeli natychmiastowe przedsięwzięcie środków dla zapobieżenia oczywistej i nieodwracalnej szkodzi dla dobra powszechnego, które zgodnie z konstytucją wymagają podjęcia uchwały przez Radę Narodową, potrzebne jest w okresie, kiedy Rada Narodowa nie jest zebrana, nie może zebrać się we właściwym czasie lub jej działalność jest niemożliwa z powodu siły wyższej, Prezydent Federalny na wniosek Rządu Federalnego może, przy zachowaniu odpowiedzialności swojej i Rządu, przedsięwziąć te środki w drodze tymczasowego rozporządzenia zmieniającego ustawy. Rząd Federalny winien złożyć swój projekt w porozumieniu ze stałą podkomisją powołaną przez Komisję Główną Rady Narodowej (art. 55 ust. 3). Rozporządzenie takie wymaga kontrasygnaty Rządu Federalnego.

(4) Każde rozporządzenie wydane na podstawie ust. 3 Rząd Federalny przedkłada niezwłocznie Radzie Narodowej, którą Prezydent Federalny, jeśli w tym momencie nie trwa sesja, a w trakcie sesji – jej przewodniczący – zwołują w ciągu ośmiu dni po przedłożeniu. W ciągu czterech tygodni od przedłożenia Rada Narodowa albo uchwała w miejsce rozporządzenia odpowiednią ustawę federalną, albo w drodze uchwały żąda, żeby Rząd Federalny natychmiast pozbawił rozporządzenie mocy obowiązującej. W tym ostatnim przypadku rząd Federalny winien natychmiast zastosować się do tego wezwania. W celu terminowego podjęcia uchwały przez Radę Narodową jej przewodniczący poddaje sprawę pod głosowanie najpóźniej w przedostatnim dniu czterotygodniowego terminu. Bliższe postanowienia określa ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej. Jeżeli rozporządzenie zostanie uchylone przez Rząd

Federalny zgodnie z poprzedzającymi postanowieniami, to z dniem jego uchylenia wchodzi znowu w życie przepisy ustawowe, które zostały uchylone przez rozporządzenie.

(5) Rozporządzenia, o których mowa w ust. 3, nie mogą dokonywać zmiany przepisów konstytucyjnych i nie mogą dotyczyć trwałego obciążenia finansowego federacji, obciążenia finansowego krajów, okręgów i gmin, obowiązków finansowych obywateli, przekazywania dóbr państwowych, środków w sprawach określonych w art. 10 ust. 1 pkt 11 oraz spraw z dziedziny wolności zrzeszania się i ochrony najemców.

Artykuł 19

(1) Najwyższymi organami wykonawczymi są: Prezydent Federalny, ministrowie federalni, sekretarze stanu, jak również członkowie rządów krajowych.

(2) W ustawie federalnej można ograniczyć dopuszczalność działalności organów wskazanych w ust. 1 i innych funkcjonariuszy publicznych w gospodarce prywatnej.

Artykuł 20²⁷

(1) Na podstawie ustaw i pod kierownictwem najwyższych organów federacji krajów administrację sprawują organy wybrane na określoną kadencję, zawodowe organy mianowane lub organy ustanowione na podstawie umowy. Za swoją działalność urzędową są one odpowiedzialne przed organami nadrzędnymi oraz, o ile ustawy przewidziane w ust. 2 nie stanowią inaczej, są związane instrukcjami tych organów. Organ podporządkowany może odmówić ich przestrzegania, jeśli instrukcje wydane zostały przez organ niewłaściwy lub ich przestrzeganie naruszałoby przepisy prawa karnego.

(2) Na mocy ustawy organy:

1. fachowej kontroli,
2. kontroli przestrzegania ustaw przez administrację, jak również kontroli w sprawach zamówień publicznych,
3. rozstrzygające w wyższej instancji, jeśli zorganizowane są kolegialnie, należy do nich co najmniej jeden sędzia, a ich decyzje nie podlegają uchyleniu lub zmianie w administracyjnym toku instancji,

²⁵ BGBl. I Nr. 121/2001.

²⁶ BGBl. I Nr. 100/2003.

²⁷ BGBl. I Nr. 2/2008.

4. o zadaniach rozjemstwa, pośrednictwa i reprezentacji interesów,
5. ochrony konkurencji i nadzoru nad gospodarką,
- 5a. nadzoru i regulacji elektronicznych środków społecznego przekazu i ich wspierania;
6. powołane do załatwiania niektórych spraw służbowych i dyscyplinarnych,
7. powołane do przeprowadzenia wyborów,
8. w zakresie, jakim wymaga tego prawo Unii Europejskiej, mogą być zwolnione z obowiązku przestrzegania instrukcji organów nadrzędnych. Krajowa ustawa konstytucyjna może ustanowić inne rodzaje organów zwolnionych z obowiązku przestrzegania instrukcji. Ustawa określi stosowny nadzór organów nadrzędnych nad działaniami organów zwolnionych z obowiązku przestrzegania instrukcji, co najmniej zaś prawo żądania wszelkich informacji o sprawach związanych z wykonywaniem swoich zadań przez te organy, oraz – o ile, nie dotyczy to organów, o których mowa w pkt. 2), 3) 5a) i 8) – prawo odwołania tych organów z ważnych powodów.

(3) O ile ustawy nie stanowią inaczej, wszystkie organy, którym powierzono administrację federalną, krajową lub gminną, jak również organy innych osób prawa publicznego są zobowiązane do zachowania milczenia co do wszystkich okoliczności poznanych w swojej działalności urzędowej, których utrzymanie w tajemnicy leży w interesie zachowania spokoju publicznego, porządku i bezpieczeństwa, ogólnej obrony kraju, stosunków międzynarodowych, w gospodarczym interesie osoby prawnej prawa publicznego, przygotowaniu rozstrzygnięcia albo jest pożądane w usprawiedliwionym interesie stron (milczenie urzędowe). Milczenie urzędowe nie obowiązuje funkcjonariuszy powołanych przez organy reprezentacyjne wobec tych organów, jeśli wyraźnie zażądadają one tego rodzaju informacji.

(4) Wszystkie organy, którym powierzono administrację federalną, krajową lub gminną, jak również organy innych osób prawa publicznego winny udzielać informacji ze swojego zakresu działania, o ile nie stoi temu na przeszkodzie ustawowy obowiązek zachowania milczenia urzędowego; przedstawicielstwa zawodowe są zobowiązane do udzielania informacji tylko wobec osób do nich należących i tylko w takim zakresie, w jakim nie przeszkadza to prawidłowemu wykonywaniu ich ustawowych funkcji. Bliższe re-

gulacje odnośnie do organów federacji, jak również samorządu regulowanego przez ustawodawstwo federalne, są sprawą federacji, zaś odnośnie do organów krajów i gmin, jak również samorządu regulowanego przez ustawodawstwo krajowe, są sprawą należącą do właściwości federacji, jeśli chodzi o ustawodawstwo dotyczące zasad, natomiast w zakresie ustawodawstwa wykonawczego i wykonawstwa są sprawą należącą do właściwości krajów.

Artykuł 21²⁸

(1) Do krajów należy ustawodawstwo i wykonawstwo w sprawach stosunków służbowych osób zatrudnionych przez kraje, gminy i związki gmin, łącznie z regulacją umów służbowych i przedstawicielstwa, o ile ust. 2 i art. 14 ust. 2 i ust. 3 lit. d) oraz ust. 5 lit. c), a także w art. 14a ust. 2 lit. e) i ust. 3 lit. b) nie stanowią inaczej. Sprawy sporów ze stosunków służbowych rozstrzygają sądy.

(2) Do krajów należy ustawodawstwo i wykonawstwo w sprawach ochrony pracowniczej osób zatrudnionych przez kraje (ust. 1) i w sprawach przedstawicielstwa tych osób, o ile osoby te nie są zatrudnione w przedsiębiorstwach. O ile według zdania pierwszego sprawy te nie należą do właściwości krajów, to należą do właściwości federacji.

(3) O ile w niniejszej ustawie nie postanowiono inaczej, zwierzchnictwo służbowe wobec osób zatrudnionych przez federację wykonują najwyższe organy federacji. Zwierzchnictwo służbowe wobec zatrudnionych przez kraje wykonują najwyższe organy krajów, o ile ustawa niniejsza przewiduje określone wyjątki wobec osób zatrudnionych przez federację, to konstytucja krajowa może stanowić, że zwierzchnictwo służbowe wobec osób zatrudnionych przez kraje jest wykonywane przez analogiczne organy.

(4) Możliwość przenoszenia osób zatrudnionych w służbie publicznej pomiędzy służbą dla federacji, krajów, gmin i związków gmin pozostaje w każdym czasie otwarta. Niedopuszczalne są przepisy ustawowe, według których naliczenie czasu służby następuje zależnie od tego, czy zatrudnienie miało miejsce w służbie federacji, kraju, gminy czy związku gmin. Aby umożliwić osiągnięcie równorzędnego rozwoju prawa stosunków służbowych, prawa przedstawicielstwa i ochrony pracowników federacji, krajów, gmin

²⁸ BGBl. I Nr. 121/2001.

i związków gmin federacja i kraje winny się wzajemnie informować o tych sprawach.

(5) Ustawa może przewidywać, że:

1. urzędnicy wykonujący określone funkcje kierownicze lub w przypadkach, gdy jest to potrzebne z uwagi na charakter służby, są mianowani na czas określony;
2. po upływie terminu albo w razie zmiany organizacji władz lub zmiany hierarchii służbowej przez ustawę nie jest wymagana nowa nominacja;
3. o ile kompetencja do nominowania została przeniesiona zgodnie z art. 66 ust. 1, przeniesienie lub zmiana zakresu zadań nie wymaga nowej nominacji.

(6) W przypadkach wskazanych w ust. 5 nie przysługuje roszczenie o równorzędne stanowisko.

Artykuł 22

Wszystkie organy federacji, krajów i gmin są zobowiązane do wzajemnej pomocy w ramach swojego konstytucyjnego zakresu działania.

Artykuł 23²⁹

(1) Federacja, kraje, powiaty i gminy oraz pozostałe korporacje i instytucje prawa publicznego odpowiadają za szkody, które zostały wyrządzone przy wykonywaniu ustaw przez osoby działające jako ich organy przez zawinione działania sprzeczne z prawem.

(2) Osoby, które działają jako organy podmiotów wymienionych w ust. 1, o ile można przypisać im zamiar lub rażącą lekkomyślność, są odpowiedzialne wobec tych podmiotów za szkody, które naprawił ten podmiot.

(3) Osoby, które działają jako organy któregoś z podmiotów wymienionych w ust. 1, odpowiadają wobec tych podmiotów za szkody, które bezpośrednio spowodowały przy wykonywaniu ustaw przez sprzeczne z prawem zachowania.

(4) Ustawa federalna określi szczegółowe postanowienia do ust. 1 do 3.

(5) Ustawa federalna może również określić, w jakim zakresie w dziedzinie poczty i telekomunikacji obowiązują przepisy szczególnie odbiegające od zasad określonych w ustępach od 1 do 3.

²⁹ BGBl. I Nr. 100/2003.

B. Unia Europejska

Artykuł 23a³⁰

(1) Członkowie Parlamentu Europejskiego są w Austrii wybierani w wyborach równych, bezpośrednich, na zasadach proporcjonalności, w tajnym i osobistym głosowaniu mężczyzn i kobiet, którzy w dniu wyborów mają już ukończony 16 rok życia i w tym dniu posiadają obywatelstwo austriackie oraz według prawa Unii Europejskiej nie zostali pozbawieni praw wyborczych albo posiadają obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i według prawa Unii Europejskiej posiadają prawa wyborcze.

(2) Terytorium federalne tworzy dla wyborów do Parlamentu Europejskiego jednolity okręg wyborczy.

(3) Wybranymi mogą być wszyscy, którzy w Austrii mają prawo wybierania do Parlamentu Europejskiego, a którzy w dniu wyborów mają już ukończony 18 rok życia.

(4) Art. 26 ust. 5 do 8 stosuje się odpowiednio.

[(5) i (6) uchylone]

Artykuł 23b³¹

(1) Osobom zatrudnionym w służbie publicznej, jeśli ubiegają się o mandat w Parlamencie Europejskim, należy zapewnić urlop na czas potrzebny do ubiegania się o mandat. Osoby zatrudnione w służbie publicznej, które zostały wybrane do Parlamentu Europejskiego, są na czas sprawowania mandatu zwolnione z wykonywania obowiązków służbowych bez wynagrodzenia. Szczegóły określa ustawa.

(2) Nauczyciele uniwersyteccy mogą kontynuować swoją działalność badawczą, nauczycielską i egzaminacyjną także w okresie zasiadania w Parlamencie Europejskim. Wynagrodzenie służbowe ustala się odpowiednio do rzeczywiście wykonanej pracy, nie może ono jednak przekraczać 25% wynagrodzenia nauczyciela w szkole wyższej.

(3) W zakresie, w jakim federalna ustawa konstytucyjna przewiduje niepołączalność funkcji z przynależnością lub minioną przynależnością do Rady Narodowej, funkcje te są również niepołączalne z przynależnością lub minioną przynależnością do Parlamentu Europejskiego.

³⁰ BGBl. I Nr. 90/2003.

³¹ BGBl. I Nr. 121/2001.

Artykuł 23c

(1) Wystawienie austriackich propozycji co do mianowania członków Komisji Europejskiej, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Trybunału Obrachunkowego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komisji Regionów i ich zastępców, a także członków Rady Administracyjnej Europejskiego Banku Inwestycyjnego, należy do zadań realizowanych przez Rząd Federalny.

(2) Przed wystawieniem propozycji co do mianowania członków Komisji Europejskiej, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Trybunału Obrachunkowego, Rady Administracyjnej Europejskiego Banku Inwestycyjnego Rząd Federalny zawiadamia Radę Narodową i Prezydenta Federalnego, kogo zamierza zaproponować. Propozycje Rządu Federalnego winny zostać złożone w porozumieniu z Komisją Główną Rady Narodowej.

(3) Przed wystawieniem propozycji co do mianowania członków Komitetu Ekonomiczno-Społecznego Rząd Federalny zbiera propozycje ustawowych i innych przedstawicielstw zawodowych różnych grup życia gospodarczego i społecznego.

(4) Propozycje co do mianowania członków i zastępców członków Komisji Regionów następują na podstawie propozycji krajów oraz Austriackiego Związku Miast i Austriackiego Związku Gmin. Każdy kraj proponuje jednego członka i jego zastępcę, pozostałych członków proponują wspólnie Austriacki Związek Miast i Austriacki Związek Gmin.

(5) O nazwiskach członków mianowanych zgodnie z ust. 3 i 4 Rząd Federalny informuje Radę Narodową. O nazwiskach członków mianowanych zgodnie z ust. 2, 3 i 4 Rząd Federalny informuje Radę Federalną.

Artykuł 23d

(1) Federacja informuje kraje o wszystkich zamierzeniach w ramach Unii Europejskiej, które dotyczą samodzielnego zakresu działania krajów lub z innych względów są dla nich interesujące oraz daje im możliwość zajęcia stanowiska. Swoje stanowiska kraje kierują do Federalnego Urzędu Kanclerskiego. To samo obowiązuje w stosunku do gmin, o ile dotyczy ich własnego zakresu działania lub ważnych interesów. Reprezentowanie gmin w tych sprawach należy do Austriackiego Związku Miast i Austriackiego Związku Gmin (art. 115 ust. 3).

(2) Jeżeli kraje przedstawiły federacji jednolite stanowisko w stosunku do zamierzenia w ramach Unii Europejskiej, które dotyczy spraw należących

do ustawodawstwa krajów, to federacja może odstąpić od niego tylko z nieodpartych³² powodów polityki zagranicznej i integracyjnej. Federacja podaje niezwłocznie krajom te powody.

(3) O ile zamierzenie w ramach Unii Europejskiej dotyczy spraw, w których ustawodawstwo należy do krajów, Rząd Federalny może przekazać uprawnienie do uczestnictwa w posiedzeniach Rady, prowadzenia negocjacji i udziału w głosowaniu imiennie wskazanemu przez kraje członkowi rządu krajowego. Realizacja tego uprawnienia następuje przy udziale właściwego członka Rządu Federalnego i w uzgodnieniu z nim; obowiązuje go przy tym regulacja zawarta w ust. 2. Przedstawiciel krajów jest przy tym w sprawach ustawodawstwa federalnego odpowiedzialny przed Radą Narodową, a w sprawach ustawodawstwa krajowego odpowiedzialny przed parlamentami krajowymi zgodnie z art. 142.

(4) Bliższe postanowienia do ust. 1–3 ustala się w porozumieniu zawartym między federacją a krajami (art. 15a ust. 1).

(5) Kraje są zobowiązane do podejmowania środków w ich samodzielnym zakresie działania, które są potrzebne do wykonania aktów prawnych przyjętych w ramach Unii Europejskiej. Jeżeli kraj nie wykona tego obowiązku w stosownym czasie i zostanie to stwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, kompetencja do podjęcia tych środków, w szczególności do wydania potrzebnej ustawy, przechodzi na federację. Środek podjęty przez federację na podstawie tego przepisu, w szczególności wydane w tym trybie ustawa lub rozporządzenie traci moc obowiązującą, gdy tylko kraj podejmie potrzebne środki.

Artykuł 23e³³

(1) Właściwy członek Rządu Federalnego informuje niezwłocznie Radę Narodową i Radę Federalną o zamierzeniach w ramach Unii Europejskiej i daje im możliwość zajęcia stanowiska.

(2) Właściwy członek Rządu Federalnego informuje wyraźnie Radę Narodową i Radę Federalną o zbliżającym się uchwaleniu przez Radę Europejską lub Radę uchwały dotyczącej:

1. przejścia od jednomyślności do większości kwalifikowanej;

³² W oryginale: „aus zwingenden Gründen”.

³³ BGBl. I Nr. 121/2001.

2. przejścia od zwykłej do specjalnej procedury ustawodawczej

na tyle wcześniej, aby umożliwić Radzie Narodowej i Radzie Federalnej skorzystanie z kompetencji, o których mowa w tym artykule.

(3) Jeżeli Rada Narodowa wystąpiła ze stanowiskiem wobec zamierzenia w ramach Unii Europejskiej, które polega na wydaniu wiążącego aktu prawnego, mającego skutki w postaci wydania ustawy federalnej w dziedzinie uregulowanej w tym akcie, to właściwy minister federalny w negocjacjach i głosowaniach w Unii Europejskiej może od niego odstąpić tylko z nieodpartych powodów polityki zagranicznej i integracyjnej. Jeżeli zamierzenie polega na wydaniu wiążącego aktu prawnego, który wymagałby federalnych przepisów rangi konstytucyjnej albo zawiera regulacje, które tylko w taki sposób mogłyby być podjęte, to odstąpienie takie jest dopuszczalne tylko wówczas, jeśli Rada Narodowa w stosownym terminie się mu nie sprzeciwi. Jeśli właściwy minister zamierza odstąpić od stanowiska Rady Narodowej, to ponownie przedkłada on Radzie sprawę do zajęcia się nią. Właściwy minister federalny winien po głosowaniu w Radzie Europejskiej przedstawić Radzie Narodowej sprawozdanie i powiadomić ją w danym przypadku o powodach, dla których odstąpił od stanowiska Rady.

(4) Jeżeli Rada Federalna wystąpiła ze stanowiskiem wobec zamierzenia w ramach Unii Europejskiej, które polega na wydaniu wiążącego aktu prawnego, który wymagałby wydania przepisów federalnych rangi konstytucyjnej, ograniczających właściwość krajów w ustawodawstwie lub wykonawstwie zgodnie z art. 44 ust. 2 lub zawiera regulacje, dzięki którym takie przepisy mogłyby zostać wydane, to właściwy minister federalny w negocjacjach i głosowaniach w Unii Europejskiej może od niego odstąpić tylko z nieodpartych powodów polityki zagranicznej i integracyjnej. Odstąpienie takie jest w każdym razie dopuszczalne tylko wówczas, jeśli Rada Federalna w stosownym terminie się mu nie sprzeciwi. Właściwy minister federalny winien po głosowaniu w Radzie Europejskiej przedstawić Radzie Federalnej sprawozdanie i powiadomić ją w danym przypadku o powodach, dla których odstąpił od stanowiska Rady.

Artykuł 23f

(1) Rada Narodowa i Rada Federalna wykonują kompetencje przewidziane dla parlamentów naro-

dowych w Traktacie o Unii Europejskiej, Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej i dołączonych do tych traktatów protokołach w wersji obowiązującej w danym czasie.

(2) Każdy minister federalny informuje na początku każdego roku Radę Narodową i Radę Federalną o oczekiwanych w tym roku zamierzeniach Rady i Komisji, jak również o przypuszczalnym stanowisku Austrii wobec tych zamierzeń.

(3) W ustawie federalnej mogą zostać przewidziane inne obowiązki informacyjne.

(4) Rada Narodowa i Rada Federalna mogą wyrażać swoje życzenia co do zamierzeń Unii Europejskiej w informacjach kierowanych do organów Unii Europejskiej.

Artykuł 23g

(1) Rada Narodowa i Rada Federalna mogą przedstawić co do projektu aktu ustawodawczego w ramach Unii Europejskiej stanowisko, w którym uzasadnią, dlaczego akt ten jest niezgodny z zasadą subsydiarności.

(2) Rada Narodowa i Rada Federalna mogą zażądać od właściwego ministra federalnego zajęcia stanowiska co do zgodności projektu, o którym mowa w ust. 1, z zasadą subsydiarności, które winno być zasadniczo przedłożone w terminie dwóch tygodni od wpływu żądania.

(3) Rada Federalna niezwłocznie informuje parlamenty krajowe o wszystkich projektach, o których mowa w ust. 1, i daje im możliwość wyrażenia stanowiska. Przy podejmowaniu uchwały dotyczącej stanowiska, o którym mowa w ust. 1, Rada Federalna winna rozważyć stanowisko parlamentów krajowych i powiadomić je o podjętych uchwałach.

Artykuł 23h

(1) Rada Narodowa i Rada Federalna mogą uchwalić wniesienie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargi z powodu naruszenia zasady subsydiarności.

(2) Federalny Urząd Kanclerski niezwłocznie przekazuje skargę – w imieniu Rady Narodowej lub Rady Federalnej – skargę Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 23i

(1) Austriacki Członek Rady Europejskiej może zgodzić się na inicjatywę wskazaną w art. 48 ust. 7

Traktatu o Unii Europejskiej w wersji ustalonej w Traktacie lizbońskim tylko wtedy, gdy upoważni go to tego Rada Narodowa za zgodą Rady Federalnej na wniosek Rządu Federalnego. Takie uchwały Rady Narodowej i Rady Federalnej wymagają każdorazowo obecności co najmniej połowy członków i większości $\frac{2}{3}$ oddanych głosów.

(2) Jeżeli według prawa Unii Europejskiej parlamenty narodowe mają możliwość odrzucenia inicjatywy lub propozycji dotyczącej

1. przejścia od jednomyślności do większości kwalifikowanej;
2. przejścia od zwykłej do szczególnej procedury ustawodawczej

Rada Narodowa za zgodą Rady Federalnej może taką inicjatywę lub propozycję odrzucić z zachowaniem przewidzianych w prawie Unii Europejskiej terminów.

(3) Uchwały Rady, które wprowadzają nowe kategorie środków własnych Unii Europejskiej, wymagają zezwolenia Rady Narodowej i zgody Rady Federalnej. Art. 50 ust. 4 zdanie drugie stosuje się odpowiednio. Inne uchwały Rady, w których ustalone są postanowienia o systemie środków własnych Unii, wymagają zezwolenia Rady Narodowej. Art. 23e ust. 2 stosuje się odpowiednio.

(4) W odniesieniu do innych uchwał Rady Europejskiej lub Rady, które według prawa Unii Europejskiej wchodzi w życie dopiero po wyrażeniu zgody przez państwa członkowskie zgodnie z ich wymaganiami konstytucyjnymi, art. 50 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

(5) Uchwały Rady Narodowej i Rady Federalnej podjęte na podstawie niniejszego artykułu ogłaszane są przez Kanclerza Federalnego w *Bundesgesetzblatt*.

Artykuł 23j

(1) Austria współdziała we wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej na podstawie tytułu V rozdział 1 i 2 Traktatu o Unii Europejskiej w wersji ustalonej w Traktacie lizbońskim³⁴, który w art. 3 ust. 5 i art. 21 ust. 1 przewiduje w szczególności gwarancję co do przestrzegania zasad Karty Narodów Zjednoczonych. Obejmuje to współdziałanie w zadaniach, o których mowa w art. 43 ust. 1 tego Traktatu, jak również w działaniach, któ-

³⁴ Chodzi tu o podpisany w Nicei w dniu 26 lutego 2001 r. Traktat Zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską oraz niektóre związane z nimi akty prawne, który wszedł w życie 1 lutego 2003 r.

re zawieszają, ograniczają lub całkowicie wykluczają stosunki gospodarcze z jednym lub wieloma państwami trzecimi. Do uchwał Rady Europejskiej odnośnie do wspólnej obrony Unii Europejskiej art. 50 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

(2) Do uchwał w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej na podstawie tytułu V rozdział 2 Traktatu o Unii Europejskiej w wersji ustalonej przez Traktat lizboński stosuje się odpowiednio art. 23e ust. 3.

(3) Przy podejmowaniu uchwał dotyczących rozpoczęcia prowadzenia misji poza Unią Europejską, zadań z zakresu wspierania lub doradztwa wojskowego, zadań z zakresu zapobiegania konfliktom i zachowania pokoju lub udziału wojska przy rozwiązywaniu kryzysów, łącznie ze środkami służącymi pokojowi i operacji stabilizujących sytuację po konfliktach, a także uchwał na podstawie art. 43 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej w wersji ustalonej przez Traktat lizboński dotyczących stopniowego ustalania wspólnej polityki obronnej prawo głosu wykonują w porozumieniu Kanclerz Federalny i minister federalny właściwy w sprawach zagranicznych.

(4) Zgoda na zastosowanie środków, o których mowa w ust. 3, jeżeli podejmowana uchwała mogłaby powodować zobowiązanie Austrii do wysłania oddziałów lub osób, może być udzielona tylko pod warunkiem zastrzeżenia, że do wysłania oddziałów i osób za granicę wymagane jest jeszcze postępowanie przewidziane w przepisach konstytucji.

Artykuł 23k

(1) Szczegółowe postanowienia do art. 23e, 23f ust. 1, 2 i 4, jak również art. 23g do 23j zawarte są w ustawie federalnej o regulaminie Rady Narodowej i regulaminie Rady Federalnej.

(2) Wykonywanie kompetencji Rady Narodowej, o których mowa w art. 23e, 23f ust. 4, 23g, 23j ust. 2, powierza się jej Komisji Głównej. Ustawa o regulaminie Rady Federalnej może przewidywać, że Komisja Główna wybiera stałą podkomisję, do której odpowiednio stosuje się art. 55 ust. 3. Komisja Główna może przekazać tej podkomisji stałe wykonywanie kompetencji, o których mowa w zdaniu pierwszym. Tego rodzaju przekazanie może zostać w każdym czasie w całości lub w części odwołane. Ustawa o regulaminie Rady Narodowej może przekazywać wykonywanie kompetencji Komisji Głównej, o których mowa w zdaniu pierwszym, samej Radzie Narodowej

lub stałej podkomisji Komisji Głównej, o której mowa w zdaniu drugim.

(3) Kompetencje Rady Federalnej, o których mowa w art. 23e, 23f ust. 4 i 23g mogą zostać przez regulamin Rady przekazane komisji wybieranej przez Radę.

Część druga Ustawodawstwo Federacji

A. Rada Narodowa

Artykuł 24

Ustawodawstwo federacji sprawuje Rada Narodowa wspólnie z Radą Federalną.

Artykuł 25

(1) Siedzibą Rady Narodowej jest stolica federalna – Wiedeń.

(2) W nadzwyczajnych przypadkach Prezydent Federalny na wniosek Rządu federalnego może zwołać Radę Narodową w innej miejscowości na terytorium federacji.

Artykuł 26^{35 36}

(1) Rada Narodowa jest wybierana przez naród federacji w wyborach równych, bezpośrednich, wolnych, w osobistym i tajnym głosowaniu mężczyzn i kobiet, którzy w dniu wyborów mają już ukończone 16 lat, według zasady proporcjonalności.

(2) Terytorium federacji jest podzielone na zamknięte przestrzennie okręgi wyborcze, których granice nie mogą przecinać granic krajowych; okręgi wyborcze dzieli się na zamknięte przestrzennie regionalne okręgi wyborcze. Liczba deputowanych przypadająca na wyborców w okręgu wyborczym (ciało wyborcze) jest określana w proporcji do liczby obywateli, którzy według wyników ostatniego spisu powszechnego mają w danym okręgu wyborczym miejsce stałego zamieszkania, powiększonej o liczbę obywateli, którzy wprawdzie w dniu spisu nie mają miejsca stałego zamieszkania na terytorium federacji, jednak są dopisani do spisu wyborców którejs z gmin w tym okręgu wyborczym; w ten sam sposób określana jest liczba deputowanych z danego okręgu wyborczego przypadająca

na regionalne okręgi wyborcze. Ordynacja wyborcza do Rady Narodowej winna przewidywać w ramach całego terytorium federacji końcowe postępowanie pośredniczące³⁷, w którym nastąpi zarówno wyrównanie liczby mandatów przydzielanych uczestniczącym w wyborach w okręgu wyborczym partiom, jak i rozdzielenie mandatów jeszcze nieprzydzielonych, według zasady proporcjonalności. Podział elektoratu na inne ciała wyborcze jest niedozwolony.

(3) Dniem wyborów może być tylko niedziela lub inny dzień ustawowo wolny od pracy. Jeżeli występują okoliczności, które przeszkadzają w rozpoczęciu, kontynuowaniu lub zakończeniu działań wyborczych, władze wyborcze mogą przedłużyć lub przesunąć je na następny dzień.

(4) Wybranymi do Rady Narodowej mogą być wszyscy mający prawo wybierania, którzy w dniu wyborów posiadają obywatelstwo austriackie i mają już ukończone 18 lat.

(5) Pozbawienie prawa wybierania i prawa wybieralności może nastąpić, także w konkretnym przypadku w różnicowanym zakresie, wyłącznie na podstawie ustawy federalnej jako skutek prawomocnego wyroku sądu³⁸.

(6) Wyborcy, którzy przewidują, że w dniu wyborów nie będą mogli oddać głosu przed organami wyborczymi w związku ze swoją nieobecnością, przyczynami zdrowotnymi lub też z powodu pobytu zagranicą, mogą na swój wniosek zrealizować prawo wyborcze na zasadach głosowania korespondencyjnego. Tożsamość składającego wniosek podlega uwiarygodnieniu. Wyborca swoim podpisem złożonym w miejsce przysięgi poświadcza, że oddanie głosu nastąpi osobiście i tajnie.

(7) Spisy wyborców prowadzone są przez gminy jako zadanie zlecone.

(8) Szczegółowe postanowienia dotyczące postępowania wyborczego określa ustawa federalna.

Artykuł 26a³⁹

Przeprowadzenie i nadzorowanie wyborów do Parlamentu Europejskiego, wyborów do Rady Narodowej, wyboru Prezydenta Federalnego i głosowania ludowego, jak również udział w kontroli inicjatywy ludowej, jak i referendum opiniodawczego nale-

³⁵ BGBl. I Nr. 90/2003.

³⁶ BGBl. I Nr. 27/2007.

³⁷ W oryginale: „Ermittlungsverfahren”.

³⁸ W brzmieniu ustawy BGBl. I Nr. 43/2011.

³⁹ BGBl. I Nr. 27/2007.

ży do federalnych organów wyborczych, powoływanych każdorazowo przed wyborami do Rady Narodowej. W ich skład wchodzi, jako uprawnieni do głosu członkowie, przedstawiciele partii uczestniczących w wyborach, a w skład Federalnej Komisji Wyborczej również sędziowie pozostający w służbie, jak i w stanie spoczynku; ich liczbę określa ordynacja wyborcza do Rady Narodowej. Członkowie niebędący sędziami są powoływani na wniosek uczestniczących w wyborach partii, odpowiednio do siły ich reprezentacji w Radzie Narodowej wynikającej z wyników ostatnich wyborów. Uczestniczące w wyborach partie, reprezentowane w ostatnio wybranej Radzie Narodowej, którym nie przysługiwałoby roszczenie o powołanie członków, są uprawnione zaproponować jednego przedstawiciela do Federalnej Komisji Wyborczej.

Artykuł 27^{40 41}

(1) Kadencja Rady Narodowej trwa pięć lat, licząc od dnia jej pierwszego posiedzenia, zawsze jednak do dnia, w którym zbiera się nowo wybrana Rada.

(2) Nowo wybraną Radę Narodową zwołuje Prezydent Federalny najpóźniej w ciągu 30 dni po wyborach. Te są zarządzane przez Rząd Federalny w taki sposób, aby nowo wybrana Rada mogła zebrać się w dzień po upływie piętego roku kadencji.

Artykuł 28⁴²

(1) Prezydent Federalny zwołuje corocznie Radę Narodową na sesję zwyczajną, która nie powinna zaczynać się przed 15 sierpnia i trwać dłużej niż do 15 lipca następnego roku.

(2) Prezydent Federalny może zwołać Radę Narodową na sesję nadzwyczajną. Jeśli Rząd Federalny lub co najmniej 1/3 członków Rady tego zażąda Prezydent Federalny jest zobowiązany do zwołania Rady na sesję nadzwyczajną tak, aby Rada mogła zebrać się w ciągu dwóch tygodni od dnia wpływu żądania. Zwołanie nie wymaga kontrasygnaty. Do zwołania Rady Narodowej na wniosek członków Rady albo na wniosek Rady Federalnej nie jest konieczny wniosek Rządu Federalnego.

(3) Prezydent Federalny na podstawie uchwały Rady Narodowej ogłasza jej sesje za zamknięte.

(4) Po otwarciu nowej sesji Rady Narodowej w trakcie kadencji prace są kontynuowane od tego stadium,

w którym znajdowały się w momencie zakończenia poprzedniej sesji. Rada Narodowa może zlecić niektórym komisjom kontynuowanie ich prac po zakończeniu sesji. Po rozpoczęciu nowej kadencji Rady Narodowej nierozpatrzone w poprzedniej kadencji inicjatywy ludowe⁴³ oraz skierowane do Rady Narodowej inicjatywy obywatelskie stają się przedmiotem obrad nowo wybranej Rady. Ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej może określić inne rodzaje spraw będących przedmiotem obrad Rady Narodowej, do których stosuje się powyższą zasadę.

(5) W trakcie sesji przewodniczący Rady Narodowej zwołuje poszczególne posiedzenia Rady. Jeżeli w trakcie sesji zażąda tego liczba członków Rady Narodowej określona w ustawie o regulaminie Rady Narodowej lub Rząd Federalny, przewodniczący jest zobowiązany do zwołania posiedzenia. Szczegóły reguluje ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej, która określi również termin, w którym Rada powinna się zebrać.

(6) W razie, gdy wybrani przewodniczący Rady Narodowej nie mogą sprawować swoich funkcji lub ich urzędy są nieobsadzone, ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej określi postanowienia szczególne o zwoływaniu Rady Narodowej.

Artykuł 29

(1) Prezydent Federalny może rozwiązać Radę Narodową, jednakże tylko jeden raz z tego samego powodu. Ponowne wybory są w takim przypadku zarządzane przez Rząd Federalny tak, aby nowo wybrana Rada Narodowa mogła zebrać się najpóźniej w sto dni po rozwiązaniu poprzedniej.

(2) Przed upływem kadencji Rada Narodowa może w drodze ustawy zwykłej uchwalić swoje rozwiązanie.

(3) Po rozwiązaniu w trybie ust. 2, jak również po upływie okresu, na który Rada Narodowa została wybrana, jej kadencja trwa do dnia, w którym zbiera się nowo wybrana Rada.

Artykuł 30^{44 45}

(1) Rada Narodowa wybiera ze swego grona Przewodniczącego oraz drugiego i trzeciego przewodniczącego.

⁴⁰ BGBl. I Nr. 27/2007.

⁴¹ BGBl. I Nr. 2/2008.

⁴² BGBl. I Nr. 31/2009.

⁴³ Chodzi o inicjatywę ustawodawczą (art. 41 ust. 2).

⁴⁴ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁴⁵ BGBl. I Nr. 27/2007.

(2) Regulamin Rady Narodowej unormowany jest w specjalnej ustawie federalnej. Ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej może być uchwalona tylko większością $\frac{2}{3}$ głosów w obecności co najmniej połowy członków Rady Narodowej.

(3) Do wspomaganie prac parlamentarnych i załatwiania spraw administracyjnych w zakresie działania organów ustawodawstwa federacji, jak również załatwiania analogicznych spraw, które dotyczą deputowanych do Parlamentu Europejskiego wybranych w Austrii, powołana jest Kancelaria Parlamentu, która podlega przewodniczącemu Rady Narodowej. Dla zakresu działania Kancelarii związanego z funkcjonowaniem Rady Federalnej organizację wewnętrzną Kancelarii określa się za zgodą Przewodniczącego Rady Federalnej, w zakresie wykonywania zadań związanych z uprawnieniami przekazanymi Radzie Federalnej przez niniejszą ustawę. Przewodniczącemu Rady przysługuje prawo wydawania instrukcji.

(4) Przewodniczącemu Rady Narodowej przysługuje w szczególności prawo mianowania osób zatrudnionych w Kancelarii Parlamentu i wszystkie pozostałe kompetencje w sprawach personalnych tych osób.

(5) Przewodniczący Rady Narodowej może skierować osoby zatrudnione w Kancelarii Parlamentu do wykonywania zadań parlamentarnych w klubach parlamentarnych.

(6) Przy wykonywaniu przysługujących na podstawie niniejszego artykułu kompetencji administracyjnych Przewodniczący Rady Narodowej jest naczelnym organem administracji i wykonuje te uprawnienia samodzielnie. Prawo wydawania rozporządzeń przysługuje Przewodniczącemu, o ile dotyczą one wyłącznie spraw administracyjnych uregulowanych w niniejszym artykule.

Artykuł 31

Dla podjęcia uchwały przez Radę Narodową wymagana jest zwykła większość głosów w obecności co najmniej $\frac{1}{3}$ liczby deputowanych, o ile w niniejszej ustawie nie postanowiono inaczej lub w ustawie federalnej o regulaminie Rady Narodowej nie postanowiono inaczej odnośnie do poszczególnych spraw.

Artykuł 32

- (1) Posiedzenia Rady Narodowej są jawne.
- (2) Jawność jest wyłączona, jeśli zażąda tego przewodniczący lub ustalona w ustawie federalnej o regulaminie Rady Narodowej liczba deputowanych,

a Rada Narodowa to uchwali, po usunięciu osób przysłuchujących się.

Artykuł 33

Podawanie zgodnych z prawdą sprawozdań z jawnych obrad Rady Narodowej i jej komisji jest wolne od jakiegokolwiek odpowiedzialności.

B. Rada Federalna

Artykuł 34⁴⁶

(1) W Radzie Federalnej kraje reprezentowane są proporcjonalnie do liczby swoich obywateli zgodnie z następującymi postanowieniami.

(2) Kraj o największej liczbie obywateli wysyła dwunastu, a każdy inny tylu członków, ile wynika ze stosunku liczby jego obywateli do liczby obywateli największego pod względem liczby ludności kraju, przy czym reszty większe niż połowa liczą się jako pełne. Każdy kraj ma zapewnioną reprezentację minimum trzech członków. Dla każdego członka ustanawia się zastępcę.

(3) Liczba członków Rady Federalnej wysyłanych przez każdy kraj ustalana jest przez Prezydenta Federalnego każdorazowo po przeprowadzonym spisie powszechnym.

Artykuł 35⁴⁷

(1) Członkowie Rady Federalnej i ich zastępcy są wybierani przez parlamenty krajowe na okres ich kadencji zgodnie z zasadą proporcjonalności. Jednak przynajmniej jeden mandat winien przypadać partii, która posiada drugą co do liczby głosów reprezentację w parlamencie krajowym, a jeśli dwie partie mają taką samą liczebnie reprezentację – partii, która uzyskała drugą w kolejności liczbę głosów wyborców. Przy równych uprawnieniach decyduje losowanie.

(2) Członkowie Rady Federalnej nie muszą należeć do parlamentu krajowego, który ich wybiera, jednakże muszą posiadać prawo wybieralności do niego.

(3) Po zakończeniu kadencji parlamentu krajowego lub po jego rozwiązaniu wysłani przez niego członkowie Rady Federalnej piastują swoje funkcje do czasu, gdy nowy parlament krajowy dokona wyboru nowych członków Rady Federalnej.

⁴⁶ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁴⁷ BGBl. I Nr. 100/2003.

(4) Postanowienia art. 34 i 35 mogą być zmienione tylko wówczas, gdy w Radzie Federalnej zmiany zostaną przyjęte przez większość przedstawicieli co najmniej czterech krajów, niezależnie od większości wymaganej w ogóle do podjęcia uchwały.

Artykuł 36⁴⁸

(1) W przewodniczeniu Radzie Federalnej kraje zmieniają się co pół roku w kolejności alfabetycznej.

(2) Jako przewodniczący Rady działa przedstawiciel kraju powołanego do przewodniczenia wybrany na pierwszym miejscu spośród tych członków Rady, których mandaty przypadły partii mającej największą ilość miejsc w parlamencie krajowym bądź też – jeśli wiele partii ma tę samą liczbę miejsc – tej, która w ostatnich wyborach do parlamentu krajowego uzyskała największą liczbę głosów, przy równych uprawnieniach decyduje losowanie. Parlament krajowy może jednak postanowić, że przewodniczenie winno przypaść innemu przedstawicielowi kraju, którego mandat w Radzie Federalnej przypadł tej partii; taka uchwała wymaga każdorazowo zgody większości tych członków parlamentu krajowego, których mandaty przypadają tej partii. Powołanie zastępcy reguluje regulamin Rady Federalnej. Przewodniczący nosi tytuł: „Przewodniczący Rady Federalnej”, a zastępca tytuł: „Wiceprzewodniczący Rady Federalnej”

(3) Rada Federalna zwoływana jest przez jej Przewodniczącego w siedzibie Rady Narodowej. Przewodniczący jest zobowiązany do natychmiastowego zwołania Rady Federalnej, gdy zażąda tego co najmniej ¼ jej członków lub Rząd Federalny.

(4) Naczelnicy krajów są uprawnieni do brania udziału w posiedzeniach Rady Federalnej. Każdorazowo, na swoje żądanie, mają prawo do bycia wysłuchanymi w sprawach swojego kraju, zgodnie ze szczegółowymi postanowieniami regulaminu Rady Federalnej.

Artykuł 37

(1) Dla podjęcia uchwały przez Radę Federalną wymagana jest zwykła większość głosów, o ile w niniejszej ustawie albo w uchwalonym bezwzględnie większością głosów w obecności co najmniej ½ członków regulaminie Rady Federalnej w odniesie-

⁴⁸ BGBl. I Nr. 54/2005.

niu do podjęcia poszczególnych uchwał nie postanowiono inaczej.

(2) Rada Federalna nadaje sobie regulamin w drodze uchwały. Uchwała może być podjęta tylko w obecności połowy członków i większością co najmniej ⅔ głosów. W regulaminie mogą być zawarte postanowienia wychodzące poza wewnętrzne sprawy Rady Federalnej, o ile jest to niezbędne dla regulacji postępowania w Radzie. Regulamin Rady Federalnej ma moc ustawy, ogłasza go Kanclerz Federalny w *Bundesgesetzblatt*.

(3) Posiedzenia Rady Federalnej są jawne. Jawność może być jednak wyłączona w drodze uchwały podjętej zgodnie z postanowieniami regulaminu. Postanowienia art. 33 stosuje się również w odniesieniu do jawnych posiedzeń Rady i jej komisji.

C. Zgromadzenie Federalne

Artykuł 38

Rada Narodowa i Rada Federalna zbierają się jako Zgromadzenie Federalne na wspólnym jawnym posiedzeniu w siedzibie Rady Narodowej dla zaprzysiężenia Prezydenta Federalnego oraz dla podjęcia uchwały o wypowiedzeniu wojny.

Artykuł 39⁴⁹

(1) Zgromadzenie Federalne – z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 60 ust. 6, art. 63 ust. 2, art. 64 ust. 4, art. 68 ust. 2 – zwołuje Prezydent Federalny. Przewodniczą na przemian przewodniczący Rady Narodowej – jako pierwszy – i przewodniczący Rady Federalnej.

(2) W Zgromadzeniu Federalnym stosuje się odpowiednio regulamin Rady Narodowej.

(3) Postanowienia art. 33 stosuje się także do posiedzeń Zgromadzenia Federalnego.

Artykuł 40

(1) Uchwały Zgromadzenia Federalnego są poświadczane przez jego przewodniczącego i kontrasygnowane przez Kanclerza Federalnego.

(2) Uchwały Zgromadzenia Federalnego o wypowiedzeniu wojny są ogłaszane urzędowo przez Kanclerza Federalnego.

⁴⁹ BGBl. I Nr. 121/2001.

D. Federalna procedura ustawodawcza

Artykuł 41^{50 51}

(1) Projekty ustaw trafiają do Rady Narodowej jako wnioski jej członków, Rady Federalnej lub 1/3 członków Rady Federalnej albo jako przedłożenia Rządu Federalnego.

(2) Każdy wniosek przedstawiony przez 100 000 uprawnionych do głosowania lub przez 1/6 uprawnionych do głosowania w każdym z co najmniej trzech krajów (inicjatywa ludowa) jest przedkładany Radzie Narodowej do rozpatrzenia przez Federalną Komisję Wyborczą. Uprawniony do uczestniczenia w inicjatywie ludowej jest ten, kto ostatniego dnia terminu przedłożenia inicjatywy ma prawo wyborcze do Rady Narodowej i ma miejsce stałego zamieszkania w gminie położonej na terenie federacji. Inicjatywa ludowa musi dotyczyć spraw regulowanych w drodze ustawy federalnej i może być złożona w formie projektu ustawy.

(3) Szczegółowe postanowienia o postępowaniu w sprawie inicjatywy ludowej zawiera ustawa federalna.

Artykuł 42⁵²

(1) Każdą uchwałę Rady Narodowej, której przedmiotem jest uchwalenie ustawy, jej Przewodniczący niezwłocznie przekazuje Radzie Federalnej.

(2) Uchwała Rady Narodowej, której przedmiotem jest uchwalenie ustawy, może zostać ogłoszona tylko wówczas, gdy Rada Federalna nie wniesie przeciwko niej sprzeciwu wraz z podaniem powodów, o ile przepisy konstytucyjne nie stanowią inaczej.

(3) Sprzeciw ten winien być przekazany Radzie Narodowej pisemnie przez przewodniczącego Rady Federalnej w ciągu ośmiu tygodni od dnia wpływu do Rady Federalnej uchwały, której przedmiotem jest uchwalenie ustawy. Należy go przekazać do wiadomości Kanclerzowi Federalnemu.

(4) Jeżeli Rada Narodowa ponowi swoją pierwotną uchwałę w obecności co najmniej połowy jej członków należy ją poświadczyć i ogłosić. Jeżeli Rada Federalna podejmie uchwałę o niewnoszeniu sprzeciwu lub nie wniesie sprzeciwu wraz z podaniem jego powodów w terminie określonym w ust. 3, ustawę należy poświadczyć i ogłosić.

⁵⁰ BGBl. I Nr. 90/2003.

⁵¹ BGBl. I Nr. 27/2007.

⁵² BGBl. I Nr. 100/2003.

(5) Jeżeli uchwała Rady Narodowej, której przedmiotem jest uchwalenie ustawy, dotyczy regulaminu Rady Narodowej, rozwiązania Rady Narodowej, szczegółowej regulacji sposobu sporządzenia federalnego budżetu ramowego i budżetu federalnego oraz pozostałych spraw wykonywania budżetu, federalnego budżetu ramowego, budżetu, tymczasowej gospodarki budżetowej w rozumieniu art. 51a ust. 4 albo rozporządzenia majątkiem federacji, przejścia lub przekształcenia poręczenia federalnego, zaciągnięcia lub przekształcenia długu federalnego lub zatwierdzenia zamknięcia rachunków federalnych Radzie Federalnej nie przysługuje prawo uczestnictwa.

Artykuł 43

Głosowaniu ludowemu może być poddana każda uchwała Rady Narodowej, której przedmiotem było uchwalenie ustawy, po zakończeniu postępowania, o którym mowa w art. 42, a przed poświadczeniem przez Prezydenta Federalnego, jeśli Rada Narodowa tak postanowi lub większość członków Rady Narodowej tego zażąda.

Artykuł 44

(1) Ustawy konstytucyjne i postanowienia o randze konstytucyjnej w ustawach zwykłych mogą być uchwalane przez Radę Narodową tylko w obecności co najmniej połowy jej członków i większością 2/3 głosów. Powinny one być jako takie wyraźnie określone („ustawa konstytucyjna”, „postanowienia konstytucyjne”).

(2) Ustawy konstytucyjne lub postanowienia o randze konstytucyjnej zawarte w ustawach zwykłych, które ograniczają właściwość krajów w dziedzinie ustawodawstwa lub wykonawstwa, wymagają ponadto zgody Rady Federalnej wyrażonej w uchwale podjętej większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków.

(3) Każda całkowita zmiana konstytucji federalnej, a zmiana częściowa, jeśli zażąda tego 1/3 członków Rady Narodowej lub Rady Federalnej, poddawane są po zakończeniu postępowania, o którym mowa w art. 42, a przed poświadczeniem przez Prezydenta Federalnego, pod głosowanie całego Narodu.

Artykuł 45

(1) W głosowaniu ludowym rozstrzyga zwykła większość głosów.

(2) Wynik głosowania ludowego podlega urzędowemu ogłoszeniu.

Artykuł 46^{53 54}

(1) Głosowanie ludowe zarządza Prezydent Federalny.

(2) Uprawniony do udziału w głosowaniu ludowym jest każdy, kto w dniu głosowania posiada prawo wyborcze do Rady Narodowej.

(3) Szczegółowe postanowienia o postępowaniu w sprawie głosowania ludowego zawiera ustawa federalna. Art. 26 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 47⁵⁵

(1) Zgodnie z konstytucją dojście do skutku ustawy federalnej zostaje poświadczone podpisem Prezydenta Federalnego.

(2) Przedłożenie do poświadczenia należy do Kanclerza Federalnego.

(3) Ogłoszenie podlega kontrasygnacie Kanclerza Federalnego.

Artykuł 48⁵⁶

Ustawy federalne i traktaty, o których mowa w art. 50 ogłaszane są z powołaniem na uchwałę Rady Narodowej, natomiast ustawy federalne przyjęte w głosowaniu ludowym z powołaniem na wyniki głosowania.

Artykuł 49⁵⁷

(1) Ustawy federalne i traktaty, o których mowa w art. 50 ogłasza Kanclerz Federalny w *Bundesgesetzblatt*. Ich moc wiążąca zaczyna się, jeśli wyraźnie nie postanowiono inaczej, po upływie dnia, w którym numer *Bundesgesetzblatt*, zawierający ogłoszenie uchwały Rady Narodowej, został wydany i rozesłany, i rozciąga się, o ile nie postanowiono inaczej, na całe terytorium federacji; nie dotyczy to traktatów, do których wykonania konieczne jest wydanie ustawy (art. 50 ust. 2).

(2) Przy okazji wyrażania zgody na traktaty, o których mowa w art. 50 ust. 2 Rada Narodowa może uchwalić, że traktat międzypaństwowy lub poszczególne wyraźnie oznaczone jego części zostaną ogłoszone nie w *Bundesgesetzblatt*, ale w inny odpowiedni sposób. Taka uchwała Rady Narodowej winna podawać sposób ogłoszenia, który zapewniać ma dostęp-

ność traktatu w okresie jego obowiązywania, i winna być ogłoszona przez Kanclerza Federalnego w *Bundesgesetzblatt*. Takie traktaty nabierają mocy wiążącej, jeśli wyraźnie nie postanowiono inaczej, po upływie dnia, w którym numer *Bundesgesetzblatt*, zawierający ogłoszoną uchwałę Rady Narodowej, został wydany i rozesłany, i rozciąga się na całe terytorium federacji.

(3) Sprawy *Bundesgesetzblatt* reguluje odrębna ustawa federalna.

Artykuł 49a⁵⁸

(1) Kanclerz Federalny jest upoważniony wspólnie z właściwymi ministrami federalnymi do podawania w *Bundesgesetzblatt* ponownie do publicznej wiadomości ze skutkiem wiążącym obowiązujących tekstów ustaw, z wyjątkiem niniejszej ustawy, oraz tekstów traktatów międzypaństwowych ogłoszonych w *Bundesgesetzblatt*.

(2) Przy okazji ponownego podania do publicznej wiadomości można:

1. poprawić przestarzałe zwroty terminologiczne i dopasować przestarzałą pisownię do nowej;
2. poprawić odesłania do innych przepisów, które nie odpowiadają już stanowi ustawodawstwa, jak również inne niezgodności;
3. stwierdzić, że przepisy, które zostały uchylone przez późniejsze przepisy albo stały się z innych przyczyn bezprzedmiotowe, są już nieobowiązujące;
4. ustalić skrócony tytuł i skrót literowy tytułu;
5. zmienić – odpowiednio do usuniętych lub wprowadzonych do tekstu poszczególnych nowych postanowień – oznaczenia artykułów, paragrafów, ustępów oraz tym podobnych części i poprawić odpowiednio odesłania do innych przepisów wewnątrz tekstu;
6. zestawić przepisy przejściowe, jak również wcześniejsze wersje określonej ustawy federalnej, które są jeszcze stosowane, przy podaniu zakresu ich obowiązywania i, równocześnie z ponownym podaniem do publicznej wiadomości, ogłosić je osobno.

(3) Od dnia następującego po ponownym podaniu do wiadomości publicznej tekstu ustawy wszystkie sądy i organy administracji są nim związane przy ocenie stanu faktycznego zaistniałego po ponownym podaniu tekstu do publicznej wiadomości.

⁵³ BGBl. I Nr. 90/2003.

⁵⁴ BGBl. I Nr. 27/2007.

⁵⁵ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁵⁶ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁵⁷ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁵⁸ BGBl. I Nr. 100/2003.

Artykuł 49b^{59 60}

(1) Referendum konsultacyjne w sprawach o zasadniczym albo ogólnoaustriackim znaczeniu, do uregulowania których właściwy jest ustawodawca federalny, odbywa się, jeżeli tak postanowi Rada Narodowa na wniosek swoich członków lub Rządu Federalnego, po wstępnym rozpatrzeniu przez Komisję Główną. Wybory i sprawy, w których rozstrzygają sądy lub organy administracyjne, nie mogą być przedmiotem takiego referendum.

(2) Wniosek, o którym mowa w ust. 1 winien zawierać propozycję problemów, będących przedmiotem referendum. Powinny one składać się z pytań, na które można odpowiedzieć „tak” lub „nie”, albo alternatywnej propozycji dwóch rozwiązań.

(3) Referendum konsultacyjne przeprowadza się przy odpowiednim zastosowaniu art. 45 i 46. Do udziału w referendum uprawniony jest ten, kto w dniu jego przeprowadzenia posiada prawo wyborcze do Rady Narodowej. Federalna Komisja Wyborcza przekazuje wyniki referendum konsultacyjnego Radzie Narodowej i Rządowi Federalnemu.

E. Udział Rady Narodowej i Rady Federalnej w wykonawstwie federalnym

Artykuł 50⁶¹

(1) Zawarcie:

1. między państwowych traktatów politycznych oraz między państwowych traktatów zawierających postanowienia zmieniające lub uzupełniające ustawy i nieobjętych art. 16 ust. 1, jak również
2. między państwowych traktatów, na mocy których zmienione zostają uzgodnione podstawy Unii Europejskiej,

wymaga zgody Rady Narodowej.

(2) Międzypaństwowych traktatów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, dotyczą ponadto, co następuje:

1. jeżeli w traktacie między państwowym jest przewidziana uproszczona procedura jego zmiany, nie wymaga ona zgody, o której mowa w ust. 1, jeżeli Rada Narodowa jej nie zastrzegła;
2. traktaty między państwowe, o których mowa w ust. 1 wymagają akceptacji Rady Federalnej,

jeżeli regulują sprawy z zakresu samodzielnego działania krajów;

3. przy okazji udzielania zgody na traktat między państwowy Rada Narodowa może uchwalić, w jakim zakresie traktat ten winien być wykonany przez wydanie ustawy.

(3) Do uchwał Rady Narodowej, o których mowa w ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 3 stosuje się odpowiednio art. 42 ust. 1 do 4.

(4) Traktaty między państwowe, o których mowa w ust. 1 pkt 2 są zawierane, niezależnie od art. 44 ust. 3, tylko za zgodą Rady Narodowej i po zaakceptowaniu przez Radę Federalną. Uchwały podejmowaną są wówczas większością dwóch trzecich głosów w obecności co najmniej połowy członków.

(5) O podjęciu rokowań w sprawie traktatów między państwowych, o których mowa w ust. 1, Rada Narodowa i Rada Federalna są niezwłocznie powiadamiane.

Artykuł 51

(1) Rada Narodowa uchwała budżet federalny. Podstawą obrad jest projekt Rządu Federalnego.

(2) Rząd Federalny corocznie przedstawia Radzie Narodowej najpóźniej w dniu określonym w ustawie federalnej projekt ramowego budżetu federalnego lub ustawy, która zmienia ramowy budżet federalny. Ramowy budżet federalny winien zawierać określenie na poziomie działów górnych granic wydatkowania środków, które może zatwierdzić Rada Narodowa w ustawie budżetowej, oraz zasady planu etatów w następnym roku i trzech kolejnych latach, z wyłączeniem spłaty długów, oraz wydatkowania środków związanych z transferem kapitału w wyniku umów o wymianie walut. Dla innych części należy wskazać górne granice dla następnego roku i trzech lat kolejnych.

(3) Rząd Federalny przedstawia Radzie Narodowej projekt federalnej ustawy budżetowej najpóźniej na dziesięć tygodni przed początkiem tego roku finansowego, na który ustawa budżetowa powinna być uchwalona. Wyjątkowo Rząd Federalny może przedstawić projekt ustawy budżetowej również na kolejny i – oddzielnie – na kolejny dalszy rok finansowy.

(4) Jeżeli budżet na rok kolejny lub następny kolejny został wyjątkowo uchwalony, to w drugiej połowie następnego roku finansowego Rząd Federalny przedkłada Radzie Narodowej projekt ustawy federalnej o zmianie ustawy o budżecie federalnym najpóźniej na dziesięć tygodni przed początkiem następnego

⁵⁹ BGBl. I Nr. 90/2003.

⁶⁰ BGBl. I Nr. 27/2007.

⁶¹ BGBl. I Nr. 2/2008.

roku budżetowego. Powstałe w ten sposób zmiany federalnej ustawy budżetowej odnoszą się również do następnych lat finansowych. Projekt winien trafić pod obrady Rady Narodowej przed końcem roku. Art. 51a ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

(5) Budżet federalny obejmuje jako załączniki preliminarz dochodów i wydatków federacji (preliminarz federalny) i plan etatów na następny rok finansowy, jak również dalsze założenia istotne w danym roku finansowym.

(6) Odnośnie do wykonywania budżetu obowiązują następujące zasady:

1. Górne granice określone w działach ramowej federalnej ustawy budżetowej nie mogą zostać przekroczone ani nie można upoważnić do ich przekroczenia, z wyjątkiem stanu obrony (art. 51b ust. 4) i – w zakresie, w jakim zabezpieczone jest pokrycie poprzez oszczędności lub zwiększone wpływy – w razie niebezpieczeństwa w zwłoce (art. 51b ust. 2).
2. Górne granice określone w ustalonych zgodnie z ust. 7 częściach ramowej federalnej ustawy budżetowej na następny rok budżetowy nie mogą być przekroczone ani nie można upoważnić do ich przekroczenia, o ile w ustawie federalnej, o której mowa w ust. 7, nie jest przewidziane, że mogą one zostać przekroczone za zgodą Federalnego Ministra Finansów.

Jeżeli wyjątkowo została uchwalona federalna ustawa budżetowa na kolejny i następny kolejny rok finansowy, to przepisy punktu 2 stosowane są w ten sposób, iż górne granice, o których mowa w ust. 2 zdanie ostatnie, obowiązują dla kolejnego i następnego kolejnego roku finansowego.

(7) Szczegółowe postanowienia dotyczące sporządzenia ramowej federalnej ustawy budżetowej oraz wykonywania budżetu federalnego reguluje według jednolitych zasad ustawa federalna. Należy w niej w szczególności uregulować systematykę oraz moc wiążącą ramowej federalnej ustawy budżetowej, sposób postępowania przy wpływie i przekształcaniu zobowiązań ze stanu środków pieniężnych, które nie zostaną umorzone w tym samym roku, lub z długoterminowego finansowania (długi pieniężne), przy nakładaniu wstępnych obciążeń, przy tworzeniu funduszy rezerwowych, przy rozporządzaniu mieniem federacji i przejmowaniu odpowiedzialności przez federację, jak również współdziałanie Trybunału Obrachunkowego w systemie obrachunkowym.

Artykuł 51a

(1) Jeżeli Rząd Federalny nie złoży w odpowiednim czasie (art. 51 ust. 2 i 3) projektu ramowej federalnej ustawy budżetowej lub federalnej ustawy budżetowej, jej projekt mogą złożyć także członkowie Rady Narodowej.

(2) Jeżeli Rząd Federalny przedłoży projekt ramowej federalnej ustawy budżetowej lub federalnej ustawy budżetowej po wniesieniu odpowiedniego projektu przez członków Rady Narodowej może ona uchwalić, który projekt będzie podstawą obrad.

(3) Jeżeli Rada Narodowa nie uchwali w danym roku finansowym ramowej federalnej ustawy budżetowej, obowiązują nadal górne granice z ostatniego roku, dla którego zostały ustalone.

(4) Jeżeli Rada Narodowa nie uchwali federalnej ustawy budżetowej na następny rok finansowy ani nie podejmie ustawy o prowizorium budżetowym, to gospodarkę budżetową prowadzi się zgodnie z ostatnim uchwalonym budżetem. Długi pieniężne mogą być pokrywane do wysokości połowy przewidzianych w każdym przypadku kwot maksymalnych oraz pokrywane mogą być zobowiązania krótkoterminowe dla przejściowego wzmocnienia środków finansowych również do połowy przewidzianych w każdym przypadku kwot maksymalnych⁶².

Artykuł 51b

(1) Wydatki, które nie są przewidziane w budżecie federalnym (wydatki pozaplanowe) lub te, które wymagają przekroczenia wydatków zatwierdzonych

⁶² Zgodnie z art. 1 pkt 14 Federalnej Ustawy Konstytucyjnej z 4 stycznia 2008 r. o zmianie Konstytucji Federalnej i ustawy – Prawo budżetowe do 31 grudnia 2012 r. nadal stosuje się – niezależnie od wprowadzonej zmiany – art. 51a w brzmieniu dotychczasowym, zgodnie z którym „(1) Federalny Minister Finansów troszczy się o to, aby przy wykonywaniu budżetu najpierw dokonywano wydatków na pokrycie wymagalnych zobowiązań, a później pozostałych przewidzianych wydatków, jednakże tylko według ilości środków stojących do dyspozycji i przy przestrzeganiu zasad oszczędności, gospodarności, i celowości.

(2) Jeśli rozwój dochodów i wydatków wymaga lub w ciągu roku finansowego zarysowała się istotna zmiana sytuacji ogólnogospodarczej:

1. Federalny Minister Finansów może zarządzić częściowe lub całkowite użycie przewidzianego w ustawie budżetowej preliminarza wyrównania koniunktury;
2. Federalny Minister Finansów może, za zgodą Rządu Federalnego, wprowadzić tymczasowe ograniczenie wydatków na okres każdorazowo najwyżej 6 miesięcy lub ostateczne ograniczenie wydatków, o ile nie zostanie przez to naruszone wykonywanie wymagalnych zobowiązań”.

przez Radę Federalną założeń ustawy budżetowej (ponadplanowe wydatki) mogą być dokonywane w ramach wykonywania budżetu tylko na podstawie upoważnienia zawartego w ustawie budżetowej.

(2) W razie niebezpieczeństwa zwłoki mogą zostać, na podstawie rozporządzenia Rządu Federalnego wydanego po porozumieniu z komisją Rady Narodowej, której powierzono rozpatrzenie projektu ustawy budżetowej, ustalone nieprzewidywalne i konieczne:

1. pozaplanowe wydatki, w wymiarze najwyżej 1‰ ogólnej sumy wydatków przewidzianej w ustawie budżetowej;
2. ponadplanowe wydatki w wymiarze najwyżej 2‰ ogólnej sumy wydatków przewidzianej w ustawie budżetowej.

Jeżeli komisja Rady Narodowej, której powierzono rozpatrzenie projektu ustawy budżetowej, nie podejmie decyzji w ciągu 2 tygodni, uważa się, że zgoda została udzielona.

(3) Rada Narodowa może upoważnić w federalnej ustawie budżetowej Federalnego Ministra Finansów do udzielania zgody na przekroczenie wydatków określonych w budżecie. Upoważnienie to może być udzielone tylko wówczas, o ile przekroczenie uzależnione jest rzeczowo od warunków i może być liczbowo określone lub obliczalne. Poza tym za zgodą Federalnego Ministra Finansów mogą następować przekroczenia w przewidzianych w budżecie wydatkach, gdy te zwiększone wydatki są niezbędne:

1. na podstawie ustawowych obowiązków,
2. z powodu istniejącego długu pieniężnego lub na podstawie umów o wymianie walut,
3. na podstawie innych zobowiązań istniejących w momencie wejścia w życie ustawy budżetowej.

Zgoda podjęta na podstawie tego przepisu może być udzielona tylko w przypadku nieprzewidzianej konieczności i tylko w takim zakresie, w jakim zabezpieczone jest pokrycie zwiększonych wydatków przez oszczędności i zwiększone wpływy, a nie zostaną przekroczone obowiązujące w sposób wiążący górne granice określone zgodnie z art. 51 ust. 2 i 6 dla danego roku finansowego.

(4) W stanie obrony, na podstawie rozporządzenia Rządu Federalnego i za zgodą komisji Rady Narodowej, której powierzono rozpatrzenie projektu ustawy budżetowej, mogą być dokonywane w ciągu roku finansowego konieczne poza- i ponadplanowe wydatki na cele obrony kraju (art. 9a) do wysokości 10% ogólnej kwoty wydatków przewidzianej w ustawie budżetowej.

O ile pokrycie tych wydatków nie może zostać zapewnione przez oszczędności lub większe wpływy, rozporządzenie Rządu Federalnego może upoważnić Federalnego Ministra Finansów do zaciągnięcia lub przekształcenia długów pieniężnych dla potrzebnego pokrycia tych wydatków.

(5) Federalny Minister Finansów winien regularnie informować członków Rządu federalnego i inne organy prowadzące gospodarkę budżetową o wykonaniu budżetu.

Artykuł 51c

(1) Współdziałalność Rady Narodowej w wykonywaniu budżetu zgodnie z art. 51b i ust. 2 należy do jej komisji, której powierzono rozpatrzenie projektu ustawy budżetowej. Może ona przekazać określone zadania stałej podkomisji, do której należy także współdziałalność w wykonywaniu budżetu, jeżeli Rada Narodowa została rozwiązana przez Prezydenta Federalnego, zgodnie z art. 29 ust. 1. Komisja Rady Narodowej, której powierzono rozpatrzenie ustawy budżetowej lub jej podkomisja stała zbierają się także poza sesjami Rady Narodowej (art. 28), o ile zaistnieje taka potrzeba. Bliższe postanowienia zawiera ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

(2) Federalny Minister Finansów winien informować co kwartał komisję Rady Narodowej, o której mowa w ust. 1, o działaniach podjętych zgodnie z art. 51 b ust. 2 do 4. Inne sprawozdania winien przekazywać zgodnie ze szczególnymi przepisami ustaw federalnych.

Artykuł 52⁶³

(1) Rada Narodowa i Rada Federalna są uprawnione do badania działalności Rządu Federalnego, zapytywania jego członków o wszystkie okoliczności wykonawstwa, żądania stosownych informacji, jak również do wyrażania w rezolucjach swoich życzeń co do wykonywania ustaw.

(1a) Właściwe komisje Rady Narodowej i Rady Federalnej są uprawnione do żądania od kierowników organów, które zgodnie z art. 20 ust. 2 nie są związane instrukcjami, obecności na posiedzeniach komisji, a także odpowiedzi na wszelkie pytania dotyczące ich działalności.

(2) Uprawnienia kontrolne, o których mowa w ust. 1, wobec Rządu Federalnego i jego członków

⁶³ BGBl. I Nr. 2/2008.

dotyczą także przedsiębiorstw, w których federacja posiada co najmniej 50% kapitału stałego, podstawowego lub własnego, i które podlegają kontroli Trybunału Obrachunkowego. Opanowanie przedsiębiorstwa przez inne środki finansowe, gospodarcze i organizacyjne jest traktowane równorzędnie z takim udziałem. Obowiązuje to również w stosunku do przedsiębiorstw dalszego szczebla, o ile spełnione są kryteria wskazane w niniejszym ustępie.

(3) Każdy członek Rady Narodowej i Rady Federalnej jest uprawniony do kierowania podczas posiedzeń Rady Narodowej lub Rady Federacji krótkich ustnych zapytań do członków Rządu Federalnego.

(4) Bliższą regulację prawa zapytań zawiera ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej, jak również regulamin Rady Federalnej.

Artykuł 52a

(1) Do kontroli środków przedsięwziętych dla ochrony instytucji konstytucyjnych i ich zdolności do działania, jak również środków wywiadowczych przedsięwziętych dla zapewnienia obrony wojskowej właściwe komisje Rady Narodowej wybierają każda po jednej stałej podkomisji. Do każdej podkomisji należy co najmniej jeden członek każdej partii reprezentowanej w Radzie Narodowej.

(2) Stałe podkomisje są uprawnione do żądania od właściwego ministra federalnego stosownych informacji i wglądu do stosownych akt. Nie obowiązuje to w stosunku do informacji i akt o źródłach informacji, których ujawnienie mogłoby stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub bezpieczeństwa ludzi.

(3) Stałe podkomisje mogą zbierać się także poza sesjami Rady Narodowej, o ile zaistnieje taka potrzeba.

(4) Bliższe postanowienia zawiera ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

Artykuł 52b

(1) W celu zbadania konkretnego zdarzenia w sprawie podlegającej kontroli Trybunału Obrachunkowego komisja, o której mowa w art. 126 ust. 2, wybiera stałą podkomisję. Do podkomisji tej należy co najmniej po jednym członku z każdej partii reprezentowanej w Radzie Narodowej.

(2) Szczegółowe postanowienia zawiera ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

Artykuł 53

(1) Rada Narodowa może w drodze uchwały powoływać komisje śledcze.

(2) Bliższe postanowienia co do powoływania i postępowania przed komisjami śledczymi zawiera ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

(3) Sądy i wszystkie inne władze są zobowiązane do wykonywania wniosków komisji śledczych o przeprowadzenie dowodów; wszystkie urzędy publiczne winny na żądanie przedstawiać akta.

[Artykuł 54 – uchylony]

Artykuł 55

(1) Rada Narodowa wybiera ze swego grona według zasady proporcjonalności Komisję Główną.

(2) Komisja Główna winna być zwoływana również poza posiedzeniami Rady Narodowej (art. 28), o ile zaistnieje taka potrzeba.

(3) Komisja Główna wybiera stałą podkomisję, która wykonuje uprawnienia przewidziane w niniejszej ustawie. Wybór odbywa się według zasady proporcjonalności. Przy zachowaniu tej zasady do podkomisji winien jednak należeć co najmniej jeden członek każdej partii reprezentowanej w Komisji Główniej. Ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej zapewniać powinna możliwość zwołania i zebrania się stałej podkomisji w każdym czasie. Jeśli Rada Narodowa została rozwiązana przez Prezydenta Federalnego w trybie art. 28 ust. 1, współdziałanie w wykonawstwie, które poza tym zgodnie z niniejszą ustawą sprawuje Rada Narodowa (Komisja Główna), należy do stałej podkomisji.

(4) Ustawa federalna może stanowić, że określone akty ogólne Rządu Federalnego lub poszczególnych ministrów federalnych wymagają zgody Komisji Główniej, jak również że Rząd Federalny lub minister federalny mają składać Komisji sprawozdania. Bliższe postanowienia, w szczególności, gdy nie wyrażono zgody, zawiera ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

(5) Na wydawanie przez właściwego ministra federalnego rozporządzeń, dotyczących środków zarządzania w zakresie zapewnienia niezakłóconej produkcji i zaopatrzenia społeczeństwa lub innych konsumentów w ważne dobra gospodarcze i konsumpcyjne, konieczna jest zgoda Komisji Główniej Rady Narodowej, przy czym mogą być przyjęte szczególne regulacje ustawowe dotyczące przypadków

niebezpieczeństwa zwłoki w wydaniu oraz uchylania tych rozporządzeń. Uchwały Komisji Głównej, zawierające zgodę na wydanie rozporządzenia tego rodzaju, mogą być podejmowane większością $\frac{2}{3}$ głosów w obecności co najmniej połowy członków.

F. Status członków Rady Narodowej i Rady Federalnej

Artykuł 56

(1) Członkowie Rady Narodowej i Rady Federalnej w wykonywaniu swoich funkcji nie są związani żadnymi instrukcjami.

(2) Jeżeli członek Rządu Federalnego lub sekretarz stanu zrezygnowali z mandatu do Rady Narodowej, to po opuszczeniu przez nich stanowiska w rządzie i po zwolnieniu z dalszego pełnienia obowiązków, w przypadku, o którym mowa w art. 71, przywraca się im mandat, o ile zainteresowany, w terminie 8 dni, nie złoży komisji wyborczej rezygnacji z ponownego objęcia mandatu;

(3) Ponowne przyznanie mandatu powoduje wygaśnięcie mandatu tego członka Rady Narodowej, który przejściowo sprawował mandat wyłączonego członka Rady, chyba że inny członek Rady Narodowej, który później objął mandat w tym samym okręgu wyborczym złożył przy obejmowaniu mandatu oświadczenie przed komisją wyborczą, że wykonuje mandat przejściowo w zastępstwie wyłączonego członka Rady.

(4) Ustęp 2 i 3 stosuje się również wówczas, gdy członek Rządu Federalnego lub sekretarz stanu nie przyjęli wyboru na członka Rady Narodowej.

Artykuł 57

(1) Członkowie Rady Narodowej nie mogą być nigdy pociągnięci do odpowiedzialności za głosowania w ramach wykonywanej przez nich funkcji, a za ustne i pisemne wystąpienia odpowiadają tylko przed Radą.

(2) Członkowie Rady Narodowej mogą być aresztowani tylko za zgodą Rady, z wyjątkiem ujęcia na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa. Również przeszukanie mieszkania członka Rady Narodowej wymaga zgody Rady.

(3) Poza tym członkowie Rady Narodowej mogą być bez zgody Rady Narodowej ścigani przez władze publiczne z powodu działań niezgodnych z prawem tylko wówczas, gdy działania te w oczywisty sposób

nie pozostają w związku z działalnością polityczną danego deputowanego. Właściwe władze winny jednak uzyskać rozstrzygnięcie Rady Narodowej o istnieniu tego rodzaju związku, jeśli zażądają tego zainteresowany deputowany lub $\frac{1}{3}$ członków stałej komisji, której powierzono tego rodzaju sprawy. W przypadku złożenia takiego żądania należy natychmiast zaprzestać wszelkich działań śledczych lub takie działania przerwać.

(4) Uważa się, że Rada Narodowa udzieliła zgody, jeśli nie podejmie ona w ciągu 8 tygodni decyzji w sprawie stosownego wniosku władz śledczych; w celu podjęcia uchwały przez Radę Narodową we właściwym czasie Przewodniczący poddaje taki wniosek pod głosowanie najpóźniej w przedostatnim dniu tego terminu.

(5) W przypadku ujęcia na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa właściwy organ powiadamia natychmiast Przewodniczącego Rady o dokonanych aresztowaniach. Jeśli zażądają tego Rada Narodowa lub w okresie między sesjami stała komisja, której powierzono te sprawy, areszt musi zostać uchylony albo postępowanie całkowicie wstrzymane.

(6) Immunitet deputowanych ustaje z dniem zebrań się nowo wybranej Rady Narodowej, a w przypadku organów Rady, które funkcjonują nadal – z chwilą zaprzestania wykonywania przez nie funkcji.

(7) Szczegółowe postanowienia określa ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

Artykuł 58

Członkowie Rady Federalnej korzystają przez cały okres wypełniania swoich funkcji z immunitetu takiego jak członkowie parlamentu krajowego, którzy ich wysłali.

Artykuł 59

Żaden członek Rady Narodowej, Rady Federalnej i Parlamentu Europejskiego nie może równocześnie zasiadać w którymś z pozostałych ciał przedstawicielskich.

Artykuł 59a

(1) Osobie zatrudnionej w służbie publicznej, jeśli ubiega się ona o mandat w Radzie Narodowej, zapewnią się potrzebny urlop.

(2) Osobę zatrudnioną w służbie publicznej, będącą członkiem Rady Narodowej lub członkiem Rady Federalnej na jej wniosek, należy zwolnić częściowo

lub całkowicie od pełnienia obowiązków służbowych na czas potrzebny do wykonywania mandatu. W czasie zwolnienia od pełnienia obowiązków przysługuje jej wynagrodzenie w wymiarze odpowiadającym faktycznemu nakładowi pracy, jednak najwyżej 75% poborów; granica ta obowiązuje także, jeśli nie skorzystano z częściowego zwolnienia od pełnienia obowiązków służbowych. Całkowite zwolnienie z pełnienia obowiązków służbowych powoduje pozbawienie wynagrodzenia.

(3) Jeśli osoba zatrudniona w służbie publicznej nie może z powodu wykonywania mandatu być zatrudniona na dotychczasowym stanowisku, ma ona roszczenie o powierzenie jej równorzędnego, a za jej zgodą także nierównorzędnego stanowiska. Wynagrodzenie służbowe ustalane jest według rzeczywiście wykonywanej działalności.

Artykuł 59b

(1) Dla kontroli wynagrodzeń osób zatrudnionych w służbie publicznej, które zostały wybrane do Rady Narodowej lub Rady Federalnej, tworzy się komisję przy Kancelarii Parlamentu. Do komisji należą:

1. przedstawiciel imiennie wyznaczony przez każdego z przewodniczących Rady Narodowej,
2. dwaj przedstawiciele wyznaczeni przez przewodniczącego Rady Federalnej za zgodą wiceprzewodniczącego,
3. dwaj przedstawiciele krajów,
4. dwaj przedstawiciele gmin,
5. jeden członek, który wcześniej sprawował urząd sędziego.

Członków komisji, o których mowa w punktach od 3 do 5, mianuje Prezydent Federalny, przy czym Rząd Federalny składając propozycje (art. 67) jest związany w przypadku punktu 3 wspólną propozycją naczelników krajów, a w przypadku punktu 4 propozycją Austriackiego Związku Gmin i Austriackiego Związku Miast. Członkiem Komisji, o którym mowa w punktach 1 do 4 może być tylko osoba, która wcześniej wykonywała funkcje wskazane w art. 19 ust. 2. Członkiem komisji nie może być osoba wykonująca działalność obliczoną na zysk. Członkostwo w komisji ustaje wraz z upływem kadencji Rady Narodowej, jednak nie wcześniej niż wyznaczenie lub mianowanie nowego członka.

(2) Na wniosek osoby zatrudnionej w służbie publicznej, członka Rady Narodowej lub Rady Federalnej albo na wniosek przełożonego komisja zajmuje sta-

nowisko wobec różnicy poglądów, które powstały między osobą zatrudnioną w służbie publicznej a jej przełożonym, jeśli chodzi o wykonanie art. 59a lub przepisów ustawowych wydanych dla jego wykonania. Komisja zajmuje także stanowisko w przypadku różnic poglądów między sędzią a senatem lub komisją, o których mowa w art. 87 ust. 2, jak również różnic poglądów między członkiem Rady Narodowej lub Rady Federalnej i Przewodniczącym Rady Narodowej dotyczących wykonania art. 30 ust. 3.

(3) Członek Rady Narodowej lub Rady Federalnej, który jest zatrudniony w służbie publicznej jest zobowiązany corocznie informować komisję, jakie regulacje odnośnie do jego stanowiska służbowego i pozasłużbowego dotyczą jego osoby oraz w jaki sposób sprawdzane są jego osiągnięcia pracownicze. W postępowaniu przed komisją stosuje się odpowiednio art. 53 ust. 3. Komisja nadaje sobie regulamin. Komisja składa corocznie Radzie Narodowej – a w zakresie dotyczącym członków Rady Federalnej także jej – sprawozdania, które podaje się do publicznej wiadomości.

Część trzecia Wykonawstwo federalne

A. Administracja

1. Prezydent Federalny

Artykuł 60^{64 65}

(1) Prezydent Federalny jest wybierany przez Naród w wyborach równych, bezpośrednich, wolnych, w tajnym i osobistym głosowaniu mężczyzn i kobiet mających prawo wybierania Rady Narodowej; jeżeli do wyborów stanie tylko jeden kandydat, wybory przeprowadzane są w formie głosowania. Art. 25 ust. 5 do 8 stosuje się odpowiednio.

(2) Wybrany zostaje ten, kto uzyskał więcej niż połowę wszystkich ważnych głosów. Jeżeli nie ma takiej większości, odbywa się druga tura wyborów. W niej można oddawać ważne głosy tylko na jednego z dwóch kandydatów, którzy w pierwszej turze zdobyli najwięcej głosów.

⁶⁴ BGBl. I Nr. 90/2003.

⁶⁵ BGBl. I Nr. 27/2007.

(3) Wybrany na urząd Prezydenta Federalnego może być tylko ten, kto posiada prawo wybierania do Rady Narodowej i w dniu wyborów ukończył 35 rok życia⁶⁶.

(4) Urzędowe wyniki wyborów prezydenckich ogłasza Kanclerz Federalny.

(5) Kadencja Prezydenta Federalnego trwa sześć lat. Powtórny wybór na bezpośrednio następującą kadencję jest dopuszczalny tylko raz.

(6) Prezydent Federalny może być usunięty przed upływem kadencji w drodze głosowania powszechnego. Głosowanie powszechne przeprowadza się na żądanie Zgromadzenia Federalnego. Zgromadzenie Federalne w tym przypadku zwołuje Kanclerz Federalny, jeśli Rada Narodowa uchwali stosowny wniosek. Dla podjęcia uchwały przez Radę Narodową konieczna jest większość $\frac{2}{3}$ oddanych głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków Rady. Uchwała taka stanowi przeszkodę dla dalszego wykonywania urzędu przez Prezydenta Federalnego. Odrzucenie w głosowaniu powszechnym usunięcia Prezydenta z urzędu oznacza ponowny wybór i skutkuje rozwiązaniem Rady Narodowej (art. 29 ust. 1). Także w tym przypadku łączny czas sprawowania urzędu przez Prezydenta Federalnego nie może przekroczyć 12 lat.

Artykuł 61

(1) Prezydent Federalny nie może w okresie swojej działalności urzędowej zasiadać w jakimkolwiek ciele przedstawicielskim i wykonywać żadnego innego zawodu.

(2) Tytuł: „Prezydent Federalny” – także z dodatkiem lub w związku z innymi określeniami – nie może być używany przez nikogo innego. Jest on chroniony ustawowo.

Artykuł 62

(1) Obejmując urząd, Prezydent Federalny składa przed Zgromadzeniem Federalnym następujące ślubowanie: „Ślubuję, że będę wiernie przestrzegać Konstytucji i wszystkich ustaw Republiki, a moje obowiązki będę wypełniać według najlepszej wiedzy i sumienia”.

(2) Dodanie przyrzeczenia religijnego jest dopuszczalne.

⁶⁶ W brzmieniu ustawy BGBl. I Nr. 43/2011.

Artykuł 63

(1) Ściganie Prezydenta Federalnego jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy Zgromadzenie Federalne wyrazi na to zgodę.

(2) Wniosek o ściganie Prezydenta Federalnego właściwy organ składa Radzie Narodowej, która decyduje, czy Zgromadzenie Federalne ma się sprawą zajmować. Jeżeli Rada wypowie się za tym, Kanclerz Federalny niezwłocznie zwołuje Zgromadzenie Federalne.

Artykuł 64⁶⁷

(1) W przypadku, gdy Prezydent Federalny nie może sprawować urzędu, jego funkcje przechodzą na Kanclerza Federalnego. Pobyt w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej nie jest uznawany za czasową niemożność sprawowania urzędu. Jeśli jednak przeszkoda trwa dłużej niż 20 dni lub Prezydent Federalny nie może sprawować urzędu z powodów, o których mowa w art. 60 ust. 6, funkcje Prezydenta wykonuje kolegium: przewodniczący oraz pierwszy i drugi zastępca przewodniczącego Rady Narodowej. Tak samo jest w przypadku, gdy urząd Prezydenta Federalnego stał się trwale nieobsadzony.

(2) Kolegium, któremu zgodnie z ust. 1 powierzono wykonywanie funkcji Prezydenta Federalnego, podejmuje decyzje większością głosów. Przewodnictwo, a także reprezentacja na zewnątrz, należy do Przewodniczącego Rady Narodowej.

(3) Jeśli jeden lub dwóch członków kolegium nie może sprawować swoich funkcji albo ich stanowiska stały się trwale nieobsadzone, kolegium jest – również bez ich uczestnictwa – zdolne do działalności; jeżeli zachodziłaby przez to równość głosów, to rozstrzyga głos członka wyższego rangą.

(4) Jeśli urząd Prezydenta Federalnego stał się trwale nieobsadzony, Rząd Federalny zarządza niezwłocznie wybory nowego Prezydenta; po wyborach kolegium zwołuje niezwłocznie Zgromadzenie Federalne w celu zaprzysiężenia nowego Prezydenta Federalnego.

Artykuł 65

(1) Prezydent Federalny reprezentuje republikę na zewnątrz, przyjmuje i dokonuje akredytacji posłów, wyraża zgodę na powołanie konsulów państw obcych, powołuje przedstawicieli konsularnych Republiki Austrii za granicą i zawiera traktaty międzynarodowe.

⁶⁷ BGBl. I Nr. 5/2007.

W związku z zawarciem traktatu międzynarodowego, który nie jest objęty regulacją art. 50, lub traktatu, o którym mowa w art. 16, może zarządzić, że dany traktat ma zostać wykonany przez wydanie rozporządzeń, o ile traktat taki nie zmienia ani nie uzupełnia ustaw.

(2) Ponadto – oprócz uprawnień przekazanych mu przez inne postanowienia tej konstytucji – przysługuje mu prawo:

- a) mianowania urzędników federalnych, łącznie z oficerami, i pozostałych funkcjonariuszy federalnych, nadawania im tytułów urzędowych;
- b) tworzenia i nadawania tytułów zawodowych;
- c) w indywidualnych przypadkach: ułaskawiania skazanych prawomocnym wyrokiem sądowym, złagodzenia i zmiany wymierzonych przez sąd kar, złagodzenia skutków prawnych i zatarcia skazania w drodze ułaskawienia, a poza tym umarzania postępowania karno-sądowego w sprawach czynów zagrożonych karą ściganych z oskarżenia publicznego;
- d) uznawania na wniosek rodziców dzieci pozamałżeńskich za urodzone w małżeństwie.

(3) Ustawy szczególnie określają ponadto, w jakim zakresie przysługują Prezydentowi Federalnemu uprawnienia do nadawania praw honorowych, przyznawania nadzwyczajnych ulg, dodatków i zasiłków do pensji, a także prawo mianowania i zatwierdzania oraz inne uprawnienia w sprawach personalnych.

Artykuł 66

(1) Prezydent Federalny może przekazać właściwemu członkowi Rządu Federalnego przysługujące mu prawo mianowania określonych kategorii urzędników federalnych i upoważnić go do dalszego przekazania tego uprawnienia podległym mu organom.

(2) Prezydent Federalny może upoważnić Rząd Federalny lub jego właściwego członka do zawierania określonych kategorii traktatów, które nie są objęte regulacją art. 16 ust. 1 i art. 50; upoważnienie takie obejmuje również uprawnienie do rozstrzygnięcia, że traktaty te zostaną wykonane przez wydanie rozporządzeń.

Artykuł 67⁶⁸

(1) Wszystkie akty Prezydenta Federalnego wydawane są na wniosek Rządu Federalnego lub upoważnionego przez niego ministra, o ile w ustawie konstytucyjnej nie postanowiono inaczej. Zakres związania

⁶⁸ BGBl. I Nr. 5/2007.

Rządu Federalnego lub właściwego ministra propozycjami innych organów określa ustawa.

(2) Wszystkie akty Prezydenta Federalnego wymagają dla swej ważności kontrasygnaty Kanclerza Federalnego lub właściwego ministra, o ile ustawa konstytucyjna nie stanowi inaczej.

Artykuł 67a⁶⁹

(1) Do pomocy Prezydentowi Federalnemu w wykonywaniu jego czynności urzędowych powołana jest Kancelaria Prezydenta, jemu podlegająca. Szczegóły działania Kancelarii Prezydenta mogą być uregulowane w regulaminie wydanym przez Prezydenta Federalnego.

(2) Artykułu 67 nie stosuje się przy wydawaniu regulaminu Kancelarii Prezydenta, mianowaniu urzędników Kancelarii Prezydenta, nadawaniu im tytułów urzędowych, jak również wydawaniu przez Prezydenta Federalnego aktów prawnych w wykonywaniu zwierzchnictwa służbowego wobec tych osób.

Artykuł 68

(1) Prezydent Federalny jest, zgodnie z art. 142, odpowiedzialny za wykonywanie swych funkcji przed Zgromadzeniem Federalnym.

(2) Dla pociągnięcia do odpowiedzialności konieczne jest zwołanie przez Kanclerza Federalnego Zgromadzenia Federalnego, na podstawie uchwały Rady Narodowej lub Rady Federalnej.

(3) Dla podjęcia uchwały o pociągnięciu do odpowiedzialności w myśl art. 142 potrzebna jest obecność więcej niż połowy członków obu ciał przedstawicielskich i większość $\frac{2}{3}$ oddanych głosów.

2. Rząd Federalny

Artykuł 69⁷⁰

(1) Najwyższe kierownictwo sprawami administracyjnymi federacji, o ile nie zostało to przekazane Prezydentowi Federalnemu, jest powierzone Kanclerzowi Federalnemu, Wicekanclerzowi i pozostałym ministrom federalnym. Tworzą oni łącznie Rząd Federalny pod przewodnictwem Kanclerza Federalnego.

(2) Wicekanclerz jest powołany do zastępowania Kanclerza Federalnego w całym jego zakresie działania. W przypadku równoczesnej niemożności

⁶⁹ BGBl. I Nr. 2/2008.

⁷⁰ BGBl. I Nr. 5/2007.

pełnienia urzędu przez Kanclerza Federalnego i Wicekanclerza, Kanclerz Federalny jest zastępowany przez członka Rządu Federalnego najstarszego stażem pracy, a przy równym stażu pracy, przez najstarszego wiekiem, zdolnego do pełnienia urzędu.

(3) Rząd Federalny podejmuje uchwały w obecności ponad połowy jego członków.

Artykuł 70

(1) Prezydent Federalny powołuje Kanclerza Federalnego i na jego wniosek pozostałych członków Rządu Federalnego. Do odwołania Kanclerza Federalnego lub całego Rządu Federalnego wniosek nie jest konieczny; odwołanie poszczególnych członków Rządu Federalnego następuje na wniosek Kanclerza Federalnego. Do mianowania Kanclerza Federalnego lub całego Rządu Federalnego wymagana jest kontrasygnata nowo powołanego Kanclerza Federalnego; odwołanie nie wymaga kontrasygnaty.

(2) Na stanowisko Kanclerza Federalnego, Wicekanclerza lub ministra federalnego może być powołany tylko ten, kto posiada bierne prawo wyborcze do Rady Narodowej; członkowie Rządu Federalnego nie muszą należeć do Rady Narodowej.

(3) W przypadku powołania Rządu Federalnego w czasie, gdy Rada Narodowa nie obraduje, Prezydent Federalny zwołuje Radę w celu przedstawienia nowego Rządu Federalnego na nadzwyczajną sesję (art. 28 ust. 2) tak, aby zebrała się ona w ciągu tygodnia.

Artykuł 71

W razie ustąpienia Rządu Federalnego, do czasu utworzenia nowego Rządu Federalnego, Prezydent Federalny powierza członkom ustępującego Rządu Federalnego dalsze pełnienie obowiązków, a jednemu z nich tymczasowe przewodniczenie Rządowi Federalnemu. Dalsze pełnienie obowiązków może być także powierzone jednemu z sekretarzy stanu przy ustępującym ministrze federalnym lub wyższemu urzędnikowi odpowiedniego ministerstwa federalnego. Przepis ten stosuje się odpowiednio w razie ustąpienia poszczególnych członków Rządu Federalnego. Pełniący obowiązki ponosi taką samą odpowiedzialność jak minister federalny (art. 76).

Artykuł 72

(1) Prezydent Federalny zaprzysięga członków Rządu Federalnego przed objęciem przez nich urzędu. Dodanie przysiężki religijnej jest dopuszczalne.

(2) Dokumenty nominacyjne Kanclerza Federalnego, Wicekanclerza i pozostałych ministrów federalnych sporządza Prezydent Federalny w dniu zaprzysiężenia, a kontrasygnuje je nowo powołany Kanclerz Federalny.

(3) Przepisy te stosuje się odpowiednio w przypadku określonym w art. 71.

Artykuł 73⁷¹

(1) W przypadku czasowej niemożności sprawowania urzędu przez ministra federalnego, działając w porozumieniu z innym ministrem federalnym, powierza on swoje zastępstwo temu ministrowi federalnemu, jednemu z jego sekretarzy stanu lub urzędnikowi odpowiedniego ministerstwa federalnego, pełniącemu funkcję kierowniczą; o takim zastępstwie powiadamia się Prezydenta Federalnego i Kanclerza Federalnego. Pobyt w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej nie jest traktowany jako czasowa niemożność sprawowania urzędu. Jeżeli minister federalny nie jest w stanie powierzyć zastępstwa, o którym mowa w zdaniu pierwszym, wówczas Kanclerz Federalny, działając w porozumieniu z wicekanclerzem, powierza zastępstwo innemu ministrowi federalnemu, jednemu z sekretarzy stanu zastępowanego ministra federalnego lub wyższemu urzędnikowi odpowiedniego ministerstwa federalnego; o takim zastępstwie powiadamia się Prezydenta Federalnego.

(2) Właściwy minister federalny może przekazać innemu ministrowi federalnemu lub sekretarzowi stanu kompetencje do uczestnictwa w posiedzeniach Rady, a w tym zakresie uprawnienia do prowadzenia rokowań i głosowania w określonych sprawach.

(3) Członek Rządu Federalnego przebywający w państwie członkowskim Unii Europejskiej, może powierzyć prowadzenie jego spraw w Radzie Narodowej lub w Radzie Federalnej swojemu sekretarzowi stanu lub innemu ministrowi federalnemu. Członek Rządu Federalnego, który nie jest w ten sposób zastępowany, może przekazać swój głos w Rządzie Federalnym innemu ministrowi federalnemu; jego odpowiedzialność nie ulega przez to zmianie. Prawo głosu może być przekazane tylko członkowi Rządu Federalnego, który nie zastępuje już innego członka Rządu Federalnego i któremu nie przekazano już jego prawa głosu.

⁷¹ BGBl. I Nr. 5/2007.

Artykuł 74

(1) Rząd Federalny lub minister federalny jest złożony z urzędu, jeżeli Rada Narodowa w jednoznacznej uchwale odmówi zaufania Rządowi Federalnemu lub poszczególnemu członkowi Rządu Federalnego.

(2) Do podjęcia uchwały Rady Narodowej odmawiającej zaufania konieczna jest obecność połowy jej członków. Na żądanie, określonej w ustawie federalnej o regulaminie Rady Narodowej, liczby członków odracza się głosowanie na następny dzień powszedni. Ponowne odroczenie głosowania może nastąpić tylko na podstawie uchwały Rady Narodowej.

(3) Niezależnie od kompetencji Prezydenta Federalnego określonej w art. 70 ust. 1, Rząd Federalny lub poszczególni jego członkowie zostają złożeni z urzędu przez Prezydenta Federalnego w przypadkach określonych w ustawie lub na własną prośbę.

Artykuł 75

Członkowie Rządu Federalnego, jak również sekretarze stanu mają prawo udziału w obradach Rady Narodowej, Rady Federalnej, Zgromadzenia Federalnego oraz komisji (podkomisji) tych ciał przedstawicielskich, jednakże w obradach stałej podkomisji Komisji Głównej oraz komisji śledczej Rady Narodowej tylko na specjalne zaproszenie. Zawsze kiedy tego zażądatają, mają oni prawo, zgodnie z postanowieniami regulaminu Rady Narodowej i regulaminu Rady Federalnej, być wysłuchani. Rada Narodowa, Rada Federalna i Zgromadzenie Federalne, jak również ich komisje (podkomisje) mogą żądać obecności członków Rządu Federalnego i zwracać się do nich o wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

Artykuł 76

(1) Członkowie Rządu Federalnego (art. 69 i 71) są odpowiedzialni przed Radą Narodową, zgodnie z art. 142.

(2) Uchwała o pociągnięciu do odpowiedzialności, zgodnie z art. 142, podejmowana jest w obecności ponad połowy członków.

Artykuł 77

(1) Do prowadzenia spraw administracji federalnej powołane są ministerstwa federalne i podległe im urzędy.

(2) Liczbę ministrów federalnych, ich zakres działania i ustrój określa ustawa federalna.

(3) Urzędem Kanclerza Federalnego kieruje Kanclerz Federalny, ministerstwami federalnymi kierują

ministrowie federalni. Prezydent Federalny może przekazać jednemu z ministrów federalnych merytoryczne kierownictwo w określonych sprawach, należących do zakresu działania urzędu Kanclerza Federalnego, w tym zadania w zakresie administracji personalnej i organizacji. Uprawnienie to nie zmienia właściwości urzędu Kanclerza Federalnego w tym zakresie. W odniesieniu do tych spraw minister federalny zajmuje wówczas pozycję właściwego ministra federalnego.

(4) Kanclerzowi Federalnemu i pozostałym ministrom federalnym może być wyjątkowo powierzone kierownictwo drugiego ministerstwa federalnego.

Artykuł 78⁷²

(1) W szczególnych przypadkach ministrowie federalni mogą być powołani do kierowania ministerstwem federalnym bez równoczesnego zaprzysiężenia.

(2) Ministrom federalnym mogą być przydzieleni do pomocy w prowadzeniu spraw i do reprezentacji w parlamencie sekretarze stanu, powoływani i ustępujący z urzędu w ten sam sposób, jak ministrowie federalni. Kanclerz Federalny, w porozumieniu z wicekanclerzem, któremu powierzono kierowanie ministerstwem federalnym, może przekazać swoje sprawy w Radzie Narodowej i w Radzie Federacji sekretarzowi stanu przydzielonemu wicekanclerzowi. Wicekanclerz, któremu powierzono kierowanie ministerstwem federalnym, może, w porozumieniu z Kanclerzem Federalnym, przekazać swoje sprawy w Radzie Narodowej i w Radzie Federalnej sekretarzowi stanu przydzielonemu Kanclerzowi Federalnemu.

(3) Minister federalny może za zgodą sekretarza stanu powierzać mu też wykonywanie określonych zadań. Przy wykonywaniu tych zadań sekretarz stanu jest również podporządkowany ministrowi federalnemu i związany jego instrukcjami.

3. Federalne organy bezpieczeństwa

Artykuł 78a

(1) Naczelnym organem bezpieczeństwa jest Federalny Minister Spraw Wewnętrznych. Jako organy bezpieczeństwa podlegają mu dyrekcje bezpieczeństwa oraz im podporządkowane okręgowe organy administracji, jak również dyrekcje policji federalnej.

(2) W sytuacji istniejącego lub zbliżającego się zagrożenia życia, zdrowia, wolności albo własności

⁷² BGBl. I Nr. 5/2007.

człowieka, organy bezpieczeństwa, bez względu na właściwość innych władz w zakresie obrony przed zagrożeniem, są uprawnione do podejmowania pierwszych działań dla udzielenia pomocy, zanim wkroczą władze właściwe.

(3) Ustawy federalne określają zakres obowiązków organów gmin do wkroczenia, jako organów bezpieczeństwa.

Artykuł 78b

(1) W każdym kraju tworzy się dyrekcję bezpieczeństwa. Na jej czele stoi dyrektor bezpieczeństwa. W Wiedniu dyrekcja policji federalnej jest jednocześnie dyrekcją bezpieczeństwa, zaś prezydent policji – dyrektorem bezpieczeństwa.

(2) Federalny Minister Spraw Wewnętrznych powołuje dyrektora bezpieczeństwa w porozumieniu z naczelnikiem kraju.

(3) Federalny Minister Spraw Wewnętrznych powiadamia naczelnika kraju o każdej instrukcji udzielanej dyrektorowi bezpieczeństwa, donosząc z uwagi na politykę państwa lub istotnej dla zabezpieczenia spokoju publicznego, porządku i bezpieczeństwa na terenie kraju.

Artykuł 78c

(1) Na czele dyrekcji policji federalnej stoi dyrektor policji, na czele dyrekcji policji federalnej Wiednia stoi prezydent policji.

(2) Rozporządzenie Rządu Federalnego określa ustrój dyrekcji policji federalnej i jej terytorialny zakres działania.

Artykuł 78d⁷³

(1) Strażami są uzbrojone lub umundurowane albo na wzór wojskowy zorganizowane formacje, których zadaniom nadany został charakter policyjny. Do straży nie zaliczają się w szczególności: osoby powołane do ochrony poszczególnych gałęzi kultury krajów, gospodarki rolnej i leśnej (ochrony ziemi, wody i lasów), kopalni, polowań, rybołówstwa oraz innych pozwoleń wodnych, ochrony placów targowych, straż pożarna.

(2) W terytorialnym zakresie działania dyrekcji policji federalnej nie może być ustanowiona straż przez inną jednostkę terytorialną.

⁷³ BGBl. I Nr. 2/2008.

4. Federalne siły zbrojne

Artykuł 79

(1) Do federalnych sił zbrojnych należy militarna obrona kraju. Są one zorganizowane na zasadach systemu powszechnej milicji.

(2) Federalne siły zbrojne są ponadto, jeżeli legalna władza cywilna zażąda ich współdziałania, powołane

1. także poza dziedziną militarnej obrony kraju
 - a) do ochrony instytucji konstytucyjnych i ich zdolności działania, jak również demokratycznych wolności mieszkańców;
 - b) do zapewnienia porządku i wewnętrznego bezpieczeństwa;
2. do świadczenia pomocy w razie klęsk żywiołowych i katastrof o nadzwyczajnym wymiarze.

(3) Federalna ustawa konstytucyjna określa inne zadania federalnych sił zbrojnych.

(4) Ustawa o siłach zbrojnych określa, które władze i organy mogą być bezpośrednio wezwane do współdziałania z federalnymi siłami zbrojnymi przy realizacji celów określonych w ust. 2.

(5) Samodzielne wkroczenie militarne dla realizacji celów określonych w ust. 2 jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy właściwe władze na skutek siły wyższej nie są w stanie o to się zwrócić, a w razie dalszej zwłoki nastąpić mogłyby nieodwracalne szkody dla ogółu, bądź też, gdy chodzi o odparcie czynnego zamachu lub zlikwidowanie oporu z użyciem siły, skierowanego przeciwko oddziałowi wojska federalnego.

Artykuł 80

(1) Naczelne dowództwo federalnych sił zbrojnych sprawuje Prezydent Federalny.

(2) W zakresie, w jakim ustawa o siłach zbrojnych nie pozostawia Prezydentowi Federalnemu zarządzania siłami zbrojnymi, kompetencja ta przysługuje odpowiedniemu ministrowi federalnemu w zakresie upoważnienia udzielonego przez Rząd Federalny.

(3) Dowództwo nad federalnymi siłami zbrojnymi sprawuje właściwy minister federalny (art. 76 ust. 1).

Artykuł 81

Ustawa federalna określa zakres udziału krajów w uzupełnianiu, zaopatrzeniu i zakwaterowaniu federalnych sił zbrojnych oraz zaspokajaniu ich innych potrzeb.

5. Federalne władze oświatowe

Artykuł 81a⁷⁴

(1) Administracja federalna w dziedzinie szkolnictwa, wychowania i w sprawach internatów jest wykonywana przez odpowiedniego ministra federalnego oraz – o ile nie dotyczy to spraw szkół wyższych i akademii sztuk pięknych, a także spraw szkół rolniczych i leśnych, spraw wychowania rolniczego i leśnego oraz spraw internatów w tych szkołach – przez federalne władze oświatowe podległe ministrowi federalnemu. Do prowadzenia wykazów osób objętych obowiązkiem szkolnym mogą być włączone gminy w zleconym zakresie działania federacji.

(2) Jako władze oświatowe tworzy się na obszarze każdego kraju krajową radę szkolną, a na obszarze okręgu okręgową radę szkolną. W Wiedniu krajowa rada szkolna wykonuje także zadania okręgowej rady szkolnej i nosi nazwę Miejska Rada Szkolna dla Wiednia. Rzeczowy zakres działania krajowych i okręgowych rad szkolnych reguluje federalna ustawa.

(3) W odniesieniu do regulowanego przez ustawę ustroju federalnych władz oświatowych obowiązują następujące wytyczne:

- a) W ramach federalnych władz szkolnych tworzone są kolegia. Uprawnieni do głosowania członkowie kolegiów krajowych rad szkolnych są powoływani w ilości odpowiadającej stosunkowi sił partii w parlamencie krajowym, członkowie kolegiów okręgowych rad szkolnych w proporcji do liczby głosów uzyskanych w okręgu w ostatnich wyborach do parlamentu krajowego przez partie reprezentowane w parlamencie krajowym. Dopuszczalne jest powoływanie wszystkich lub pewnej części członków kolegiów przez parlament krajowy.
- b) Prezesem krajowej rady szkolnej jest naczelnik kraju, przewodniczącym okręgowej rady szkolnej – kierownik okręgowych władz administracyjnych. Jeżeli jest ustawowo przewidziane powołanie osoby kierującej urzędem prezesa krajowej rady szkolnej, wstępuje on w kompetencje prezesa we wszystkich sprawach, których ten nie zastrzegł dla siebie. Jeżeli ustawa przewiduje powołanie wiceprezesa, ma on prawo wglądu do dokumentów i doradztwa; powołuje się wiceprezesa w każdym z pięciu krajów, które mia-

ły największą liczbę mieszkańców według wyników ostatniego, przed wejściem w życie niniejszej ustawy konstytucyjnej, spisu powszechnego.

- c) Ustawa określa zakres działania kolegiów i prezesów (przewodniczących) krajowych i okręgowych rad oświatowych. Kolegia są uprawnione do wydawania zarządzeń i ogólnych instrukcji, do mianowania funkcjonariuszy, do przedstawiania propozycji nominacyjnych, jak również do wyrażania opinii dotyczących projektów ustaw i rozporządzeń.
- d) W nagłych przypadkach, gdy odroczenie do następnego posiedzenia kolegium nie jest dopuszczalne, prezes (przewodniczący) ma prawo załatwiać sprawy należące do zakresu działania kolegium, niezwłocznie powiadamiając o tym kolegium.
- e) Jeżeli kolegium nie jest zdolne do podjęcia uchwały w ciągu dwóch miesięcy, wówczas uprawnienia kolegium przechodzą na prezesa (przewodniczącego). W takich przypadkach prezes (przewodniczący) wstępuje w miejsce kolegium.

(4) W sprawach należących do zakresu działania kolegium nie mogą być wydawane instrukcje (art. 20 ust. 1). Nie dotyczy to instrukcji uchylających uchwałę kolegium, podjętą niezgodnie z prawem lub zarządzenie wydane przez kolegium. Tego rodzaju instrukcje wymagają uzasadnienia. Władze oświatowe, do których skierowane są instrukcje, mogą na podstawie uchwały kolegium, wnieść skargę bezpośrednio do Trybunału Administracyjnego, na podstawie art. 129 i następujących.

(5) Właściwy minister federalny może osobiście lub za pośrednictwem organów kierowanego przez niego ministerstwa federalnego badać sytuację i dokonania także tych szkół i internatów, które podlegają ministrowi federalnemu za pośrednictwem krajowych rad szkolnych. O stwierdzonych uchybieniach – poza określonymi w art. 14 ust. 8 – powiadamia się krajową radę szkolną w celu zajęcia przez nią stanowiska.

Artykuł 81b

(1) Krajowe rady szkolne formułują propozycje obejmujące po trzech kandydatów:

- a) dotyczące obsady federalnych stanowisk przez dyrektorów, nauczycieli i wychowawców szkół i internatów podległych krajowym radom szkolnym,

⁷⁴ BGBl. I Nr. 100/2003.

- b) dotyczące obsady federalnych stanowisk urzędników krajowych i okręgowych rad szkolnych, nadzorujących szkoły, jak również dotyczące powierzania nauczycielom funkcji nadzorczych,
- c) dotyczących powołania przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnych na stanowiska nauczycielskie w szkołach wyższych i specjalnych.

(2) Propozycje, o których mowa w ust. 1 są przedstawiane właściwemu ministrowi federalnemu, zgodnie z art. 66 ust. 1 lub art. 67 ust. 1, bądź też na podstawie innych postanowień. Wybór spośród przedstawionych kandydatur należy do ministra federalnego.

(3) W każdej krajowej radzie szkolnej tworzy się komisje kwalifikacyjne i dyscyplinarne pierwszej instancji dla dyrektorów, pozostałych nauczycieli i wychowawców, innych nauczycieli i wychowawców, którzy pozostają w publicznoprawnym stosunku służbowym do federacji i funkcjonują w jednej z podległych krajowej radzie oświatowej szkół (internacie). Szczegóły określa ustawa federalna.

6. Uniwersytety

Artykuł 81c⁷⁵

(1) Publiczne uniwersytety są miejscami swobodnych badań naukowych, nauczania oraz dostępu do sztuki. Działają autonomicznie w ramach ustaw i mogą uchylać statuty.

(2) Ustawa federalna może przewidywać, iż dopuszczalna jest działalność na uniwersytecie, jak również udział w organach uniwersytetu oraz przedstawicielstwach studentów osób, które nie są obywatelami Austrii.

(3) W sprawach służbowych osób mianowanych i zawodowo czynnych osób⁷⁶ tok instancji kończy się na ministrze federalnym.

B. Wymiar sprawiedliwości

Artykuł 82

(1) Cały wymiar sprawiedliwości pochodzi od federacji.

(2) Wyroki i orzeczenia są ogłaszane i wydawane w imieniu Republiki.

Artykuł 83

(1) Ustrój i właściwość sądów określa ustawa federalna.

(2) Nikt nie może być pozbawiony ustawowo właściwego sędziego.

Artykuł 84

Znosi się – z wyjątkiem okresu wojny – sądownictwo wojskowe.

Artykuł 85

Znosi się karę śmierci.

Artykuł 86

(1) O ile niniejsza ustawa nie stanowi inaczej, sędziowie są mianowani na wniosek Rządu Federalnego przez Prezydenta Federalnego lub z jego upoważnienia przez właściwego ministra federalnego; przewidziane w ustroju sądów senaty przedkładają Rządowi Federalnemu lub ministrowi federalnemu propozycje nominacji.

(2) Propozycja nominacyjna przedkładana ministrowi federalnemu i przez niego kierowana do Rządu Federalnego, w przypadku obsadzenia jednego stanowiska, powinna zawierać nazwiska co najmniej trzech kandydatów, jeśli zaś do obsadzenia jest więcej niż jedno stanowisko, co najmniej dwa razy tylu kandydatów, ilu sędziów ma być mianowanych.

Artykuł 87

(1) Sędziowie są niezawisli w wykonywaniu swojego urzędu.

(2) Sprawując swój urząd sędzia wykonuje wszystkie zadania sądowe należące do niego według ustawy i podziału pracy, z wyjątkiem zadań sądowno-administracyjnych, chyba że w myśl przepisów ustawy należą one do senatów lub komisji.

(3) Zadania dzieli się między sędziów jednego sądu na określony czas, przewidziany w ustroju sądów. Sprawa przydzielona sędziemu na podstawie podziału zadań może być mu odebrana tylko zarządzeniem senatu, powołanego zgodnie z ustrojem sądów i tylko w przypadku przeszkody w sprawowaniu urzędu bądź też wówczas, gdy z powodu nadmiaru obowiązków zachodzi przeszkoda wydania orzeczenia w stosownym terminie.

⁷⁵ BGBl. I Nr. 2/2008.

⁷⁶ W oryginale: „berufsmäßigen Universitätsangehörigen”.

Artykuł 87a^{77 78}

(1) Ustawa federalna może przekazać rozstrzygnięcie w pierwszej instancji, w jednostkowych, ściśle określonych sprawach, specjalnie wykształconym urzędnikom federalnym, niebędącym sędziami.

(2) Właściwy według podziału zadań sędzia może w każdym czasie zastrzec dla siebie załatwienie takiej sprawy lub ją przejąć.

(3) Przy załatwianiu spraw określonych w ust. 1 urzędnicy federalni niebędący sędziami są związani tylko wskazówkami sędziego właściwego według podziału zadań. Stosuje się art. 20 ust. 1, zdanie trzecie.

Artykuł 88⁷⁹

(1) Ustawa federalna określa granicę wieku, po osiągnięciu której sędzia przechodzi w stały stan spoczynku.

(2) Poza tym sędziego można pozbawić urzędu lub wbrew jego woli przenieść na inne stanowisko albo w stan spoczynku tylko w przypadkach i formie określonych w ustawie i tylko na podstawie formalnego orzeczenia sądowego. Postanowienia te nie mają zastosowania w przypadku przeniesienia lub przejścia w stan spoczynku, jeżeli jest to konieczne z powodu zmiany ustroju sądów. W takim przypadku ustawa określa, w ciągu jakiego czasu sędzia może być przeniesiony bez dochowania przewidzianej formy.

(3) Czasowe zawieszenie sędziego w urzędowaniu może nastąpić tylko na skutek postanowienia zarządu sądu albo wyższej władzy sądowej, przy równoczesnym skierowaniu sprawy do właściwego sądu.

Artykuł 88a⁸⁰

Ustrój sądów może przewidywać ustanowienie w wyższych sądach stanowiska sędziów delegowanych⁸¹. Liczba stanowisk sędziów delegowanych nie może przekraczać trzykrotności liczby stanowisk sędziowskich w sądach niższych. Korzystanie z sędziów delegowanych w sądach niższych jest określane przez senat sądu wyższego, powołany zgodnie z ustrojem sądów. Sędziom delegowanym może być powierzony jedynie zastępstwo sędziów sądów niższych i tylko w przypadku przeszkody w ich urzędowaniu, jak również wówczas, gdy z powodu nadmiaru obowiąz-

⁷⁷ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁷⁸ BGBl. I Nr. 47/2009.

⁷⁹ BGBl. I Nr. 2/2008.

⁸⁰ BGBl. I Nr. 121/2005.

⁸¹ W oryginale „Sprengelrichter”.

ków zachodzi przeszkoda wydania orzeczenia w stosownym terminie.

Artykuł 89⁸²

(1) Sądom nie przysługuje prawo kontroli ważności prawidłowo ogłoszonych ustaw, rozporządzeń i umów międzynarodowych, chyba że przepis niniejszy stanowi inaczej.

(2) Jeżeli sąd ma wątpliwości co do zastosowania rozporządzenia z powodu jego sprzeczności z ustawą, wówczas kieruje do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o uchylenie takiego rozporządzenia. Jeżeli Sąd Najwyższy albo sąd drugiej instancji ma wątpliwości co do zastosowania ustawy z powodu jej sprzeczności z Konstytucją, wówczas kieruje do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o uchylenie takiej ustawy.

(3) Jeżeli zastosowany przez sąd przepis utracił już moc obowiązującą, wówczas wniosek sądu do Trybunału Konstytucyjnego zawiera żądanie rozstrzygnięcia, czy przepis ten był sprzeczny z ustawą albo z Konstytucją.

(4) Ust. 2 i ust. 3 stosuje się odpowiednio do umów międzynarodowych, stosownie do art. 140a.

(5) Ustawa federalna określa, jakie skutki dla toczącego się przed sądem postępowania wywołuje wniosek, o którym mowa w ust. 2, ust. 3 lub ust. 4.

Artykuł 90⁸³

(1) Postępowanie przed sądem orzekającym w sprawach cywilnych i karnych jest ustne i jawne. Wyjątki określa ustawa.

(2) W postępowaniu karnym obowiązuje zasada skargowości.

Artykuł 90a

Prokuratorzy są organami wymiaru sprawiedliwości. W postępowaniu o czyny zagrożone karą orzekaną przez sąd wypełniają oni funkcje dochodzeniową i oskarżenia. Bliższe postanowienia dotyczące ich związania instrukcjami organów nadrzędnych określa ustawa federalna.

Artykuł 91⁸⁴

(1) Naród współdziała w wymierzaniu sprawiedliwości.

⁸² BGBl. I Nr. 100/2003.

⁸³ BGBl. I Nr. 2/2008.

⁸⁴ BGBl. I Nr. 121/2001.

(2) W przypadkach przestępstw zagrożonych surowymi karami określonymi w ustawie, jak również w przypadkach wszystkich przestępstw i występków politycznych, o winie oskarżonego orzekają sędziowie przysięgli.

(3) W postępowaniu karnym w sprawach o inne czyny zagrożone karą uczestniczą ławnicy, w przypadku wymierzania kary przekraczającej określoną w ustawie wysokość.

Artykuł 92⁸⁵

(1) Najwyższą instancją w sprawach cywilnych i karnych jest Sąd Najwyższy.

(2) W skład Sądu Najwyższego nie mogą wchodzić członkowie Rządu Federalnego, rządów krajowych, powszechnych ciał przedstawicielskich, jak i Parlamentu Europejskiego; wobec członków powszechnych ciał przedstawicielskich oraz Parlamentu Europejskiego, wybranych na określoną kadencję, niepołączalność trwa do końca tejże kadencji także w przypadku wcześniejszej rezygnacji z mandatu. Na stanowisko prezesa oraz wiceprezesa Sądu Najwyższego nie może być powołany ten, kto pełnił wspomniane wyżej funkcje w ciągu ostatnich pięciu lat.

Artykuł 93

Amnestii za czyny zabronione pod groźbą kary udziela się w drodze ustawy federalnej.

Artykuł 94

Sądownictwo jest we wszystkich instancjach oddzielone od administracji.

Część czwarta Ustawodawstwo i władza wykonawcza krajów

A. Postanowienia ogólne

Artykuł 95⁸⁶

(1) Ustawodawstwo krajów jest stanowione przez parlamenty krajowe. Ich członkowie są wybierani na zasadach równego, bezpośredniego, tajnego, osobistego, proporcjonalnego prawa wyborczego przez

⁸⁵ BGBl. I Nr. 2/2008.

⁸⁶ BGBl. I Nr. 27/2007.

wszystkich mężczyzn i kobiety obywateli krajów, uprawnionych do głosowania w świetle ordynacji wyborczych do parlamentów krajowych. Konstytucja krajowa może przewidywać, że także obywatele, którzy przed przeniesieniem się za granicę mieli swoje stałe miejsce zamieszkania w danym kraju, są uprawnieni do głosowania przez okres swego pobytu za granicą, jednak nie dłużej niż 10 lat.

(2) Ordynacje wyborcze do parlamentów krajowych nie mogą zawęźać warunków czynnego i biernego prawa wyborczego w stopniu większym, niż czyni to Konstytucja Federalna dla wyborów do Rady Narodowej.

(3) Wyborcy wykonują prawo wyborcze w okręgach, z których każdy obejmować musi zamknięty obszar, mogą być one podzielone na przestrzennie zamknięte regionalne okręgi wyborcze. Liczba deputowanych wybieranych w okręgu jest proporcjonalna do liczby obywateli. Ordynacja wyborcza do parlamentu krajowego może przewidywać jednolite dla terytorium kraju postępowanie końcowe, w którym następuje zarówno wyrównanie zdobytych mandatów w okręgach wyborczych przez rywalizujące partie, jak również rozdzielenie jeszcze nieprzydzielonych mandatów według zasad proporcjonalności. Grupowanie wyborców w inne ciała wyborcze jest niedopuszczalne.

(4) Szczegółowe postanowienia dotyczące postępowania wyborczego zawiera krajowa ordynacja wyborcza. Art. 26 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

(5) Urzędników publicznych kandydujących do parlamentu krajowego albo wybranych na deputowanych do parlamentu krajowego obowiązuje art. 59a, dopuszczalne jest unormowanie surowsze. W konstytucji krajowej może być ustanowiona instytucja wyposażona w identyczne uprawnienia i obowiązki w zakresie publikowania sprawozdania, jak Komisja, o której mowa w art. 59b.

Artykuł 96

(1) Członkowie parlamentów krajowych korzystają z takiego samego immunitetu, jak członkowie Rady Narodowej; postanowienia art. 57 stosuje się odpowiednio.

(2) Postanowienia art. 32 i art. 33 obowiązują również wobec posiedzeń parlamentów krajowych i ich komisji.

(3) W odniesieniu do członków parlamentu krajowego, którzy rezygnują z mandatu z powodu wy-

boru do Rady Federalnej albo do rządu krajowego, w ustawie krajowej może być zawarte unormowanie odpowiadające art. 56 ust. 2–4.

Artykuł 97⁸⁷

(1) Ustawa krajowa wymaga uchwalenia przez parlament krajowy, zatwierdzenia i kontrasygnowania według postanowień konstytucji krajowej oraz ogłoszenia przez naczelnika kraju w krajowym dzienniku ustaw.

(2) Jeśli ustawa krajowa przewiduje do swojego wykonania współuczestnictwo organów federalnych, musi być na to udzielona zgoda Rządu Federalnego. Zgodę uważa się za udzieloną, jeżeli Rząd Federalny w ciągu 8 tygodni od dnia, w którym uchwalona ustawa przedłożona została w urzędzie Kanclerza Federalnego, nie powiadomi naczelnika kraju, że odmawia współuczestnictwa organów federalnych. Ogłoszenie ustawy przed upływem tego terminu może nastąpić tylko, gdy Rząd Federalny wyraźnie udzielił zgody.

(3) Jeżeli dla obrony przed powstaniem oczywistych, nieodwracalnych szkód konieczne jest natychmiastowe zastosowanie środków, które w świetle Konstytucji wymagają uchwały parlamentu krajowego w czasie, gdy parlament krajowy nie może się zebrać lub też z powodu siły wyższej jest ograniczony w działaniu, rząd krajowy w porozumieniu z wyłonioną na zasadzie proporcjonalności komisją parlamentu krajowego może zastosować takie środki w rozporządzeniach tymczasowych zmieniających ustawy. Rząd krajowy niezwłocznie powiadamia o nich Rząd Federalny. Parlament krajowy jest zwołany natychmiast po usunięciu przeszkody dla jego zebrania. Art. 18 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

(4) Rozporządzenia określone w ust. 3 nie mogą jednakże zmieniać postanowień konstytucji krajowej, powodować trwałego finansowego obciążenia kraju, obciążenia finansowego federacji, okręgów lub gmin, ustanawiać finansowych obowiązków dla obywateli, przewidywać zbycia mienia publicznego, dotyczyć środków w sprawach określonych w art. 12 ust. 1 pkt 6 ani też spraw izb pracowniczych w zakresie rolnictwa i gospodarki leśnej.

Artykuł 98

(1) Urząd Kanclerza Federalnego jest powiadamiany o wszystkich ustawach parlamentu krajowego, bez-

⁸⁷ BGBl. I Nr. 100/2003.

pośrednio po ich uchwaleniu, a przed ich ogłoszeniem przez naczelnika kraju.

(2) Z powodu zagrożenia interesów federacji Rząd Federalny może wnieść umotywowany sprzeciw wobec ustawy uchwalonej przez parlament krajowy w terminie 8 tygodni od dnia, w którym ustawa została przedłożona w urzędzie Kanclerza Federalnego. Jeżeli Federacja miała możliwość zajęcia stanowiska wobec projektu tej ustawy, jeszcze przed wszczęciem postępowania ustawodawczego, sprzeciw może być uzasadniony tylko zarzutem naruszenia kompetencji Federacji. W przypadku wniesienia sprzeciwu ustawa może być ogłoszona tylko wtedy, gdy parlament krajowy uchwali ją ponownie w obecności co najmniej połowy członków.

(3) Przed upływem terminu do wniesienia sprzeciwu wolno ogłosić ustawę tylko za wyraźną zgodą Rządu Federalnego.

(4) Dla ustaw parlamentu krajowego, których przedmiotem są wydatki, obowiązują postanowienia finansowej ustawy konstytucyjnej.

Artykuł 99

(1) Konstytucja krajowa wydana w drodze krajowej ustawy konstytucyjnej może być zmieniona w drodze takiej ustawy, o ile nie narusza to Konstytucji Federalnej.

(2) Krajowa ustawa konstytucyjna może być uchwalona tylko większością $\frac{2}{3}$ głosów, w obecności połowy członków parlamentu krajowego.

Artykuł 100

(1) Każdy parlament krajowy może być rozwiązany przez Prezydenta Federalnego, na wniosek Rządu Federalnego i za zgodą Rady Federalnej; takie rozwiązanie może nastąpić tylko raz z tego samego powodu. Rada Federalna wyraża zgodę większością $\frac{2}{3}$ głosów w obecności połowy członków. W głosowaniu nie biorą udziału reprezentanci kraju, którego parlament miałby być rozwiązany.

(2) W razie rozwiązania zarządza się w ciągu 3 tygodni nowe wybory według postanowień konstytucji krajowej; zwołanie nowo wybranego parlamentu krajowego następuje w ciągu 4 tygodni po wyborach.

Artykuł 101

(1) Wykonawstwo⁸⁸ w każdym kraju należy do rządu krajowego, wybieranego przez parlament krajowy.

⁸⁸ Zob. uwaga do art. 10 ust. 1.

(2) Członkowie rządu krajowego nie mogą należeć do parlamentu krajowego. W skład rządu krajowego mogą być wybrani tylko, gdy mają bierne prawo wyborcze do parlamentu krajowego.

(3) Rząd krajowy składa się z naczelnika kraju, wymaganej liczby jego zastępców i pozostałych członków.

(4) Przed objęciem urzędu Prezydent Federalny przyjmuje przysięgę naczelnika kraju, a naczelnik kraju pozostałych członków rządu, na Konstytucję Federalną. Dopuszczalne jest dodanie przyrzeczenia religijnego.

Artykuł 102^{89 90 91}

(1) Na terytorium krajów federalną władzę wykonawczą wykonują, o ile nie są ustanowione odrębne władze federalne (bezpośrednia administracja federalna), naczelnik kraju i jemu podległe władze krajowe (pośrednia administracja federalna). Jeżeli w sprawach należących do pośredniej administracji federalnej, właściwe do ich wykonywania są władze federalne, w szczególności federalne władze policyjne, podlegają one w tym zakresie naczelnikowi kraju i są związane jego wytycznymi (art. 20 ust. 1); ustawy federalne określają jakie działania wykonawcze powierza się władzom federalnym; ustawy te mogą być ogłoszone tylko za zgodą zainteresowanych krajów, chyba że chodzi o powierzenie władzy wykonawczej w sprawach wymienionych w ust. 2.

(2) Następujące sprawy mogą być, w ramach konstytucyjnie określonego zakresu działania, załatwiane bezpośrednio przez władze federalne: oznakowanie granicy; obrót towarami i bydłem z zagranicą; sprawy celne; regulacja i kontrola wjazdu i wyjazdu z terytorium federacji; sprawy paszportowe, zakazu pobytu, odstawiania do granicy i deportacji, azylu; ekstradycja; finanse federalne; sprawy monopoli; sprawy pieniądza, kredytów, giełd i banków; sprawy miar, wag, normalizacji i znaków probierczych; sądownictwo; prawo prasowe; zapewnienie spokoju publicznego, porządek i bezpieczeństwo włącznie z zapewnieniem pierwszej pomocy, jednakże z wyjątkiem lokalnej policji bezpieczeństwa; prawo stowarzyszeń i zgromadzeń; sprawy meldunkowe i kontrola ruchu ludności; sprawy broni, amunicji, materiałów wybu-

chowych, strzelectwa; sprawy patentowe, ochrony wzorów, znaków i innych oznaczeń towarowych; sprawy komunikacji; policja wodna i żegluga; sprawy poczty, telekomunikacji; sprawy górnictwa; regulacja i utrzymanie Dunaju; regulacja potoków górskich; budowa i utrzymanie dróg wodnych; sprawy pomiarów; prawo pracy; sprawy ubezpieczeń społecznych i umownych; zarobkowego transportu ziarna, sadzonek, paszy, nawozów, środków i urządzeń ochrony roślin, łącznie z ich dopuszczaniem, a przy ziarnach i sadzonkach również ich certyfikacją; ochrona pomników; organizacja i kierowanie policją federalną; sprawy wojskowe; sprawy służby cywilnej; opieka nad uczestnikami wojny i rodzinami pozostałymi po poległych na wojnie; polityka społeczna, dotycząca zapewnienia pomocy dzieciom i równomiernego rozłożenia obciążeń w interesie rodziny; sprawy oświatowe i wychowawcze w dziedzinie internatów i domów akademickich, z wyjątkiem spraw oświaty rolniczej i leśnej oraz spraw wychowania w internatach szkół rolniczych i leśnych; zamówień publicznych.

(3) Zastrzega się Federacji prawo zlecenia naczelnikowi kraju władzy wykonawczej Federacji także w sprawach wymienionych w ust. 2.

(4) Utworzenie własnych władz federalnych dla spraw innych niż wymienione w ust. 2 może nastąpić wyłącznie za zgodą zainteresowanych krajów.

(5) Jeśli w danym kraju w sprawach bezpośredniej administracji federalnej konieczne jest podjęcie środków zapobiegających oczywistym, nieodwracalnym szkodom grożącym całej wspólnotie w czasie, gdy najwyższe organy administracji federalnej z powodu siły wyższej nie są do tego władne, naczelnik kraju stosuje takie środki w ich zastępstwie.

[Artykuł 102a – uchylony]

Artykuł 103

(1) W sprawach pośredniej administracji federalnej naczelnik kraju jest związany instrukcjami Rządu Federalnego oraz poszczególnych ministrów federalnych (art. 20 ust. 1), jest zobowiązany zapewnić ich realizację, a także podejmować środki znajdujące się w jego dyspozycji, jako organu właściwego w sprawach własnego działania kraju.

(2) Przy ustalaniu swojego regulaminu pracy rząd krajowy może postanowić, że poszczególne grupy spraw pośredniej administracji federalnej z uwagi na ich merytoryczny związek ze sprawami własnego

⁸⁹ BGBl. I Nr. 99/2002.

⁹⁰ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁹¹ BGBl. I Nr. 2/2008.

zakresu działania kraju, będą prowadzone w imieniu naczelnika kraju przez członków rządu krajowego. W takich sprawach odpowiedni członkowie rządu są tak samo związani instrukcjami naczelnika kraju (art. 20), jak ten jest związany instrukcjami Rządu Federalnego albo poszczególnych ministrów federalnych.

(3) Wydawane w myśl ust. 1 instrukcje Rządu Federalnego lub poszczególnych ministrów federalnych są, także w przypadkach określonych w ust. 2, kierowane do naczelnika kraju. Ten, o ile sam nie prowadzi odnośnych spraw pośredniej administracji federalnej, pod groźbą własnej odpowiedzialności (art. 142 ust. 2 lit. e) jest zobowiązany przekazać bezwzględnie i w niezmienionej postaci instrukcję na piśmie odpowiedniemu członkowi rządu krajowego i nadzorować jej realizację. W razie niezastosowania się do instrukcji, pomimo podjęcia przez naczelnika kraju wymaganych działań, odpowiedni członek rządu krajowego także ponosi odpowiedzialność, zgodnie z art. 142.

(4) W sprawach pośredniej administracji federalnej administracyjny tok instancji kończy się na naczelniku kraju, o ile naczelnik kraju jest organem właściwym do podjęcia rozstrzygnięcia w drugiej instancji oraz o ile ustawa federalna z powodu znaczenia sprawy wyjątkowo nie stanowi inaczej; jeżeli naczelnik kraju jest właściwy do rozstrzygnięcia w pierwszej instancji, wówczas tok instancji w sprawach pośredniej administracji federalnej sięga aż do właściwego ministra federalnego, o ile ustawa federalna nie stanowi inaczej.

Artykuł 104

(1) Postanowień art. 102 nie stosuje się do instytucji służących prowadzeniu spraw federalnych określonych w art. 17.

(2) Ministrowie federalni właściwi do administrowania majątkiem federalnym mogą jednakże przekazać prowadzenie tych spraw naczelnikowi kraju i jemu podległym urządům w kraju. Takie przekazanie może być w każdym czasie cofnięte w całości lub w części. Ustawa federalna określa jak duży jest w szczególnych przypadkach udział Federacji w kosztach prowadzenia takich spraw. Artykuł 103 ust. 2 i ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 105

(1) Naczelnika kraju zastępuje określony przez rząd krajowy członek rządu krajowego (zastępca na-

czelnika kraju). O jego powołaniu powiadamia się Kanclerza Federalnego. W przypadku zastępstwa, powołany do zastępowania członek rządu krajowego w odniesieniu do spraw pośredniej administracji federalnej jest, zgodnie z art. 142, odpowiedzialny przed Rządem Federalnym. Wyegzekwowaniu takiej odpowiedzialności naczelnika kraju albo zastępującego go członka Rządu Federalnego nie stoi na przeszkodzie immunitet. Jest tak również w przypadku odpowiedzialności członka rządu krajowego w sytuacji określonej w art. 103 ust. 3.

(2) Członkowie rządu krajowego są odpowiedzialni przed parlamentem krajowym, zgodnie z art. 142.

(3) Uchwała o pociągnięciu do odpowiedzialności w rozumieniu art. 142 jest podejmowana w obecności połowy jego członków.

Artykuł 106

Do kierowania służbą wewnętrzną urzędu rządu krajowego jest powoływany, jako dyrektor urzędu krajowego, urzędnik administracyjny wykazujący znajomość prawa. Jest on także organem pomocniczym naczelnika kraju w sprawach pośredniej administracji federalnej.

[Artykuł 107 – uchylony]

B. Stolica Federacji Wiedeń

Artykuł 108

Dla stolicy federacji Wiednia jako kraju, rada gminy pełni funkcje parlamentu krajowego, senat miasta funkcje rządu krajowego, burmistrz funkcje naczelnika kraju, magistrat funkcje urzędu rządu krajowego, zaś dyrektor magistratu funkcje dyrektora urzędu krajowego.

Artykuł 109

W kraju Wiedeń, w sprawach pośredniej administracji federalnej, tok instancji – o ile nie jest wyłączony przez ustawę federalną – przebiega od magistratu, jako okręgowego organu administracji, albo od organów federalnych, jeżeli są one właściwe w pierwszej instancji (art. 102 ust. 1 drugie zdanie), do burmistrza, jako naczelnika kraju; w pozostałym zakresie obowiązuje art. 103 ust. 4.

[Artykuł 110 – uchylony]

Artykuł 111

W sprawach budownictwa i podatków rozstrzygają w pierwszej instancji specjalne organy kolegiajne. Skład i powoływanie tych organów reguluje ustawa krajowa.

Artykuł 112⁹²

Stosownie do art. 108–111 obowiązują w odniesieniu do stolicy federacji Wiednia ponadto postanowienia rozdziału A części piątej z wyjątkiem art. 117 ust. 6 zdanie drugie, art. 119 ust. 4 i art. 119a. Artykuł 142 ust. 2 lit. e) ma zastosowanie także do prowadzenia spraw w powierzonym Wiedniowi przez federację zakresie działania.

[Artykuł 113 – uchylony]

[Artykuł 114 – uchylony]

Część piąta Samorząd

A. Gminy

Artykuł 115

(1) Jeżeli w dalszych przepisach jest mowa o gminach, rozumie się przez to gminy miejscowe⁹³.

(2) Jeżeli wyraźnie nie jest stwierdzona kompetencja federacji, prawo gmin jest regulowane w ustawodawstwie krajowym według zasad określonych w dalszych przepisach tego rozdziału. Kompetencja do regulowania spraw, które zgodnie z art. 118, art. 118a i art. 119 powierzone są gminom, określona jest według ogólnych postanowień niniejszej federalnej ustawy konstytucyjnej.

(3) Do reprezentowania interesów gmin powołane są Austriacki Związek Gmin i Austriacki Związek Miast.

Artykuł 116

(1) Każdy kraj dzieli się na gminy. Gmina jest korporacją terytorialną z prawem do samorządu i zarazem okręgiem administracyjnym. Każda nieruchomości należy do jednej gminy.

⁹² BGBl. I Nr. 2/2008.

⁹³ W oryginale: „Ortsgemeinde”.

(2) Gmina jest samodzielnym podmiotem gospodarczym. Ma ona prawo, w granicach ogólnych ustaw federalnych i krajowych, posiadać, nabywać i rozporządzać majątkiem wszelkiego rodzaju, prowadzić przedsiębiorstwa gospodarcze, a także w ramach konstytucji finansowej samodzielnie kierować swoim budżetem i pobierać podatki.

(3) O ile nie zagraża to interesom krajowym, gminie liczącej co najmniej 20 000 mieszkańców, jest nadawany na jej wniosek w drodze ustawy krajowej jej statut (prawo miejskie). Taka ustawa może być ogłoszona tylko za zgodą Rządu Federalnego. Zgodę uważa się za udzieloną, jeżeli Rząd Federalny w ciągu 8 tygodni od dnia, w którym uchwalona ustawa przedłożona w odpowiednim ministerstwie federalnym, nie powiadomi naczelnika kraju o odmowie zgody. Miasto posiadające własny statut obok zadań administracji gminnej wykonuje również administrację okręgową.

Artykuł 116a

(1) Dla wykonywania poszczególnych zadań mieszczących się we własnym zakresie działania gminy mogą w drodze umów tworzyć związki gmin. Tego rodzaju umowa wymaga zgody organów nadzoru. Zgody udziela się w drodze rozporządzenia, jeżeli zgodna z ustawą umowa jest przedstawiona zainteresowanym gminom, a stworzenie związku gmin:

1. w przypadku wykonywania zadań administracji władczej nie zagraża funkcjom gmin, jako ciał samorządowych,
2. w przypadku wykonywania zadań gmin jako podmiotów prawa prywatnego leży w interesie uczestniczących gmin z uwagi na celowość, gospodarność i oszczędność.

(2) Ze względu na celowość może właściwy ustawodawca (art. 10 do 15) przewidzieć tworzenie związków gmin do wykonywania poszczególnych zadań, nie może to jednak zagrażać funkcji gmin jako ciał samorządowych i administracji okręgowej. Przy tworzeniu związków gmin na drodze administracyjnej uprzednio wysłuchuje się zainteresowane gminy.

(3) Jeżeli związki gmin mają wykonywać zadania mieszczące się we własnym zakresie działania gmin, gminy członkowskie mają zapewniony odpowiedni wpływ na wykonywanie zadań związku.

(4) Ustawodawca krajowy reguluje organizację związków gmin, przy czym zawsze jako ich organy powołuje się zgromadzenie związku, złożone z repre-

zentantów wybranych przez wszystkie gminy należące do związku oraz przewodniczącego związku. Do związków gmin powstałych w drodze umowy stosuje się dalsze postanowienia dotyczące wstępowania i występowania przez gminy, jak również rozwiązania związku gmin.

(5) Kompetencję do regulowania spraw wykonywanych przez związki gmin określa się na podstawie ogólnych postanowień niniejszej federalnej ustawy konstytucyjnej.

Artykuł 117⁹⁴

(1) Organami gmin są:

- a) rada gminy, jest to powszechne ciało przedstawicielskie mające prawa wyborcze w gminie;
- b) zarząd gminy (rada miejska), a w miastach z własnym statutem senat miejski;
- c) burmistrz.

(2) Wybory do rady gminy odbywają się na zasadzie równego, bezpośredniego, tajnego i osobistego, proporcjonalnego prawa wyborczego wszystkich obywateli, którzy mają w gminie stałe miejsce zamieszkania; ustawy krajowe mogą przewidywać, że prawa wyborcze posiadają także obywatele mający w gminie miejsce zamieszkania, jednakże niebędące ich stałym miejscem zamieszkania. Ordynacja wyborcza nie może zawęźać warunków czynnego i biernego prawa wyborczego w stopniu większym, niż jest to w ordynacji wyborczej do parlamentu krajowego. Można jednak określić, że czynne i biernie prawo wyborcze do rady gminy nie przysługuje osobom, które nie zamieszkują w gminie od roku, jeśli ich pobyt w gminie jest oczywiście przejściowy. Uwzględniając ustanowione w danym kraju warunki, czynne i biernie prawo wyborcze przysługuje także obywatelom innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Ordynacja wyborcza może określić, że wyborcy wykonują prawo wyborcze w okręgach wyborczych, z których każdy musi obejmować zamknięty obszar. Grupowanie wyborców w inne ciała jest niedopuszczalne. Art. 26 ust. 6 stosuje się odpowiednio. W przypadku niezgłoszenia żadnego kandydata, ordynacja wyborcza może przewidywać, że za wybraną uważa się osobę, której nazwisko na kartach do głosowania wymieniane było najczęściej.

(3) Uchwały rady gminy podejmowane są zwykłą większością głosów zdolnych do podejmowania

uchwał obecnych członków, mogą być jednakże przewidziane inne wymogi podejmowania uchwał.

(4) Posiedzenia rady gminy są jawne, mogą być jednakże przewidziane wyjątki. Nie można wyłączyć jawności obrad w sprawie gminnego preliminarza i gminnego zamknięcia rachunków.

(5) Reprezentowane w radzie gminy partie, mają prawo do reprezentacji w zarządzie gminy stosownie do ich siły.

(6) Burmistrz jest wybierany przez radę gminy. Konstytucja krajowa może przewidywać, że burmistrza wybierają uprawnieni do wyboru rady gminy. W tym przypadku art. 26 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

(7) Sprawy gminy prowadzone są przez urząd gminy (urząd miasta), natomiast w miastach posiadających statut przez magistrat. Do kierownictwa służbą wewnętrzną magistratu jest powoływany wykazujący znajomość prawa urzędnik administracyjny, jako dyrektor magistratu.

(8) W sprawach mieszczących się we własnym zakresie działania gminy ustawodawca krajowy może przewidzieć bezpośredni udział i współpracę osób mających prawa wyborcze do rady gminy.

Artykuł 118

(1) Gminy mają własny zakres działania oraz zakres działania zlecony przez federację lub kraj.

(2) Własny zakres działania obejmuje – obok spraw wymienionych w art. 116 ust. 2 – wszystkie sprawy, które leżą w wyłącznym lub przeważającym interesie miejscowej wspólnoty ucieleśnionej w gminie, i które wykonywane są przez tę wspólnotę w jej granicach miejscowych. Ustawy winny tego rodzaju sprawy wyraźnie określać, jako mieszczące się we własnym zakresie działania gminy.

(3) Gminom gwarantuje się wykonywanie we własnym zakresie działania zadań urzędowych w szczególności w następujących sprawach:

1. powoływania organów gminy bez naruszania kompetencji nadrzędnych terytorialnie organów wyborczych; regulacji wewnętrznych instytucji powołanych do wykonywania zadań gminy;
2. powoływania urzędników gminnych i wykonywania zwierzchnictwa służbowego bez naruszania kompetencji nadrzędnych terytorialnie komisji dyscyplinarnych, kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych;
3. miejscowej policji bezpieczeństwa (art. 15 ust. 2), miejscowej policji imprez masowych;

⁹⁴ BGBl. I Nr. 27/2007.

4. administracji powierzchni drogowych w gminach, miejscowej policji drogowej;
5. policji rzecznej;
6. miejscowej policji targowej;
7. miejscowej policji zdrowia, w szczególności w dziedzinie spraw ratownictwa i pierwszej pomocy, jak i spraw pogrzebowych;
8. policji obyczajowej;
9. miejscowej policji budowlanej, o ile nie dotyczy to obiektów federalnych, służących celom publicznym (art. 15 ust. 5); miejscowej straży pożarnej; miejscowego planowania przestrzennego;
10. publicznych instytucji pozasądowego postępowania rozjemczego;
11. dobrowolnych licytacji rzeczy ruchomych.

(4) Gminy wykonują zadania we własnym zakresie działania w ramach ustaw i rozporządzeń federacji i kraju, na własną odpowiedzialność, w sposób wolny od wytycznych i – z zastrzeżeniem postanowień art. 119a ust. 5 – z wyłączeniem środków prawnych organów administracji poza gminą. Federacji i krajowi przysługuje w stosunku do gminy wykonującej zadania we własnym zakresie działania prawo nadzoru (art. 119a). Postanowienia art. 12 ust. 2 pozostają nienaruszone.

(5) Burmistrz, członkowie zarządu gminy (rady miejskiej, senatu miasta) i wszelkie inne powołane organy gminy ponoszą przed radą gminy odpowiedzialność za wypełnianie zadań we własnym zakresie działania gminy.

(6) W sprawach we własnym zakresie działania gmina ma prawo wydawać według własnego uznania lokalne rozporządzenia porządkowe, dla obrony przed bezpośrednio oczekiwanym lub dla usunięcia już zaistniałego nieporządku, zakłócającego życie społeczne, których złamanie stanowi wykroczenie administracyjne. Takie rozporządzenia nie mogą naruszać obowiązujących federalnych i krajowych ustaw oraz rozporządzeń.

(7) Na wniosek gminy wykonywanie poszczególnych zadań we własnym zakresie działania może być, zgodnie z art. 119a ust. 3, w drodze rozporządzenia rządu krajowego lub rozporządzenia naczelnika kraju przekazane organom państwowym. Jeżeli skutek takiego rozporządzenia kompetencja przekazywana byłaby organom federalnym, wymaga ono zgody Rządu Federalnego. Rozporządzenie podlega uchyleniu w razie ustąpienia przyczyny jego wydania. Przekazanie nie dotyczy prawa wydawania rozporządzeń, o których mowa w ust. 6.

(8) O utworzeniu gminnej służby ochrony lub zmianie jej organizacji zawiadamia się Rząd Federalny.

Artykuł 118a

(1) Federalna lub krajowa ustawa może określać, że członkowie należący do gminnej służby ochrony mogą być za zgodą gminy upoważnieni do wykonywania czynności wykonawczych na rzecz właściwych organów.

(2) Za zgodą gminy organy administracji okręgowej mogą upoważnić gminną służbę ochrony do współdziałania w stosowaniu ustawy karnoadministracyjnej w takim zakresie, jak pozostałe organy publicznej służby bezpieczeństwa. Takie upoważnienie może być udzielone tylko wtedy, gdy organy publicznej służby bezpieczeństwa, w sprawie będącej przedmiotem postępowania karnoadministracyjnego, mają czuwać nad przestrzeganiem przepisów administracyjnych lub gdy sprawa mieści się w zakresie działania gminy.

Artykuł 119

(1) Zlecony zakres działania obejmuje sprawy, które gminy wykonują stosownie do ustaw federalnych na zlecenie i zgodnie z wytycznymi właściwych organów federalnych albo stosownie do ustaw krajowych na zlecenie i zgodnie z wytycznymi kraju.

(2) Sprawy z zakresu działań zleconych wykonywane są przez burmistrza. W sprawach administracji federalnej jest on związany wytycznymi właściwych organów Federacji, w sprawach administracji kraju wytycznymi właściwych organów kraju i w myśl ust. 4 ponosi odpowiedzialność.

(3) Burmistrz może przekazać do wykonywania w jego imieniu – bez pomniejszenia jego odpowiedzialności – poszczególne grupy spraw z zakresu działań zleconych z uwagi na ich merytoryczny związek ze sprawami własnego zakresu działania członkom zarządu gmin (rady miasta, senatu miasta), innym organom tworzonym na podstawie art. 117 ust. 1 albo członkom innych organów kolegialnych. W tych sprawach stosowne organy lub ich członkowie są związane wytycznymi burmistrza i w myśl ust. 4 ponoszą odpowiedzialność.

(4) Z powodu naruszenia ustawy, jak i niewykonania rozporządzenia lub instrukcji organy wymienione w ust. 2 i ust. 3 mogą zostać pozbawione urzędu, przez naczelnika kraju, gdy działali w zakresie administracji federalnej lub przez rząd krajowy, jeżeli działali

w zakresie administracji kraju, o ile działali w sposób zamierzony lub wykazali się rażąco lekkomyślnością. Nie dotyczy to członkostwa tych osób w radzie gminy.

Artykuł 119a

(1) Federacja i kraj mają prawo nadzorowania gminy, czy przy wykonywaniu własnego zakresu działania nie narusza ona ustaw i rozporządzeń, w szczególności zaś nie wykracza poza zakres działania i czy wypełnia zadania przewidziane w ustawie.

(2) Kraj ma ponadto prawo kontroli zarządzania gminą z punktu widzenia oszczędności, gospodarności i celowości. Wyniki kontroli są przedstawiane burmistrzowi w celu przedłożenia radzie gminy. Burmistrz w terminie 3 miesięcy powiadamia organy nadzoru o środkach podjętych w związku z wynikami kontroli.

(3) Prawo nadzoru i jego ustawowa regulacja w sprawach administracji federalnej mieszczących się we własnym zakresie działania gminy należy do Federacji, w pozostałym zakresie do krajów; prawo nadzoru jest wykonywane przez organy powszechnej administracji państwowej.

(4) Organ nadzoru ma prawo być powiadomiony o każdej sprawie gminy. Gmina ma obowiązek udzielać żądanych przez organ nadzoru informacji w konkretnych sprawach oraz przyjmować kontrolę na miejscu.

(5) Każdy kto uważa, że jego prawa zostały naruszone przez decyzję organu gminy w sprawach własnego zakresu działania może, po wyczerpaniu toku instancji (art. 118 ust. 4) w ciągu dwóch tygodni po wydaniu decyzji, wnieść przeciwko niej zażalenie do organu nadzoru. Jeżeli prawa wnoszącego zażalenie zostały naruszone, organ nadzoru uchyla decyzję i sprawę odsyła do gminy w celu ponownego rozpatrzenia. W miastach mających statut właściwy ustawodawca (ust. 3) może zarządzić, że wniesienie zażalenia do organu nadzoru nie jest dopuszczalne.

(6) Gmina niezwłocznie powiadamia organ nadzoru o wydaniu rozporządzenia we własnym zakresie działania. Organ nadzoru, po wysłuchaniu gminy, rozporządzeniem uchyla rozporządzenie sprzeczne z ustawą, jednocześnie powiadamiając gminę o przyczynach uchylecia.

(7) Jeżeli właściwy ustawodawca (ust. 3) przewiduje jako środek nadzoru rozwiązanie rady gminy, środek ten przysługuje rządowi krajowemu w wykonaniu prawa nadzoru kraju, zaś naczelnikowi kraju w wykonaniu prawa nadzoru Federacji. Dopuszczalność

wykonania zastępczego jako środka nadzoru ograniczona jest do przypadków bezwzględnie koniecznych. Środek nadzoru stosuje się przy optymalnym poszanowaniu praw osób trzecich.

(8) Podejmowanie przez gminy określonych środków w ramach własnego zakresu działania, mających w dużym stopniu wpływ na interesy ponadlokalne, w szczególności o dużym znaczeniu finansowym, może być przez właściwego ustawodawcę (ust. 3) uzależnione od zgody organu nadzoru. Jako podstawę nieudzielenia takiej zgody wolno wskazać tylko taki stan faktyczny, który jednoznacznie uzasadnia priorytet interesów ponadlokalnych.

(9) W postępowaniu nadzorczym gmina ma prawa strony; jest uprawniona do wystąpienia ze skargą wobec organu nadzoru do Trybunału Administracyjnego (art. 131 i art. 132) i do Trybunału Konstytucyjnego (art. 144).

(10) Postanowienia tego artykułu stosuje się odpowiednio do nadzoru nad związkami gmin, o ile zajmują się sprawami własnego zakresu działania gmin.

Artykuł 120⁹⁵

Łączenie gmin lokalnych w gminy terytorialne, zorganizowane na wzór samorządu, oraz ustanowienie innych zasad organizacji powszechnej administracji państwowej w krajach należy do właściwości ustawodawcy federalnego; wykonanie tego należy do ustawodawcy krajowego. Unormowanie właściwości w sprawach stosunków służbowych oraz przedstawicielstwa urzędników gmin terytorialnych należy do właściwości federalnego ustawodawcy konstytucyjnego.

B. Pozostałe formy samorządu

Artykuł 120a

(1) Dla samodzielnego wypełniania zadań publicznych, wyłącznie lub w przeważającej mierze we wspólnym interesie określonych osób, jeżeli kwalifikują się do tego, aby być załatwiane przez nie wspólnie, grupa osób może zostać w drodze ustawy połączona we wspólnotę samorządową.

(2) Republika uznaje rolę partnerów społecznych. Szanuje ich autonomię i popiera dialog między partnerami społecznymi przez tworzenie wspólnot samorządowych.

⁹⁵ BGBl. I Nr. 2/2008.

Artykuł 120b

(1) Wspólnoty samorządowe mają prawo do wypełniania swoich zadań bez wytycznych, na własną odpowiedzialność i do uchwalania statutów w granicach określonych przez ustawy. Federacji i krajom przysługuje w stosunku do wspólnot samorządowych prawo nadzoru, stosownie do postanowień ustawowych dotyczących zgodności z prawem wykonywanych przez nie zadań administracyjnych. Ponadto prawo nadzoru może rozciągać się także na celowość wykonywania zadań administracyjnych, jeśli jest to potrzebne ze względu na charakter tych zadań.

(2) Wspólnotom samorządowym mogą być zlecane zadania administracji państwowej. Ustawy winny tego rodzaju zadania określać wyraźnie jako należące do zleconego zakresu działania i przewidywać związanie wytycznymi właściwego naczelnego organu administracji.

(3) Ustawy mogą przewidywać formy współdziałania wspólnot samorządowych w wykonawstwie państwowym.

Artykuł 120c

(1) Organy wspólnot samorządowych wylaniane są spośród ich członków zgodnie z zasadami demokratycznymi.

(2) Oszczędne i gospodarne wypełnianie zadań wspólnoty samorządowej winno być zabezpieczone przez zgodne z ustawowymi postanowieniami składki członkowskie oraz inne środki wnoszone przez członków.

(3) Wspólnoty samorządowe są samodzielnymi podmiotami gospodarczymi. Mogą one, w granicach ustaw, dla wypełniania swoich zadań nabywać, posiadać i rozporządzać wszelkimi rodzajami mienia.

Część szósta **Kontrola rachunkowa** **zarządzania finansami**

Artykuł 121

(1) Trybunał Obrachunkowy jest powołany do kontroli działalności finansowej prowadzonej przez Federację, kraje, związki gmin, gminy i inne podmioty prawa określone w ustawie.

(2) Trybunał Obrachunkowy sporządza zamknięcie rachunków federalnych i przedkłada je Radzie Narodowej.

(3) Wszystkie dokumenty dotyczące długów Federacji, jeżeli wynika z nich zobowiązanie Federacji, są kontrasygnowane przez prezesa Trybunału Obrachunkowego, a w razie niemożności przez jego zastępcę. Kontrasygnata gwarantuje tylko zgodność z ustawą zaciągnięcia długu i zgodne z procedurą włączenie go do rejestru długu państwa.

(4) W przypadku przedsiębiorstw i instytucji podlegających kontroli, odnośnie do której Trybunał Obrachunkowy zobowiązany jest do składania sprawozdań Radzie Narodowej, Trybunał Obrachunkowy, na podstawie informacji udzielanych przez te przedsiębiorstwa i instytucje, kontroluje co dwa lata przeciętne wynagrodzenia, włącznie ze świadczeniami socjalnymi i rzeczowymi, jak i innymi świadczeniami otrzymywanymi przez członków zarządów i rad nadzorczych, jak i wszystkich innych osób tam zatrudnionych, oraz informuje o tym Radę Narodową. Przeciętne wynagrodzenia wspomnianych kategorii osób są przy tym wykazywane odrębnie dla każdego przedsiębiorstwa i instytucji.

Artykuł 122⁹⁶

(1) Trybunał Obrachunkowy podlega bezpośrednio Radzie Narodowej. Trybunał Obrachunkowy jako organ Rady Narodowej jest właściwy w sprawach działalności o skutkach finansowych prowadzonej przez federację i ustawowe reprezentacje zawodowe, jeżeli podlegają władzy wykonawczej federacji; w sprawach zarządzania przez kraje, związki gmin, gminy jak i ustawowe reprezentacje zawodowe, jeżeli podlegają władzy wykonawczej krajów – jest właściwy jako organ odpowiedniego parlamentu krajowego.

(2) Trybunał Obrachunkowy jest niezależny od Rządu Federalnego i rządów krajowych i podlega tylko ustawom.

(3) Trybunał Obrachunkowy składa się z prezesa oraz koniecznej liczby urzędników i służb pomocniczych.

(4) Prezes Trybunału Obrachunkowego jest wybierany przez Radę Narodową na wniosek Komisji Głównej na kadencję 12-letnią; ponowny wybór jest niedopuszczalny. Przed objęciem urzędu jest on zaprzysiężany przez Prezydenta Federalnego.

(5) Prezes Trybunału Obrachunkowego nie może zasiadać w żadnym powszechnym organie przedstawicielskim, jak również w Parlamencie Europejskim

⁹⁶ BGBl. I Nr. 2/2008.

i nie może być to osoba, która w ostatnich 5 latach była członkiem Rządu Federalnego albo rządu krajowego.

Artykuł 123

(1) W zakresie ponoszonej odpowiedzialności prezes Trybunału Obrachunkowego jest zrównany z członkami Rządu Federalnego lub członkami odpowiedniego rządu krajowego. W zależności od sytuacji, Trybunał Obrachunkowy jest właściwy jako organ Rady Narodowej albo organ parlamentu krajowego.

(2) Prezes Trybunału Obrachunkowego jest odwoływany w drodze uchwały Rady Narodowej.

Artykuł 123a

(1) Prezes Trybunału Obrachunkowego jest uprawniony do wzięcia udziału w obradach Rady Narodowej, jej komisji (podkomisji), dotyczących sprawozdań Trybunału Obrachunkowego, zamknięcia rachunków federalnych, wniosków dotyczących przeprowadzenia szczególnych czynności kontrolnych przez Trybunał Obrachunkowy oraz dotyczących odnoszącej się do Trybunału Obrachunkowego części projektu federalnej ustawy budżetowej.

(2) W obradach dotyczących spraw wymienionych w ust. 1 prezes Trybunału Obrachunkowego ma prawo na swoje żądanie być każdorazowo wysłuchanym, szczególnie określa ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

Artykuł 124

(1) W przypadku niemożności pełnienia urzędu prezes Trybunału Obrachunkowego jest zastępowany przez najstarszego rangą urzędnika Trybunału Obrachunkowego. Dotyczy to też przypadku, gdy urząd prezesa jest nieobsadzony. Zastępstwo prezesa Trybunału Obrachunkowego w obradach Rady Narodowej jest określone przez ustawę federalną o regulaminie Rady Narodowej.

(2) W przypadku zastępstwa prezesa, jego zastępcę obowiązują postanowienia art. 123 ust. 1.

Artykuł 125

(1) Urzędników Trybunału Obrachunkowego mianuje Prezydent Federalny na wniosek i za kontrasygnatą prezesa Trybunału Obrachunkowego, dotyczy to również pozbawienia tytułu urzędowego. Prezydent Federalny może jednak upoważnić prezesa Trybunału Obrachunkowego do mianowania urzędników określonych kategorii.

(2) Służby pomocnicze mianuje prezes Trybunału Obrachunkowego.

(3) Zwierzchnictwo służbowe Federacji wobec pracowników Trybunału Obrachunkowego jest wykonywane przez prezesa Trybunału Obrachunkowego.

Artykuł 126

Członek Trybunału Obrachunkowego nie może uczestniczyć w kierownictwie i administracji przedsiębiorstw, podlegających kontroli Trybunału Obrachunkowego. Członek Trybunału Obrachunkowego nie może również uczestniczyć w kierownictwie i administracji innych przedsiębiorstw nastawionych na osiągnięcie zysku.

Artykuł 126a⁹⁷

W razie zaistnienia rozbieżności opinii pomiędzy Trybunałem Obrachunkowym a podmiotem prawnym (art. 121 ust. 1) odnośnie do wykładni postanowień ustawowych normujących właściwość Trybunału Obrachunkowego, rozstrzyga ją Trybunał Konstytucyjny na wniosek Rządu Federalnego, rządu krajowego lub Trybunału Obrachunkowego. Wszystkie podmioty prawne są zobowiązane umożliwić Trybunałowi Obrachunkowemu przeprowadzenie kontroli, stosownie do opinii prawnej Trybunału Konstytucyjnego. Wykonanie tego obowiązku jest egzekwowane przez sądy powszechne. Postępowanie reguluje ustawa federalna.

Artykuł 126b⁹⁸

(1) Trybunał Obrachunkowy kontroluje całą gospodarkę państwową Federacji, zarządzanie fundacjami, funduszami i zakładami, które administrowane są przez organy Federacji lub osoby (zrzeszenia osób) powołane przez organy Federacji.

(2) Trybunał Obrachunkowy kontroluje ponadto zarządzanie przedsiębiorstwami, w których Federacja sama albo wspólnie z innym podmiotem prawnym podlegającym kontroli Trybunału Obrachunkowego jest zaangażowana do wysokości co najmniej 50% kapitału założycielskiego, podstawowego lub własnego, albo też które są prowadzone przez federację samodzielnie lub wspólnie z innym tego rodzaju podmiotem prawnym. Trybunał Obrachunkowy kontroluje ponadto przedsiębiorstwa, którymi Federacja

⁹⁷ BGBl. I Nr. 100/2003.

⁹⁸ BGBl. I Nr. 106/2009.

sama albo wspólnie z innym podmiotem prawnym podlegającym kontroli Trybunału Obrachunkowego faktycznie zarządza za pomocą środków finansowych lub innych środków gospodarczych bądź organizacyjnych. Właściwość Trybunału Obrachunkowego rozciąga się także na przedsiębiorstwa każdego innego szczebla, które spełniają przesłanki określone w niniejszym ustępie.

(3) Trybunał Obrachunkowy jest kompetentny do kontroli zarządzania środkami Federacji przez korporacje publicznoprawne.

(4) Trybunał Obrachunkowy przeprowadza w ramach swoich kompetencji szczegółowe działania kontrolne na podstawie uchwały Rady Narodowej lub na żądanie członków Rady Narodowej. Szczegółowe unormowanie dotyczące regulaminu Rady Narodowej jest zawarte w ustawie federalnej. Takie same czynności przeprowadza Trybunał Obrachunkowy na podstawie uzasadnionej prośby Rządu Federalnego albo ministra federalnego, a o wyniku powiadamia podmiot zgłaszający prośbę.

(5) Kontrola Trybunału Obrachunkowego obejmuje poprawne prowadzenie rachunków, zgodność z obowiązującymi przepisami, a także oszczędność, gospodarność i celowość.

Artykuł 126c

Trybunał Obrachunkowy jest kompetentny do kontroli skutków finansowych działalności podmiotów ubezpieczeń społecznych.

Artykuł 126d

(1) Trybunał Obrachunkowy składa Radzie Narodowej sprawozdanie ze swojej działalności w roku poprzednim, najpóźniej do 31 grudnia każdego roku. Ponadto Trybunał Obrachunkowy może w każdym czasie informować Radę Narodową o swoich działaniach w związku z każdorazowo postawionym wnioskiem. Trybunał Obrachunkowy powiadamia Kanclerza Federalnego o każdym sprawozdaniu, równocześnie z jego przedłożeniem Radzie Narodowej. Sprawozdania Trybunału Obrachunkowego są publikowane po ich przedłożeniu Radzie Narodowej.

(2) Dla rozpatrywania sprawozdań Trybunału Obrachunkowego tworzy się w Radzie Narodowej stałą komisję. Przy jej tworzeniu jest przestrzegana zasada proporcjonalności.

Artykuł 127⁹⁹

(1) Trybunał Obrachunkowy kontroluje zarządzanie w samodzielnym zakresie działania krajów, jak również zarządzanie fundacji, funduszy i zakładów, administrowanych przez organy krajów lub osoby (zrzeszenia osób) powołane przez organy krajów. Kontrola obejmuje rachunkową prawidłowość, przestrzeganie obowiązujących przepisów, a także oszczędność, gospodarność i celowość zarządzania; nie obejmuje jednak przesądzających o sposobie zarządzania uchwał uprawnionych w świetle Konstytucji ciał przedstawicielskich.

(2) Rządy krajowe przekazują Trybunałowi Obrachunkowemu corocznie preliminarze i uchwały o zamknięciu rachunków.

(3) Trybunał Obrachunkowy kontroluje także przedsiębiorstwa, w których kraj sam lub wspólnie z innym podlegającym właściwości Trybunału Obrachunkowego podmiotem prawnym jest zaangażowany do wysokości co najmniej 50% kapitału założycielskiego, podstawowego lub własnego albo też, które są prowadzone przez kraj samodzielnie lub wspólnie z innym takim podmiotem. Odnośnie do uprawnień kontrolnych w przypadku przejścia faktycznego zarządzania art. 126b ust. 2 stosuje się odpowiednio. Właściwość Trybunału Obrachunkowego rozciąga się także na przedsiębiorstwa dalszych szczebli, w których spełnione są przesłanki określone w tym ustępie.

(4) Trybunał Obrachunkowy jest kompetentny do kontroli zarządzania środkami kraju przez korporacje publicznoprawne.

(5) Trybunał Obrachunkowy udostępnia wynik kontroli do wiadomości odpowiedniego rządu krajowego. Rządy krajowe mają prawo zająć stanowisko, zaś o środkach podjętych w wyniku kontroli powiadamiają Trybunał Obrachunkowy w terminie 3 miesięcy.

(6) Trybunał Obrachunkowy składa parlamentowi krajowemu sprawozdanie ze swojej działalności w roku poprzednim, w części dotyczącej danego kraju, najpóźniej do 31 grudnia każdego roku. Ponadto Trybunał Obrachunkowy może w każdym czasie informować parlament krajowy o swoich działaniach. Trybunał Obrachunkowy powiadamia rząd krajowy, jak i Rząd Federalny o każdym sprawozdaniu, równocześnie z jego przedłożeniem parlamentowi krajowemu. Sprawozdania Trybunału Obrachunkowego są publikowane po ich przedłożeniu parlamentowi krajowemu.

⁹⁹ BGBl. I Nr. 106/2009.

(7) Trybunał Obrachunkowy przeprowadza w swoim zakresie szczegółowe działania kontrolne na podstawie uchwały parlamentu krajowego lub na żądanie określonej w krajowej ustawie konstytucyjnej liczby – nieprzekraczającej jednej trzeciej – członków parlamentu krajowego. Dopóki Trybunał Obrachunkowy nie złoży sprawozdania dotyczącego takiego wniosku, nie wolno kierować kolejnego wniosku w tej samej sprawie. Takie same czynności przeprowadza Trybunał Obrachunkowy na podstawie uzasadnionej prośby rządu krajowego, a o wyniku powiadamia podmiot zgłaszający prośbę.

(8) Postanowienia tego artykułu stosuje się także w przypadku kontroli zarządzania finansami przez miasto Wiedeń, przy czym w miejsce parlamentu krajowego wstępuje rada gminy, a w miejsce rządu krajowego – senat miasta.

Artykuł 127a¹⁰⁰

(1) Kontroli Trybunału Obrachunkowego podlega zarządzanie finansami przez gminy liczące co najmniej 10 000 mieszkańców, jak i zarządzanie fundacjami, funduszami i zakładami administrowanymi przez organy gmin lub przez osoby (zrzeszenia osób) powołane przez organy gminy. Kontrola obejmuje rachunkową prawidłowość, przestrzeganie obowiązujących przepisów, a także oszczędność, gospodarność i celowość zarządzania.

(2) Burmistrz przekazuje Trybunałowi Obrachunkowemu i równocześnie rządowi krajowemu corocznie preliminarze i uchwały o zamknięciu rachunków.

(3) Trybunał Obrachunkowy kontroluje ponadto zarządzanie finansami przez przedsiębiorstwa, w których gmina licząca co najmniej 10 000 mieszkańców, sama lub wspólnie z innym podlegającym właściwości Trybunału Obrachunkowego podmiotem prawnym jest zaangażowana do wysokości co najmniej 50% kapitału założycielskiego, podstawowego lub własnego albo też, które są prowadzone przez gminę samodzielnie lub wspólnie z innym takim podmiotem. Odnośnie do uprawnień kontrolnych w przypadku przejęcia faktycznego zarządzania art. 126b ust. 2 stosuje się odpowiednio. Właściwość Trybunału Obrachunkowego rozciąga się także na przedsiębiorstwa dalszych szczebli, w których spełnione są przesłanki określone w tym ustępie.

(4) Trybunał Obrachunkowy jest kompetentny do kontroli zarządzania środkami gminy liczącej co najmniej 10 000 mieszkańców przez korporacje publicznoprawne.

(5) Trybunał Obrachunkowy udostępnia wynik kontroli do wiadomości burmistrza. Burmistrz ma prawo zająć stanowisko, zaś o środkach podjętych w wyniku kontroli powiadamia Trybunał Obrachunkowy w terminie 3 miesięcy. Trybunał Obrachunkowy powiadamia o wynikach kontroli wraz z wyrażonym przez burmistrza stanowiskiem rząd krajowy i Rząd Federalny.

(6) Trybunał Obrachunkowy składa radzie gminy sprawozdanie ze swojej działalności w roku poprzednim, w części dotyczącej odpowiedniej gminy, najpóźniej do 31 grudnia każdego roku. Trybunał Obrachunkowy powiadamia rząd krajowy jak i Rząd Federalny o każdym sprawozdaniu, równocześnie z jego przedłożeniem radzie gminy. Sprawozdania Trybunału Obrachunkowego są publikowane po ich przedłożeniu radzie gminy.

(7) Izba Kontroli na uzasadnioną prośbę rządu kraju związkowego ma obowiązek dokonać kontroli budżetu określonych gmin o liczbie mieszkańców mniejszej niż 10 000. Ust. 1 oraz 3 do 6 należy stosować analogicznie. W każdym roku można wystosować tylko dwie tego typu wnioski. Wnioski takie są dopuszczalne tylko w odniesieniu do tych gmin, które w porównaniu z innymi gminami wykazują wyraźny wzrost długów i poręczeń.

(8) Izba Kontroli zgodnie z uchwałą parlamentu krajowego ma obowiązek dokonać kontroli budżetu określonych gmin o liczbie mieszkańców mniejszej niż 10 000. Ust. 1 oraz 3 do 6 należy stosować analogicznie z zaleceniem, aby raport Izby Kontroli został przekazany także parlamentowi krajowemu. W każdym roku można złożyć tylko dwa tego typu wnioski. Wnioski takie są dopuszczalne tylko w odniesieniu do tych gmin, które w porównaniu z innymi gminami wykazują wyraźny wzrost długów i poręczeń.

(9) Obowiązujące zarządzenia dotyczące kontroli budżetu gmin należy stosować analogicznie przy kontroli budżetu związków gmin.

Artykuł 127b

(1) Trybunał Obrachunkowy jest kompetentny do kontroli zarządzania finansami przez ustawowe reprezentacje zawodowe.

¹⁰⁰ BGBl. I Nr. 106/2009. Ostatnia zmiana BGBl. I Nr. 98/2010.

(2) Ustawowe reprezentacje zawodowe przekazują Trybunałowi Obrachunkowemu corocznie preliminarz i uchwałę o zamknięciu rachunków.

(3) Kontrola Trybunału Obrachunkowego obejmuje rachunkową prawidłowość, przestrzeganie obowiązujących przepisów, a także oszczędność, gospodarność i celowość zarządzania; nie obejmuje jednak przesądzających o sposobie zarządzania w zakresie zadań jako reprezentacji interesów, uchwał właściwych organów ustawowych reprezentacji zawodowych.

(4) Trybunał Obrachunkowy udostępnia wynik kontroli do wiadomości przewodniczących organów stanowiących (ciał przedstawicielskich) ustawowej reprezentacji zawodowej. Ci przedkładają wynik kontroli wraz z zajęтым w tej mierze stanowiskiem organowi stanowiącemu (ciału przedstawicielskiemu) ustawowej reprezentacji zawodowej. Trybunał Obrachunkowy powiadamia o wynikach kontroli równocześnie organ właściwy na szczeblu najwyższym do nadzoru nad ustawową reprezentacją zawodową. Sprawozdania Trybunału Obrachunkowego są publikowane po ich przedłożeniu organowi stanowiącemu (ciału przedstawicielskiemu).

Artykuł 127c¹⁰¹

Jeśli w kraju związkowym istnieje Izba Kontroli, na podstawie Krajowej Ustawy Konstytucyjnej można dokonać następujących uregulowań:

1. zarządzenie zgodne z art. 126a zdanie pierwsze, z zaleceniem, że zdanie drugie art. 126a, ma w tym przypadku również zastosowanie;
2. zarządzenia zgodne z art. 127a ust. 1 do 6, dotyczące gmin o liczbie mieszkańców mniejszej niż 10 000;
3. zarządzenia zgodne z art. 127a ust. 7 i 8, dotyczące gmin o liczbie mieszkańców co najmniej 10 000;
4. zarządzenia zgodne z art. 127a ust. 9, dotyczące związków gmin, przy czym dla zastosowania odpowiedniej interpretacji art. 127a ust. 1 do 6, znacząca jest liczba mieszkańców gmin należących do danego związku – mniejsza niż 10 000, a dla zastosowania odpowiedniej interpretacji art. 127a ust. 7 i 8 – ogólna liczba mieszkańców gmin należących do danego związku – co najmniej 10 000.

¹⁰¹ BGBl. I Nr. 100/2003. Ostatnia zmiana BGBl. I Nr. 98/2010.

Artykuł 128

Szczegółowe postanowienia dotyczące organizacji i funkcjonowania Trybunału Obrachunkowego zawiera ustawa federalna.

Część siódma Gwarancje Konstytucji i administracji

Artykuł 129¹⁰²

Dla zapewnienia legalności całej administracji publicznej powołuje się niezależne senaty administracyjne, Trybunał Azylowy i Trybunał Administracyjny.

A. Niezależne senaty administracyjne w krajach

Artykuł 129a¹⁰³

(1) Niezależne senaty administracyjne orzekają po wyczerpaniu administracyjnego toku instancji, o ile taki przysługuje:

1. w postępowaniu z powodu wykroczeń administracyjnych, wyłączając sprawy karno-skarbowe Federacji,
2. o skargach osób, które zarzucają, że naruszone zostały ich prawa wskutek podjęcia bezpośrednich działań władczych przez organy administracji, wyłączając sprawy karno-skarbowe Federacji,
3. w pozostałych sprawach, przekazanych im przez ustawy federalne lub krajowe normujące poszczególne dziedziny administracji,
4. o skargach z powodu naruszenia obowiązku podjęcia rozstrzygnięcia w sprawach określonych w pkt 1, a jeśli chodzi o sprawy prywatno-skarbowe albo o określone w ustawach krajowych prawo karne skarbowe, także w pkt 3.

(2) W ustawie może być przewidziane, że rozstrzygnięcie w pierwszej instancji może być uchylone bezpośrednio przez niezależny senat administracyjny. W sprawach pośredniej administracji federalnej, jak i w określonych w art. 11 i art. 12, tego rodzaju ustawy federalne mogą być ogłoszone tylko za zgodą odpowiedniego kraju.

¹⁰² BGBl. I Nr. 2/2008.

¹⁰³ BGBl. I Nr. 100/2005.

(3) Do niezależnych senatów administracyjnych stosuje się odpowiednio art. 89.

Artykuł 129b¹⁰⁴

(1) Niezależne senaty administracyjne składają się z przewodniczącego, jednego zastępcy i niezbędnej liczby członków. Ich członkowie są mianowani przez rządy krajowe na co najmniej 6 lat. Przynajmniej ¼ członków powinna być uprzednio zatrudniona zawodowo przez federację.

(2) Członkowie niezależnych senatów administracyjnych przy wykonywaniu swoich zadań określonych w art. 129a i art. 129b nie są związani instrukcjami. Sprawy są rozdzielane między członków niezależnych senatów administracyjnych z wyznaczeniem, określonego w ustawie krajowej, terminu; przydzielona w ten sposób członkowi niezależnego senatu administracyjnego sprawa, w przypadku przeszkody, może być mu odebrana jedynie decyzją przewodniczącego.

(3) Członków niezależnych senatów administracyjnych przed upływem okresu ich powołania wolno pozbawić urzędu tylko w ustawowo określonych przypadkach i tylko na podstawie uchwały niezależnego senatu administracyjnego.

(4) Członkowie niezależnego senatu administracyjnego muszą wykazywać się znajomością prawa. W okresie sprawowania urzędu nie mogą podejmować żadnej działalności, która mogłaby wywoływać wątpliwość co do niezależnego wykonywania ich urzędu.

(5) W myśl ustawy federalnej normującej postępowanie przed niezależnymi senatami administracyjnymi, organy te orzekają kolegialnie lub w składzie jednoosobowym.

(6) Ustawy krajowe regulują organizację niezależnych senatów administracyjnych, jak i prawa służbowe ich członków, zaś ustawa federalna reguluje postępowanie.

B. Trybunał Azylowy

Artykuł 129c¹⁰⁵

(1) Trybunał Azylowy orzeka po wyczerpaniu toku instancji w sprawach:

1. decyzji władz administracyjnych w sprawach azylowych;
2. skarg z powodu naruszenia obowiązku wydania decyzji w sprawach azylowych.

¹⁰⁴ BGBl. I Nr. 100/2005.

¹⁰⁵ BGBl. I Nr. 100/2005.

Artykuł 129d

(1) Siedzibą Trybunału Azylowego jest stolica federalna Wiedeń; utworzenie ośrodków zamiejscowych jest dopuszczalne.

(2) Trybunał Azylowy składa się z prezesa, wiceprezesa i niezbędnej liczby pozostałych członków. Członków Trybunału powołuje Prezydent Federalny na wniosek Rządu Federalnego.

(3) Wszyscy członkowie Trybunału Azylowego muszą mieć ukończone studia prawnicze lub studia w zakresie wiedzy o państwie i prawie oraz posiadać co najmniej pięcioletnie prawnicze doświadczenie zawodowe.

(4) Członkowie Trybunału Azylowego są sędziami. Art. 87 ust. 1 i 2 oraz art. 88 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 129e

(1) Trybunał Azylowy orzeka w składzie jednego sędziego lub w senatach, które utworzone są przez Zgromadzenie Ogólne albo wybraną spośród jego członków komisję, której przewodniczy prezes. Kwestie prawne o doniosłym znaczeniu ze względu na to, iż oznaczałyby odejście od dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Administracyjnego, lub gdy brak orzecznictwa Trybunału w tej sprawie, lub kwestia wymagająca rozstrzygnięcia w orzecznictwie Trybunału Administracyjnego nie była traktowana jednolicie, jak również kwestie prawne, które pojawiają się w znacznej liczbie postępowań rozstrzygane są na wniosek sędziego lub senatu przez poszerzony senat (rozstrzygnięcie zasadnicze). Rozstrzygnięcie zasadnicze podejmowane jest również na wniosek ministra spraw wewnętrznych.

(2) Sprawy rozdzielane są między sędziów i senaty przez Zgromadzenie Ogólne lub jego komisję na czas określony z góry przez ustawę federalną. Sprawę przypadającą według zasad rozdziału spraw określonego członkowi Trybunału można mu odebrać jedynie w przypadku przeszkody lub jeśli z powodu zakresu jego zadań niemożliwe jest załatwienie jej w rozsądnym czasie.

(3) Artykuł 89 stosuje się odpowiednio do Trybunału Azylowego.

Artykuł 129f

Dalsze postanowienia dotyczące organizacji i postępowania przed Trybunałem Azylowym określa ustawa federalna.

C. Trybunał Administracyjny

Artykuł 130

(1) Trybunał Administracyjny rozpoznaje skargi, w których zarzuca się:

- a) sprzeczność z prawem decyzji organów administracji, włącznie z niezależnymi senatami administracyjnymi lub
- b) naruszenie obowiązku wydania rozstrzygnięcia przez organy administracji, włącznie z niezależnymi senatami administracyjnymi. Trybunał Administracyjny rozpoznaje ponadto skargi na wytyczne, o których mowa w art. 81a ust. 4.

(2) Sprzeczność z prawem nie zachodzi, jeżeli ustawodawca zrezygnował z wiążącego uregulowania zachowania organu administracji, i gdy określenie zachowania pozostawiono samemu organowi, a organ uczynił użytek z tego wolnego uznania w rozumieniu ustawy.

Artykuł 131¹⁰⁶

(1) Skargę przeciwko decyzji organu administracji z powodu sprzeczności z prawem może wnieść:

1. ten, kto uważa, że wskutek wydania decyzji zostały naruszone jego prawa, po wyczerpaniu toku instancji;
2. w sprawach określonych w art. 11, 12, 14 ust. 2 i 3 oraz art. 14a ust. 3 i 4 jak i w tych sprawach, w których decyzja krajowej lub okręgowej rady szkolnictwa wydana została na podstawie kolegiальной uchwały – odpowiedni minister federalny, o ile strony nie mogą już zaskarżyć decyzji w toku instancji;
3. w sprawach określonych w art. 15 ust. 5 pierwsze zdanie – właściwy rząd krajowy wobec decyzji właściwego ministra federalnego.

(2) Ustawy federalne i krajowe normujące poszczególne dziedziny administracji określają pod jakimi warunkami dopuszczalne jest występowanie ze skargami przeciwko decyzjom organów administracji z powodu ich sprzeczności z prawem także w innych niż wymienione w ust. 1 przypadkach.

(3) Trybunał Administracyjny może odmówić rozpatrzenia skargi na decyzję niezależnego senatu administracyjnego lub Federalnego Urzędu Zamówień, jeżeli rozstrzygnięcie nie jest uzależnione od rozwiązania kwestii prawnej, mającej zasadnicze znaczenie, w szczególności ze względu na to, że niezależny senat

¹⁰⁶ BGBl. I Nr. 99/2002.

administracyjny albo Federalny Urząd Zamówień odstąpił od orzecznictwa Trybunału Administracyjnego, gdy brak jest takiego orzecznictwa lub też dotychczasowe orzecznictwo w danej kwestii prawnej nie jest jednolite, w sprawach karnoadministracyjnych jednakże tylko wówczas, gdy przewidziana kara jest nieznaczna.

[Artykuł 131a – uchylony]

Artykuł 132

Skargi na naruszenie obowiązku wydania rozstrzygnięcia przez organy administracji, włączając niezależne senaty administracyjne, może wnosić ten, kto będąc stroną postępowania administracyjnego był uprawniony do żądania wydania rozstrzygnięcia. W sprawach karnoadministracyjnych skarga na naruszenie obowiązku wydania rozstrzygnięcia nie jest dopuszczalna; nie dotyczy to oskarżeń prywatnych i spraw karno-skarbowych.

Artykuł 132a¹⁰⁷

(1) Trybunał Administracyjny orzeka zgodnie z art. 129e ust. 1 zd. 2 w sprawach zasadniczych rozstrzygnięć Trybunału Azylowego.

(2) Rozstrzygnięcia zasadnicze Trybunału Azylowego przedkładane są z urzędu Trybunałowi Administracyjnemu. Trybunał Administracyjny winien zawsze sam rozstrzygnąć sprawę. Jeżeli decyzja Trybunału Administracyjnego nie zostanie podjęta w ciągu 6 miesięcy po przedłożeniu rozstrzygnięcia zasadniczego, to uważane jest ono za potwierdzone. Ustawa federalna może przewidywać okoliczności zawieszenia lub przerwania biegu tego terminu. Rozstrzygnięcia zasadnicze są wiążące we wszystkich sprawach, których rozstrzygnięcie zależy od odpowiedzi na dane pytania prawne.

Artykuł 133

Z właściwości Trybunału Administracyjnego wyłączone są:

1. sprawy należące do właściwości Trybunału Konstytucyjnego;
- [2. uchylony]
3. sprawy patentowe;
4. sprawy, w których w najwyższej instancji rozstrzygał organ kolegialny, jeśli – w myśl ustawy federalnej lub krajowej normujących ustroj tego organu – w jego składzie znajduje się przynaj-

¹⁰⁷ BGBl. I Nr. 2/2008.

mniej jeden sędzia, a także gdy pozostali członkowie w wykonywaniu swojego urzędu nie są związani wytycznymi, w których decyzje organów nie podlegają uchyleń lub zmianie w trybie administracyjnym, oraz – bez względu na zastosowanie tych warunków – w których nie jest wyraźnie wskazana dopuszczalność odwołania się do Trybunału Administracyjnego.

Artykuł 134^{108 109}

(1) Trybunał Administracyjny składa się z prezesa, wiceprezesa, koniecznej liczby pozostałych członków (prezesów senatów i rad).

(2) Prezesa, wiceprezesa i pozostałych członków Trybunału Administracyjnego mianuje Prezydent Federalny na wniosek Rządu Federalnego. Rząd Federalny składa swoje wnioski, o ile nie dotyczy to stanowiska prezesa i wiceprezesa, na podstawie potrójnych wniosków zgromadzenia ogólnego Trybunału Administracyjnego.

(3) Wszyscy członkowie Trybunału Administracyjnego muszą mieć ukończone studia prawnicze lub studia w zakresie wiedzy o państwie i prawie oraz wykonywać co najmniej od 10 lat zawód, dla którego wykonywania przewidziana jest konieczność ukończenia takich studiów. Przynajmniej 1/3 członków musi mieć uprawnienia do zajmowania stanowiska sędziego, przynajmniej 1/4 członków musi się rekrutować z urzędów krajów, o ile to możliwe służby administracyjnej tych krajów.

(4) W skład Trybunału Administracyjnego nie mogą wchodzić członkowie Rządu Federalnego, rządu krajowego albo powszechnego ciała przedstawicielskiego; w odniesieniu do członków tych ciał przedstawicielskich, którzy wybrani zostali na określoną kadencję lub okres pełnienia funkcji, ta niepołączalność trwa do zakończenia kadencji lub okresu pełnienia funkcji, także w przypadku przedterminowej rezygnacji z mandatu.

(5) Na stanowisko prezesa lub wiceprezesa Trybunału Administracyjnego nie może być powołany kandydat, który w ostatnich 4 latach pełnił jedną z funkcji określonych w ust. 4.

(6) Wszyscy członkowie Trybunału Administracyjnego są sędziami. Stosuje się do nich postanowienia art. 87 ust. 1 i 2 oraz art. 88 ust. 2.

¹⁰⁸ BGBl. I Nr. 100/2003.

¹⁰⁹ BGBl. I Nr. 2/2008.

Artykuł 135¹¹⁰

(1) Trybunał Administracyjny orzeka w senatach, tworzonych przez zgromadzenie ogólne spośród członków sądu.

(2) Sprawy są rozdzielane przez zgromadzenie ogólne na poszczególne senaty na czas określony z góry w drodze ustawy federalnej.

(3) Przypadająca danemu członkowi w wyniku tego rozdzielenia sprawa może być mu odebrana tylko w przypadku zaistnienia przeszkody lub gdy z powodu zakresu jego obowiązków nie może ona zostać załatwiona rozsądnym czasie.

(4) Artykuł 89 stosuje się odpowiednio do Trybunału Administracyjnego.

Artykuł 136

Bliższe postanowienia dotyczące ustroju, zakresu zadań i postępowania przed Trybunałem Administracyjnym są uregulowane w szczególnej ustawie federalnej i w uchwalonym na jej podstawie przez zgromadzenie ogólne regulaminie.

D. Trybunał Konstytucyjny

Artykuł 137¹¹¹

Trybunał Konstytucyjny orzeka o roszczeniach prawnomajątkowych wobec Federacji, krajów, okręgów, gmin i związków gmin, które nie podlegają rozstrzygnięciu w powszechnej drodze sądowej ani też decyzją organu administracji.

Artykuł 138¹¹²

(1) Trybunał Konstytucyjny rozstrzyga ponadto spory kompetencyjne:

- a) między sądami a organami administracji;
- b) między sądami powszechnymi a Trybunałem Azylowym lub Trybunałem Administracyjnym, między Trybunałem Azylowym a Trybunałem Administracyjnym, jak również między samym Trybunałem Konstytucyjnym a wszystkimi innymi sądami;
- c) między poszczególnymi krajami wzajemnie oraz między krajem a Federacją.

¹¹⁰ BGBl. I Nr. 2/2008.

¹¹¹ BGBl. I Nr. 100/2003.

¹¹² BGBl. I Nr. 2/2008.

(2) Na wniosek Rządu Federalnego lub rządu krajowego Trybunał Konstytucyjny stwierdza, czy akt ustawodawczy lub wykonawczy należy do właściwości Federacji czy krajów.

Artykuł 138a

(1) Na wniosek Rządu Federalnego lub rządu krajowego, będącego stroną porozumienia, o którym mowa w art. 15a ust. 1, Trybunał Konstytucyjny stwierdza istnienie takiego porozumienia oraz wypełnianie przez kraj albo Federację obowiązków wynikających z tego porozumienia, o ile nie dotyczy to roszczeń prawnomajątkowych.

(2) W zakresie przewidzianym w porozumieniu, o którym mowa w art. 15a ust. 2, Trybunał Konstytucyjny stwierdza ponadto na wniosek uczestniczącego w porozumieniu rządu krajowego istnienie takiego porozumienia oraz wypełnianie wynikających z niego obowiązków, o ile nie dotyczy to roszczeń prawno-majątkowych.

Artykuł 139¹¹³

(1) Trybunał Konstytucyjny orzeka o sprzeczności z ustawą rozporządzenia organu federalnego lub krajowego na wniosek sądu albo niezależnego senatu administracyjnego, w odniesieniu zaś do rozporządzeń, które Trybunał Konstytucyjny miałby zastosować w innej zawisłej sprawie – z urzędu. Orzeka o sprzeczności z ustawą rozporządzeń organów krajowych także na wniosek Rządu Federalnego oraz o sprzeczności z ustawą rozporządzeń organów federalnych także na wniosek rządu krajowego, o sprzeczności zaś z ustawą rozporządzeń organu nadzorującego gminę w rozumieniu art. 119a ust. 6 także na wniosek zainteresowanej gminy. Trybunał Konstytucyjny orzeka ponadto o sprzeczności z ustawą rozporządzenia na wniosek osoby, która twierdzi, że w wyniku tej sprzeczności jej prawa zostały bezpośrednio naruszone, o ile rozporządzenie samoistnie wywarło wobec niej skutki prawne bez wydania orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej; do wniosków powyższych stosuje się odpowiednio art. 89 ust. 3.

(2) Wszczęte postępowanie w sprawie zbadania zgodności z ustawą rozporządzenia, które Trybunał Konstytucyjny ma zastosować w zawisłej przed nim sprawie, kontynuuje się, nawet gdyby okazało się, że żądanie strony stało się bezprzedmiotowe.

(3) Trybunał Konstytucyjny może uchylić sprzeczne z ustawą rozporządzenie tylko w zakresie wyraźnie określonym we wniosku albo w zakresie, w jakim miałyby ono zastosowanie w zawisłej przed nim sprawie. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny dojdzie do przekonania, że całe rozporządzenie

- a) jest pozbawione podstawy ustawowej,
- b) zostało wydane przez organ niewłaściwy lub
- c) zostało ogłoszone w sposób sprzeczny z ustawą,

uchyla całe rozporządzenie jako sprzeczne z ustawą. Nie dotyczy to przypadku, gdy uchylenie całego rozporządzenia sprzeciwiałoby się w sposób oczywisty prawnym interesom strony, która wystąpiła z wnioskiem stosownie do ust. 1 zdanie ostatnie, albo której sprawa była podstawą wszczęcia z urzędu postępowania w sprawie zgodności rozporządzenia z ustawą.

(4) Jeżeli w momencie wydawania orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny rozporządzenie utraciło już moc obowiązującą, a postępowanie zostało wszczęte z urzędu lub na wniosek sądu bądź osoby, która twierdziła, że jej prawo zostało bezpośrednio naruszone wskutek sprzeczności rozporządzenia z ustawą, Trybunał Konstytucyjny orzeka o sprzeczności rozporządzenia z ustawą. Ustęp 3 stosuje się odpowiednio.

(5) Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego uchylające rozporządzenie sprzeczne z ustawą rodzi obowiązek właściwego naczelnego organu Federacji lub kraju niezwłocznego ogłoszenia tego faktu. Przepis ten stosuje się odpowiednio do rozstrzygnięć, o których mowa w ust. 4. Uchylenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, chyba że Trybunał Konstytucyjny określi inny termin utraty mocy obowiązującej; termin ten nie może przekroczyć 6 miesięcy, a jeżeli konieczne są przygotowania ustawodawcze – 18 miesięcy.

(6) Jeżeli rozporządzenie zostało uchylone z powodu sprzeczności z ustawą albo Trybunał Konstytucyjny, zgodnie z ust. 4, stwierdził, że rozporządzenie było sprzeczne z ustawą, to wszystkie sądy i organy administracji są związane rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny nie orzeknie inaczej, rozporządzenie stosuje się jednak nadal do stanów faktycznych zaistniałych przed jego uchyleniem, z wyjątkiem sprawy będącej powodem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny określił w swoim uchylającym orzeczeniu termin, o którym mowa w ust. 5, rozporządzenie stosuje się do stanów faktycznych zaistniałych przed upływem tego termi-

¹¹³ BGBl. I Nr. 100/2003.

nu, z wyjątkiem sprawy będącej podstawą wszczęcia postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Artykuł 139a¹¹⁴

Trybunał Konstytucyjny orzeka na wniosek sądu w sprawie zgłoszonego pytania, na wniosek niezależnego senatu administracyjnego, a także na wniosek Federalnego Urzędu Zamówień, czy przy ogłaszaniu tekstu jednolitego ustawy (umowy międzynarodowej) przekroczone zostały granice udzielonego upoważnienia; z urzędu – jeżeli ogłoszenie przepisu stanowi przesłankę rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego; na wniosek rządu krajowego – w odniesieniu do przepisów ogłaszanych przez Federację; a także na wniosek Rządu Federalnego – w odniesieniu do przepisów ogłaszanych przez kraj. Orzeka także w sprawie pytania, czy przy ogłaszaniu przepisu przekroczone zostały granice udzielonego upoważnienia na wniosek osoby, która twierdzi, że jej prawa zostały przez to bezpośrednio naruszone, o ile ogłoszony przepis samoistnie wywołał skutki prawne wobec tej osoby, bez wydania orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej. Artykuł 139 ust. 2–6 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 140¹¹⁵

(1) Trybunał Konstytucyjny orzeka o sprzeczności z Konstytucją ustawy federalnej lub krajowej na wniosek Sądu Najwyższego, sądu drugiej instancji, niezależnego senatu administracyjnego, Trybunału Azylowego, Trybunału Administracyjnego lub Federalnego Urzędu Zamówień, a w przypadku ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny miałby zastosować w innej zawisłej przed nim sprawie – także z urzędu. Trybunał Konstytucyjny orzeka o sprzeczności z Konstytucją ustaw krajowych także na wniosek Rządu Federalnego, zaś o sprzeczności z Konstytucją ustaw federalnych także na wniosek rządu krajowego, 1/3 członków Rady Narodowej albo 1/3 członków Rady Federalnej. Konstytucja kraju może przewidywać, że taki wniosek co do sprzeczności z Konstytucją ustawy krajowej przysługuje również 1/3 członków parlamentu krajowego. Trybunał Konstytucyjny orzeka nadto o sprzeczności ustaw z Konstytucją na wniosek osoby, która twierdzi, że jej prawa zostały bezpośrednio naruszone z powodu takiej sprzeczności, o ile ustawa

samoistnie wywołała wobec tej osoby skutki prawne, bez wydania orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej; do takich wniosków stosuje się odpowiednio art. 89 ust. 3.

(2) Wszczęte postępowanie w sprawie zbadania zgodności z Konstytucją ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny ma zastosować w zawisłej przed nim sprawie, kontynuuje się, nawet gdyby okazało się, że żądanie strony stało się bezprzedmiotowe.

(3) Trybunał Konstytucyjny może uchylić ustawę sprzeczną z Konstytucją tylko w zakresie wyraźnie wskazanym we wniosku albo w zakresie, w jakim ustawa miałaby zastosowanie w zawisłej przed nim sprawie. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny dochodzi do przekonania, że cała ustawa została uchwalona przez nieupoważniony w świetle obowiązującego podziału kompetencji organ ustawodawczy lub też została ogłoszona w sposób sprzeczny z Konstytucją, wówczas uchyla całą ustawę jako sprzeczną z Konstytucją. Nie dotyczy to przypadku, gdy uchylenie całej ustawy sprzeciwiałoby się w sposób oczywisty prawnym interesom strony, która wystąpiła z wnioskiem, stosownie do ostatniego zdania ust. 1, bądź też której sprawa stała się podstawą do wszczęcia z urzędu postępowania w sprawie zbadania zgodności ustawy.

(4) Jeżeli w momencie wydawania orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny ustawa utraciła już moc obowiązującą, a postępowanie zostało wszczęte z urzędu lub na wniosek sądu bądź osoby, która twierdzi, że jej prawa zostały bezpośrednio naruszone wskutek sprzeczności ustawy z Konstytucją, Trybunał Konstytucyjny orzeka, czy ustawa była spreczna z Konstytucją. Ust. 3 stosuje się odpowiednio.

(5) Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego uchylające ustawę sprzeczną z Konstytucją rodzi obowiązek Kanclerza Federalnego albo właściwego naczelnika kraju do niezwłocznego ogłoszenia tego faktu. Przepis ten stosuje się odpowiednio do rozstrzygnięć, o których mowa w ust. 4. Uchylenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, chyba że Trybunał Konstytucyjny określi inny termin utraty mocy obowiązującej. Termin ten nie może przekraczać 18 miesięcy.

(6) Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego uchylające ustawę sprzeczną z Konstytucją powoduje, o ile orzeczenie nie stanowi inaczej, że z dniem wejścia w życie uchylecia wchodzi ponownie w życie postanowienia ustawy uchylone przez ustawę uznaną przez Trybunał Konstytucyjny za sprzeczną z Konstytucją. W obwieszczeniu o uchyleniu ustawy należy podać,

¹¹⁴ BGBl. I Nr. 100/2003.

¹¹⁵ BGBl. I Nr. 2/2008.

czy i jakie postanowienia ustawowe wchodzą ponownie w życie.

(7) Jeżeli ustawa została uchylona z powodu sprzeczności z Konstytucją albo Trybunał Konstytucyjny, zgodnie z ust. 4, stwierdził, że ustawa była sprzeczna z Konstytucją, to wszystkie sądy i organy administracji są związane rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny nie orzeknie inaczej, ustawę stosuje się jednak nadal do stanów faktycznych zaistniałych przed jej uchyleciem, z wyjątkiem sprawy będącej powodem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny określił w swoim uchylającym orzeczeniu termin, o którym mowa w ust. 5, to ustawę stosuje się do stanów faktycznych zaistniałych przed upływem tego terminu, z wyjątkiem sprawy będącej powodem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Artykuł 140a¹¹⁶

(1) Trybunał Konstytucyjny orzeka o sprzeczności umów międzynarodowych z prawem wewnętrznym. Do kontroli umów międzynarodowych zawartych w myśl art. 50 za zgodą Rady Narodowej oraz umów międzynarodowych zmieniających albo uzupełniających ustawy (art. 16 ust. 1) stosuje się odpowiednio art. 140, do kontroli innych umów międzynarodowych – art. 139. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny stwierdzi niezgodność umów międzynarodowych z ustawą lub z Konstytucją, organy powołane do ich wykonania nie stosują ich od dnia ogłoszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, chyba że Trybunał Konstytucyjny określi inny termin, w trakcie którego umowa międzynarodowa winna być nadal stosowana. W odniesieniu do umów międzynarodowych, o których mowa w art. 50 i w art. 16 ust. 1, zmieniających lub uzupełniających ustawy, termin ten nie może przekraczać 2 lat, zaś w odniesieniu do wszystkich innych umów międzynarodowych – 1 roku.

(2) Stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny sprzeczności z ustawą lub Konstytucją umowy międzynarodowej, której wykonanie następuje przez wydanie ustaw lub rozporządzeń, powoduje wygaśnięcie uchwały zezwalającej na zawarcie umowy międzynarodowej albo zarządzenia przewidującego wykonanie umowy międzynarodowej w drodze rozporządzenia.

¹¹⁶ BGBl. I Nr. 100/2003.

Artykuł 141

- (1) Trybunał Konstytucyjny orzeka:
- a) o protestach wyborczych w wyborach Prezydenta Federalnego, wyborach do powszechnych ciał przedstawicielskich, do Parlamentu Europejskiego i do organów stanowiących (ciał przedstawicielskich) ustawowych reprezentacji zawodowych;
 - b) o protestach wyborczych w wyborach rządu krajowego i organów wykonawczych gmin;
 - c) na wniosek powszechnego ciała przedstawicielskiego o utracie mandatu przez jednego z członków; na wniosek co najmniej 11 deputowanych do Parlamentu Europejskiego z Republiki Austrii o utracie mandatu przez jednego z deputowanych do Parlamentu Europejskiego wybranego z Republiki Austrii;
 - d) na wniosek organu stanowiącego (ciała przedstawicielskiego) ustawowej reprezentacji zawodowej o utracie mandatu przez jednego z członków takiego organu;
 - e) o protestach przeciwko decyzjom organów administracji stwierdzających utratę mandatu przez jednego z członków powszechnego ciała przedstawicielskiego, organu wykonawczego gminy albo organu stanowiącego (ciała przedstawicielskiego) ustawowej reprezentacji zawodowej, po wyczerpaniu toku instancji, o ile federalne lub krajowe ustawy normujące wybory przewidują stwierdzenie utraty mandatu w drodze decyzji organu administracji.

Protest wyborczy (wniosek) może opierać się na zarzucie sprzeczności z prawem postępowania wyborczego, względnie zaistnienia przewidzianej w ustawie przesłanki utraty członkostwa w powszechnym ciele przedstawicielskim, w Parlamencie Europejskim, w organie wykonawczym gminy albo w organie stanowiącym (ciele przedstawicielskim) ustawowej reprezentacji zawodowej. Trybunał Konstytucyjny uwzględnia protest, jeżeli zarzucana sprzeczność z prawem postępowania wyborczego zostanie udowodniona i miała ona wpływ na wynik wyborów. W postępowaniu przed organami administracji uprawnienia strony przysługują także powszechnemu ciału przedstawicielskiemu oraz ustawowej reprezentacji zawodowej.

(2) Jeżeli protest wyborczy, o którym mowa w ust. 1 lit. a) zostanie uwzględniony, a przez to konieczne jest powtórzenie wyborów do powszechnego ciała

przedstawicielskiego, do Parlamentu Europejskiego albo do organu stanowiącego ustawowej reprezentacji zawodowej w całości lub w części, wówczas mandat członków tych organów wygasa w chwili objęcia mandatu przez członków, wyłonionych w drodze wyborów ponownych, przeprowadzonych w ciągu 100 dni od doręczenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

(3) Ustawa federalna określa przesłanki rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny o protestach dotyczących wyników inicjatywy ludowej w sprawie przeprowadzenia referendum, wyników referendum albo głosowania powszechnego. Ustawa federalna może również określać w jakim terminie, z uwagi na możliwość wniesienia protestu, dopuszczalne jest ogłoszenie ustawy federalnej o powszechnym głosowaniu.

Artykuł 142^{117 118}

(1) Trybunał Konstytucyjny orzeka o oskarżeniu w przedmiocie odpowiedzialności konstytucyjnej naczelnych organów federalnych lub krajowych za zawinione naruszenie prawa w ich czynnościach urzędowych.

(2) Oskarżenie może zostać wniesione:

- a) przeciwko Prezydentowi Federalnemu, z powodu naruszenia Konstytucji Federalnej, w drodze uchwały Zgromadzenia Federalnego;
- b) przeciwko członkom Rządu Federalnego lub innego organu równorzędnego z punktu widzenia odpowiedzialności, z powodu naruszenia ustawy, w drodze uchwały Rady Narodowej;
- c) przeciwko przedstawicielowi Republiki Austrii w Radzie, z powodu naruszenia ustawy w sprawach, w których ustawodawstwo należałoby do Federacji, w drodze uchwały Rady Narodowej, a w których ustawodawstwo należałoby do kraju, w drodze jednobrzmiących uchwał wszystkich parlamentów krajowych;
- d) przeciwko członkom rządu krajowego lub innych organów równorzędnych z punktu widzenia odpowiedzialności na podstawie niniejszej ustawy lub konstytucji kraju, z powodu naruszenia ustawy, w drodze uchwały właściwego parlamentu krajowego;
- e) przeciwko naczelnikowi kraju, jego zastępcy (art. 105 ust. 1) lub członkowi rządu krajowego

(art. 103 ust. 2 i 3), z powodu naruszenia ustawy oraz niewykonywania rozporządzeń lub innych zarządzeń (instrukcji) Federacji w sprawach pośredniej administracji federalnej, przeciwko zaś członkowi rządu krajowego, także z powodu niewykonywania wytycznych naczelnika kraju, w drodze uchwały Rządu Federalnego;

- f) przeciwko organom stolicy Federacji Wiednia, o ile w swoim własnym zakresie działania mają zadania należące do administracji Federacji, z powodu naruszenia ustawy, w drodze uchwały Rządu Federalnego;
- g) przeciwko naczelnikowi kraju, z powodu nie stosowania się do instrukcji, o której mowa w art. 14 ust. 8, w drodze uchwały Rządu Federalnego;
- h) przeciwko prezesowi lub pełniącemu obowiązki przewodniczącego krajowej rady szkolnej, z powodu naruszenia ustawy, a także z powodu niewykonywania rozporządzeń i innych zarządzeń (instrukcji) Federacji, w drodze uchwały Rządu Federalnego;
- i) przeciwko członkom rządu krajowego, z powodu naruszenia ustawy, a także utrudniania korzystania z kompetencji określonych w art. 11 ust. 9, o ile dotyczą spraw, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 8 – w drodze uchwały Rady Narodowej albo Rządu Federalnego.

(3) Jeżeli Rząd Federalny, zgodnie z ust. 2 lit. e) skieruje oskarżenie tylko przeciwko naczelnikowi kraju lub jego zastępcy i jeżeli okaże się, że stosownie do art. 103 ust. 2, w sprawach pośredniej administracji federalnej wina obciąża innego członka rządu krajowego w rozumieniu ust. 2 lit. e), Rząd Federalny może w każdym czasie, aż do wydania orzeczenia, rozszerzyć oskarżenie także na tego członka rządu krajowego.

(4) W wyroku skazującym Trybunał Konstytucyjny orzeka utratę urzędu, a w okolicznościach szczególnie obciążających także czasową utratę praw politycznych; przy mniejszych naruszeniach prawa w przypadkach określonych w ust. 2 lit. c), e), g) oraz h) Trybunał Konstytucyjny może ograniczyć się do stwierdzenia naruszenia prawa. Utrata urzędu przez prezesa krajowej rady szkolnictwa pociąga za sobą także utratę urzędu, z którym – zgodnie z art. 81a ust. 3 lit. b) – związany jest urząd prezesa.

(5) Prezydent Federalny może skorzystać z przysługującego mu prawa, o którym mowa w art. 65 ust. 2

¹¹⁷ BGBl. I Nr. 100/2003.

¹¹⁸ BGBl. I Nr. 127/2009.

lit. c) tylko na wniosek tego ciała przedstawicielskiego lub tych ciał przedstawicielskich, które podjęło lub podjęły uchwałę o oskarżeniu, w razie zaś podjęcia uchwały przez Rząd Federalny, tylko na jego wnioski, z tym że we wszystkich przypadkach za zgodą oskarżonego.

Artykuł 143

Oskarżenie przeciwko osobom wymienionym w art. 142 można także wnieść za czyny podlegające odpowiedzialności karnej, związane ze sprawowanym przez oskarżonego urzędem. W takim przypadku Trybunał Konstytucyjny jest wyłącznie właściwy; przejmuje on postępowanie karne prowadzone przed powszechnymi sądami karnymi. Trybunał Konstytucyjny może w takich przypadkach stosować obok art. 142 ust. 4 także postanowienia ustaw karnych.

Artykuł 144¹¹⁹

(1) Trybunał Konstytucyjny orzeka o skargach na decyzje organów administracji, włącznie z decyzjami niezależnych senatów administracyjnych, jeżeli skarżący twierdzi, że decyzja narusza konstytucyjnie gwarantowane prawa, albo jeżeli w wyniku zastosowania sprzecznego z ustawą rozporządzenia, sprzecznej z Konstytucją ustawy, bądź sprzecznej z prawem wewnętrznym umowy międzynarodowej, naruszono jego prawa. Skarga może być wniesiona dopiero po wyczerpaniu toku instancji.

(2) Trybunał Konstytucyjny może aż do czasu rozprawy na podstawie uchwały odmówić rozpatrzenia sprawy, jeżeli brak perspektyw na pomyślny jej wynik albo jej rozpatrzenie nie doprowadzi do wyjaśnienia zagadnienia konstytucyjnoprawnego. Odmowa rozpatrzenia jest niedopuszczalna, jeżeli dotyczy to przypadku, w którym zgodnie z art. 133 wyłączona jest właściwość Trybunału Administracyjnego.

(3) Jeżeli Trybunał Konstytucyjny uzna, że zażarzona decyzja organu administracji nie naruszała prawa w rozumieniu ust. 1, jak również że nie chodzi o przypadek, w którym zgodnie z art. 133 wyłączona jest właściwość Trybunału Administracyjnego, wówczas na wniosek skarżącego Trybunał Konstytucyjny przekazuje skargę Trybunałowi Administracyjnemu w celu rozstrzygnięcia kwestii naruszenia decyzją jakiegokolwiek innego prawa. Dotyczy to odpowiednio uchwał w myśl ust. 2.

¹¹⁹ BGBl. I Nr. 100/2003.

Artykuł 144a¹²⁰

(1) Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach skarg przeciwko rozstrzygnięciom Trybunału Azylowego, jeżeli skarżący twierdzi, że rozstrzygnięcie narusza jego konstytucyjnie gwarantowane prawa albo że w wyniku zastosowania sprzecznego z ustawą rozporządzenia, sprzecznej z ustawą ogłoszenia tekstu jednolitego ustawy (umowy międzynarodowej), sprzecznej z Konstytucją ustawy bądź sprzecznej z prawem wewnętrznym umowy międzynarodowej, naruszono jego prawa.

(2) Trybunał Konstytucyjny może aż do czasu rozprawy, na podstawie uchwały odmówić rozpatrzenia sprawy, jeżeli brak perspektyw na pomyślny jej wynik albo jej rozpatrzenie nie doprowadzi do wyjaśnienia zagadnienia konstytucyjnoprawnego.

Artykuł 145

Trybunał Konstytucyjny orzeka o naruszeniach prawa międzynarodowego na podstawie postanowień szczególnej ustawy federalnej.

Artykuł 146¹²¹

(1) Wykonanie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie roszczeń, o których w art. 126a, art. 127c ust. 1 i art. 137, przeprowadzają sądy powszechne.

(2) Wykonanie pozostałych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego należy do Prezydenta Federalnego. Jest ono przeprowadzane w myśl jego wytycznych, przez wedle jego uznania wskazane organy Federacji lub krajów, włącznie z siłami zbrojnymi. Trybunał Konstytucyjny przedstawia Prezydentowi Federalnemu wnioski o wykonanie orzeczenia. Wspomniane wytyczne Prezydenta Federalnego, jeśli idzie o ich wykonanie, nie wymagają kontrasygnaty, o której mowa w art. 67.

Artykuł 147^{122 123}

(1) Trybunał Konstytucyjny składa się z prezesa, wiceprezesa, 12 członków i 6 zastępców członków.

(2) Prezesa, wiceprezesa, 6 członków i 3 zastępców członków mianuje Prezydent Federalny na wniosek Rządu Federalnego; członkowie ci są mianowani spośród sędziów, urzędników administracji

¹²⁰ BGBl. I Nr. 2/2008.

¹²¹ BGBl. I Nr. 100/2003 Ostatnia zmiana BGBl. I Nr. 98/2010.

¹²² BGBl. I Nr. 121/2001.

¹²³ BGBl. I Nr. 2/2008.

i uniwersyteckich profesorów nauk prawnych. Pozostałych 6 członków i 3 zastępców członków mianuje Prezydent Federalny na podstawie propozycji, w odniesieniu do 3 członków i 2 zastępców członków – Rady Narodowej, w odniesieniu do 3 członków i 1 zastępcy członka – Rady Federalnej. Trzej członkowie i dwaj zastępcy członków muszą mieć miejsce stałego zamieszkania poza stolicą Federacji Wiedniem. Urzędnicy służby cywilnej mianowani na członków lub zastępców członków Trybunału Konstytucyjnego są zwalniani z obowiązków służbowych. Nie dotyczy to mianowanych na zastępców członków urzędników administracji, którzy zostali zwolnieni z wszelkiej działalności objętej instrukcjami na okres zwolnienia.

(3) Prezes, wiceprezes, pozostali członkowie i zastępcy członków muszą mieć ukończone studia prawnicze lub studia z zakresu wiedzy o państwie i prawie oraz przez okres co najmniej 10 lat wykonywać zawód odpowiadający ich wykształceniu.

(4) W skład Trybunału Konstytucyjnego nie mogą wchodzić: członkowie Rządu Federalnego lub rządu krajowego, członkowie Rady Narodowej, Rady Federalnej lub innego powszechnego ciała przedstawicielskiego; w odniesieniu do członków tych ciał przedstawicielskich, którzy wybrani zostali na określoną kadencję lub okres pełnienia funkcji, ta niepołączalność trwa do zakończenia kadencji lub okresu pełnienia funkcji, także w przypadku przedterminowej rezygnacji z mandatu. W skład Trybunału Konstytucyjnego nie mogą wchodzić osoby będące pracownikami lub innymi funkcjonariuszami partii politycznych.

(5) Na stanowisko prezesa lub wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego nie może być powołany ten, kto w okresie ostatnich 4 lat zajmował funkcję określoną w ust. 4.

(6) Do członków i zastępców członków Trybunału Konstytucyjnego stosuje się art. 87 ust. 1 i 2 oraz art. 88 ust. 2. Dalsze postanowienia zawiera ustawa federalna wydana na podstawie art. 148. Jako granicę wieku, po osiągnięciu której kończy się sprawowanie urzędu, określa się 31 grudnia roku, w którym sędzia kończy 70 rok życia.

(7) Jeżeli członek lub zastępca członka bez wystarczającego usprawiedliwienia nie wziął udziału w trzech kolejno następujących po sobie rozprawach, Trybunał Konstytucyjny stwierdza to, po wysłuchaniu zainteresowanego. Skutkiem takiego stwierdzenia jest utrata członkostwa lub statusu zastępcy członka.

Artykuł 148

Szczegółowe postanowienia dotyczące organizacji i postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym określa szczególna ustawa federalna i uchwalony na jej podstawie przez Trybunał Konstytucyjny regulamin.

Część ósma

Adwokatura Ludowa¹²⁴

Artykuł 148a¹²⁵

(1) Każdy może wnieść skargę do Adwokatury Ludowej z powodu zarzucanych niedociągnięć w administracji federacji, łącznie z jej działaniami jako podmiotu prawa prywatnego, jeżeli został tym niedociągnięciem dotknięty i jeżeli nie przysługuje mu już środek prawny. Każda skarga jest przez Adwokaturę Ludową sprawdzana. Wnoszącego skargę powiadamia się o wynikach, jak również o wydanych ewentualnie postanowieniach.

(2) Adwokatura Ludowa jest uprawniona do sprawdzania z urzędu niedociągnięć w administracji Federacji, łącznie z jej działaniami jako podmiotu prawa prywatnego, jeśli przypuszcza, że niedociągnięcia takie mają miejsce.

(3) Niezależnie od postanowień ust. 1 każdy może wnieść skargę opartą na twierdzeniu, iż sąd dopuścił się zwłoki w podjęciu czynności w ramach określonego postępowania, o ile jest tym dotknięty. Ustęp 2 stosuje się odpowiednio.

(4) Adwokatura Ludowa współdziała ponadto w załatwianiu kierowanych do Rady Narodowej petycji i inicjatyw obywatelskich. Szczegóły określa ustawa federalna o regulaminie Rady Narodowej.

(5) Adwokatura Ludowa jest w sprawowaniu swojego urzędu niezawisła.

Artykuł 148b

(1) Wszystkie organy Federacji, krajów i gmin mają obowiązek wspierać Adwokaturę Ludową w wykonywaniu jej zadań, zapewnić wgląd do dokumentów, a na żądanie udzielać informacji. W stosunku do Adwokatury Ludowej nie istnieje obowiązek zachowania milczenia urzędowego.

¹²⁴ W oryginale: „Volksanwaltschaft”.

¹²⁵ BGBl. I Nr. 2/2008.

(2) Adwokatura Ludowa podlega obowiązkowi zachowania tajemnicy urzędowej w takim samym zakresie, jak organ, do którego Adwokatura Ludowa zwróciła się wykonując swoje zadania. Przy sporządzeniu sprawozdania dla Rady Narodowej Adwokatura Ludowa jest zobowiązana do zachowania tajemnicy urzędowej o tyle, o ile jest to pożądane w interesie stron lub dla bezpieczeństwa państwa.

Artykuł 148c¹²⁶

Do organów prowadzących na szczeblu centralnym sprawy administracyjne Federacji, Adwokatura Ludowa może kierować polecenia podjęcia stosownych środków, w określonej sytuacji lub z powodu zaistnienia określonej sytuacji. W sprawach samorządu lub administracji wykonywanej przez organy niezwiązane wytycznymi, Adwokatura Ludowa może kierować polecenia do odpowiedniego organu samorządu albo organu niezwiązanego wytycznymi; o tego rodzaju poleceniach powiadamia się także naczelne organy administracyjne Federacji. W terminie określonym w ustawie federalnej, dany organ stosuje się do polecenia, o czym powiadamia Adwokataturę Ludową bądź też winien pisemnie wyjaśnić, dlaczego nie stosuje się do polecenia. W celu usunięcia zwłoki w postępowaniu sądowym (art. 148a ust. 3) Adwokatura Ludowa ma prawo w konkretnej sprawie lub w związku z konkretną sprawą złożyć wniosek o wyznaczenie terminu oraz zwrócić się o zastosowanie środków nadzoru służbowego.

Artykuł 148d

Adwokatura Ludowa składa Radzie Narodowej i Radzie Federalnej corocznie sprawozdanie ze swojej działalności. Członkowie Adwokatury Ludowej mają prawo brać udział w debacie dotyczącej sprawozdania Adwokatury Ludowej w Radzie Narodowej, w Radzie Federalnej, jak i ich komisji (podkomisji) i na swoje żądanie za każdym razem być wysłuchanym. Prawo to przysługuje członkom Adwokatury Ludowej także w odniesieniu do prowadzonej w Radzie Narodowej i jej komisjach (podkomisjach) debaty dotyczącej odnoszącej się do Adwokatury Ludowej części projektu federalnej ustawy budżetowej. Szczegóły określa ustawa federalna dotycząca regulaminu Rady Narodowej i regulaminu Rady Federalnej.

¹²⁶ BGBl. I Nr. 2/2008.

Artykuł 148e

Na wniosek Adwokatury Ludowej Trybunał Konstytucyjny orzeka o sprzeczności z ustawą rozporządzeń organów federalnych.

Artykuł 148f

W razie powstania rozbieżności zdań między Adwokaturą Ludową a Rządem Federalnym lub ministrem federalnym odnośnie do wykładni postanowień ustawowych normujących właściwość Adwokatury Ludowej, na wniosek Rządu Federalnego lub Adwokatury Ludowej rozstrzyga ją Trybunał Konstytucyjny na niejawnej rozprawie.

Artykuł 148g

(1) Adwokatura Ludowa ma siedzibę w Wiedniu. Składa się z trzech członków, z których każdy kolejno pełni funkcję przewodniczącego. Kadencja wynosi 6 lat. Ponowny wybór na stanowisko członka Adwokatury Ludowej jest dopuszczalny tylko jeden raz.

(2) Członków Adwokatury Ludowej wybiera Rada Narodowa na podstawie zbiorowej propozycji Komisji Głównej. Komisja Główna ustala propozycję w obecności co najmniej połowy swoich członków, przy czym trzy najsilniejsze partie w Radzie Narodowej mają prawo zamieścić w tej propozycji po jednej kandydaturze. Przed objęciem urzędu członkowie Adwokatury Ludowej są zaprzysięgani przez Prezydenta Federalnego.

(3) Przewodniczenie Adwokataturze Ludowej zmienia się corocznie pomiędzy jej członkami, w kolejności osób wskazanych przez najsilniejsze partie. Ta kolejność pozostaje niezmienną podczas kadencji Adwokatury Ludowej.

(4) W przypadku przedterminowego odwołania członka Adwokatury Ludowej, ta reprezentowana w Radzie Narodowej partia, która tego członka uprzednio wskazała, ma prawo wskazania nowego kandydata. Nowy wybór na pozostałą część kadencji odbywa się zgodnie z ust. 2.

(5) Członkowie Adwokatury Ludowej winni posiadać bierne prawo wyborcze do Rady Narodowej; w czasie sprawowania urzędu nie mogą wchodzić w skład Rządu Federalnego, rządu krajowego, powszechnego ciała przedstawicielskiego ani też wykonywać jakiegokolwiek innego zajęcia.

Artykuł 148h

(1) Prezydent Federalny mianuje urzędników Adwokatury Ludowej na wniosek i za kontrasygnatą

przewodniczącego Adwokatury Ludowej; dotyczy to także nadawania tytułów urzędowych. Prezydent Federalny może upoważnić przewodniczącego Adwokatury Ludowej do mianowania urzędników określonych kategorii. Służby pomocnicze mianuje przewodniczący Adwokatury Ludowej. Przewodniczący Adwokatury Ludowej jest w tym zakresie naczelnym organem administracji i wykonuje te kompetencje samodzielnie.

(2) Zwierzchnictwo służbowe Federacji w stosunku do urzędników Adwokatury Ludowej jest wykonywane przez przewodniczącego Adwokatury Ludowej.

(3) Adwokatura Ludowa wydaje regulamin oraz ustala podział spraw, w którym określa, jakie zadania są wykonywane samodzielnie przez członków Adwokatury Ludowej. Ustanowienie regulaminu i podziału spraw wymaga jednomyślności członków Adwokatury Ludowej.

Artykuł 148i

(1) Kraje mogą w drodze krajowych ustaw konstytucyjnych uznać Adwokaturę Ludową za właściwą także w dziedzinie administracji kraju. W takim przypadku stosuje się odpowiednio art. 148e i art. 148f.

(2) W przypadku ustanowienia przez kraje w dziedzinie administracji kraju instytucji o takich samych zadaniach jak Adwokatura Ludowa, wówczas w krajowej ustawie konstytucyjnej mogą być zastosowane regulacje odpowiadające art. 148e i art. 148f.

Artykuł 148j

Bliższe postanowienia dotyczące zastosowania tej części zawiera ustawa federalna.

Część dziewiąta **Postanowienia końcowe**

Artykuł 149

(1) Obok niniejszej ustawy, jako ustawy konstytucyjne w rozumieniu art. 44 ust. 1, uwzględniając zawarte w niniejszej ustawie zmiany, obowiązują:

Ustawa Zasadnicza Państwa z 21.12.1867, RGBl. Nr 142, o powszechnych prawach obywateli reprezentowanych w Radzie Rzeszy królestw i krajów (Uwaga: art. 8 uchylony przez art. 8 BGBl. Nr 684/1988);

Ustawa z 27.10.1862, RGBl. Nr 88, o ochronie domu domowego;

Uchwała Tymczasowego Zgromadzenia Narodowego z 30.10.1918, StGBL. Nr 3;

Ustawa z 3.04.1919, StGBL. Nr 209, dotycząca wydalenia z kraju i przejęcia majątku Domu Habsbursko-Lotaryńskiego;

Ustawa z 3.04.1919, StGBL. Nr 211, o zniesieniu szlachty, świeckich zakonów rycerskich i żeńskich i określonych tytułów i godności;

Rozdział V części III, Traktatu z St. Germain z 10.09.1919, StGBL. Nr 303 z 1920 r.

(2) Artykuł 20 Państwowej Ustawy Zasadniczej z 21.12.1867, RGBl. Nr 142, jak i wydana na jego podstawie ustawa z 5.05.1869 r., RGBl. Nr 66 tracą moc.

Artykuł 150

(1) Przejście do Konstytucji Federalnej wprowadzonej niniejszą ustawą ureguluje odrębna ustawa konstytucyjna, wchodząca w życie równocześnie z niniejszą ustawą.

(2) Ustawy, które odpowiadają nowemu brzmieniu postanowień federalnej ustawy konstytucyjnej, mogą być wydane przed ogłoszeniem federalnej ustawy konstytucyjnej wprowadzającej to nowe brzmienie. Nie mogą one jednak wejść w życie przed dniem wejścia w życie nowych postanowień federalnej ustawy konstytucyjnej, chyba że przewidują tylko działania, które konieczne są dla wykonania zaczynającego się z dniem wejścia w życie nowych postanowień federalnej ustawy konstytucyjnej.

[Artykuł 151 – pominięto]¹²⁷

Artykuł 152

Wykonanie niniejszej federalnej ustawy konstytucyjnej powierza się Rządowi Federalnemu.

¹²⁷ Przepis dotyczy wejścia w życie poszczególnych aktów nowelizujących Konstytucję Federalną.